

ਪਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਦਿਮਾ

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ ਏ (ਮੁਖ ਸੰਪਾਦਕ)

www.pardesitimes.com
ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ pardestimes

ਰਣਜੀਤ ਕੰਦੋਲਾ ਐਮ. ਥੀ. ਏ. ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਐਡੀਟਰ

VOL- 16 No. 396 April 27, 2022 E-mail : info@pardesitimes.com Ph 510-938-7771, 510-516-3536

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਚਾਰ ਸੈਨੇਟਰ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਨਤਮਸਤਕ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ- ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਚਾਰ ਸੈਨੇਟਰ ਅਤੇ ਇਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਕਾਂਗਰਸ ਮੈਨ ਨੇ ਅੱਜ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋ ਕੇ ਸ਼ਰਧਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੀ ਸੈਨੇਟਰ ਕਰਸਟਨ ਗਿੱਲੀਬਰਾਂਡ, ਨਿਊਜਰਸੀ ਦੇ ਸੈਨੇਟਰ ਕੋਰੀ ਬੁਕਰ, ਰੂਡ ਆਈਲੈਂਡ ਦੇ ਸੈਨੇਟਰ ਸ਼ੈਲਡਨ ਵਾਈਟਹਾਊਸ, ਐਰੀਜ਼ੋਨਾ ਦੇ ਸੈਨੇਟਰ ਮਾਰਕ ਕੈਲੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਕਾਂਗਰਸ ਮੈਨ ਮੋਨਡੇਅਰ ਜੋਨਸ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੈਨੇਟਰਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਸਥਿਤ ਅਮਰੀਕੀ ਦੂਤਾਵਾਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੈਟਰੀਸ਼ੀਆ ਲਾਸੀਨਾ ਤੇ ਡੇਨ ਰੋਬਿਨਸ ਵੀ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਣ ਪੁੱਜੇ। ਅਮਰੀਕੀ ਸੈਨੇਟਰ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੰਗਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਵਿਖੇ ਵੀ ਗਏ ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ ਨੇ ਲੰਗਰ ਦੀ ਮਰਯਾਦਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰੀਕੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵਧੀਕ ਸਕੱਤਰ ਸ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਸ। ਸੁਲੱਖਣ ਸਿੰਘ ਭੰਗਾਲੀ, ਵਧੀਕ ਮੈਨੇਜਰ ਸ। ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਰਿਆੜ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਸਿਰੋਪਾਏ, ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮਾਡਲ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੀ ਸੈਨੇਟਰ ਕਰਸਟਨ ਗਿੱਲੀਬਰਾਂਡ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਪਾਵਨ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਉਹ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਗੋਂ ਵਿਸਮਾਦੀ ਵੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਬਿਨਾਂ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਲੰਗਰ ਦੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾ ਨੂੰ ਵਡਿਆਇਆ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਆਖੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਬੇਹੱਦ ਚੰਗਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹਰ ਧਰਮ ਦੇ ਲੋਕ ਆ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਰਧਾ ਪ੍ਰਗਟਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਸ ਹਰਜੋਤ ਸਿੰਘ ਬੈਸ, ਵਿਧਾਇਕ ਬੀਬੀ ਬਲਜਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ. ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਤੇ ਸਿਹਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਸਮਝੌਤਾ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਰੋਧ, ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ - ਸਿਹਤ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਕਾਇਮਕਲਪ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਮਰੁਤਬਾ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਗਿਆਨ ਦੇ ਵਟਾਂਦਰੇ ਲਈ ਸਮਝੌਤਾ ਸਹੀਬੰਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਿਖਰਲੀਆਂ ਤਰਜੀਹਾਂ ਹਨ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਿੱਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਲੀ, ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਖੇਤੀ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਧਰ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਦੂਜੇ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਚੰਗੇ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਸਬਕ ਲੈਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇੱਥੇ ਕਾਲਕਾ ਜੀ ਵਿਖੇ ਆਲਾ ਦਰਜੇ ਦੇ ਡਾ ਬੀਆਰ ਅੰਬੇਦਕਰ ਸਕੂਲ ਆਫ ਸਪੈਸ਼ਲਾਈਜ਼ਡ ਐਕਸੀਲੈਂਸ ਦੀ ਪਲੇਠੀ ਫੇਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਕਾਇਮ ਕਲਪ ਕਰਨਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਖੇਤਰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਉਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਵਸੀਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਇਸ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਇੰਨਾ ਵੱਡਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਦੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਇਸ ਪੱਧਰ ਦੇ ਸਕੂਲ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖੇ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਉਚੇਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨ 'ਤੇ ਡੂੰਘੀ ਚਿੰਤਾ ਜਾਰ

ਕਰਦਿਆਂ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬੇ ਭਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਕੂਲ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਇਹ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਾਡੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਲੱਭਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਨੌਕਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਰਦਿਆਂ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬੇ ਭਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਕੂਲ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਇਹ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਾਡੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਲੱਭਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਨੌਕਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਭਗਵੰਤ

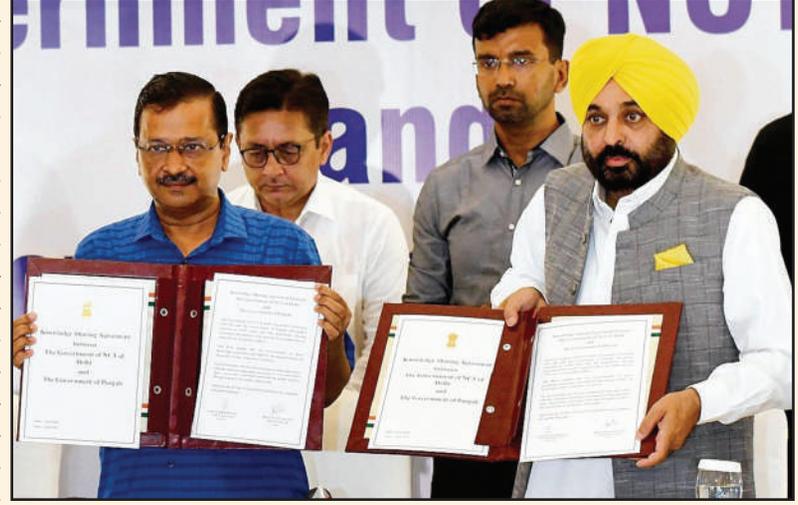
ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ, ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਰਾਘਵ ਚੰਦਾ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਟਲਿਆ ਸਰਕਾਰੀ ਸਰ-ਵੇਧਿਆ ਬਾਲ ਵਿਦਿਆਲਿਆ, ਚਿਰਾਗ ਐਨਕਲੇਵ ਵਿਖੇ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਸਵੀਮਿੰਗ ਪੁਲ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਵੀ ਕੀਤਾ।

ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 'ਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਵਾਂਗੇ: ਬਾਜਵਾ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਅੱਜ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿਲਾਂਜਲੀ ਦੇਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੇ ਹੱਥ ਹੈ। ਇਹ ਗ਼ੈਰ-ਜਮਹੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਦਸਖ਼ਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਉਣਗੇ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਵੇਚੇ : ਸੁਖਬੀਰ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਦੱਸ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਵਿਦਵਤਾ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆੜ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਸਲ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਕਾਲਾ ਦਿਨ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ।

Padam Builders Inc.
ਸਾਡੇ ਕੰਮ ਦੀ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗਰੰਟੀ

ਅਸੀਂ ਨਵੇਂ ਮਕਾਨ, ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਮੋਲ, ਸ਼ੋਅਰੂਮ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਦਾ ਕੰਮ ਵਾਊਡੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੱਕ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

Bhupinder Singh Padam
email: padambuilders@gmail.com
Licensed # 1019803

CELL 510-565-6667

3143 ARDEN ROAD, HAYWARD CA- 94545

Certified Global Green Insurance Agency

ਹੈਲਥ ਇੰਸੂਰੈਂਸ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
ਫੋਨ: 510-487-1000

MANN@GGIABA.COM

Mann Insurance Brokers Inc.
4123 Dyer St., #230, Union City, CA 94587

ਜਸਪਰੀਤ ਸਿੰਘ
ਅਟਾਰਨੀ ਐਂਟ ਲਾਅ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

ਰਵਿਊਜੀ ਸਟੇਅ, ਬੱਚਾ ਗੋਦ ਲੈਣਾ, ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ, ਵਿਆਹ, ਐਚ ਵਨ, ਐਲ ਵਨ, ਲੇਬਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੁਫਤ ਸਲਾਹ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦਫਤਰ 44808 S. Grimmer Blvd # 208 Fremont, CA 94538 510-657-6444	ਨਿਊਯਾਰਕ ਦਫਤਰ 37-18-73rd St. Ste 401 Jackson Height, NY 11372 718-533-8444	ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਦਫਤਰ 2945 W. Capitol Ave. West Sacramento CA-95691 916-372-448	ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਦਫਤਰ 4491 w. Shaw Ave # 300B Near Costco Fresno, CA 93722 phone 559-271-5511
--	---	---	---

See me today and get the discounts and service you deserve

Gurbinder S Mavi
Insurance Lic# OF22244
Bus: 650-326-0660, Cell : 408-829-6284
988 El Monte Ave Mountain View, CA 94040

Like a Good Neighbor, State Farm is There www.gmavi.com
State farm mutual Automobile Insurance Company, State Farm Indemnity Company Bloomington, IL

Allstate
You're in good hands.

Avninder Singh
Insurance Specialist, CA Lic. # 0822501

Auto - Home - Life - Health - Business - Commercial

PH. (510) 441-7490
Toll free (877) 441-7490

30042 MISSION BLVD. SUITE 221 HAYWARD, CA 94544

Raj Budwal
(Investment and Financial Advisor)

408-972-8000,
408-835-0202 (Cell)

Budwal and Associates
329 Piercy Road, San Jose, CA 95138
8350202@gmail.com

ਯੂਕਰੇਨ ਵਿਚ ਰੂਸੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਸਬਕ

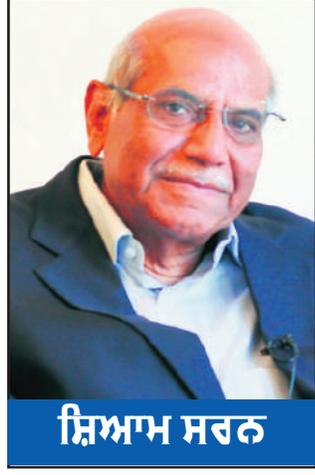
ਯੂਕਰੇਨ ਵਿਚ ਰੂਸ ਦਾ ਹਮਲਾ ਕਿਸੇ ਸਟੇਟ/ਰਿਆਸਤ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਪੈ ਰਹੀ ਦਮਨਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਮਿਸਾਲ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਜੰਗ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਿਕਲੇ ਪਰ ਰੂਸ ਇਹ ਜੰਗ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਾਰ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜੇ ਯੂਕਰੇਨ ਦੀ ਫ਼ੌਜ ਦੀ ਹਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਰੂਸ ਜਿੱਤ ਦਰਜ ਵੀ ਕਰ ਲਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵਿਦਰੋਹ ਚਲਦਾ ਰਹੇਗਾ ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਗ਼ਲ ਵਿਚ ਸੱਪ ਲਟਕਿਆ ਰਹੇਗਾ। ਯੂਕਰੇਨ ਜਿਸ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਾਂਗ ਨੇਸਤੋ-ਨਾਬੂਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਅਰਥਚਾਰਾ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਗੁੱਸੇ ਤੇ ਬਦਲੇ ਦੀ ਅੱਗ ਵਿਚ ਸੜ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿੱਤ ਤਸਲੀਮ

ਸੀਤ ਯੁੱਧ ਦੇ ਦੌਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਇਕਲੌਤੀ ਮਹਾਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਲੁਤਫ਼ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਦ ਉਸ ਦੇ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਦੁਸਾਹਸਾਂ ਤੋਂ ਰੂਸ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਵੀਅਤਨਾਮ ਜੰਗ ਵੇਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਸੋਵੀਅਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਚੀਨ ਉਪਰ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਮੜ੍ਹ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਅਖੀਰ ਉਸ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਮੁੜਨਾ ਪਿਆ ਪਰ ਸੀਤ ਯੁੱਧ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਨਾ ਰੂਸ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਚੀਨ ਉਸ ਲਈ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਵੱਡੇ ਫ਼ੌਜੀ ਮਾਅਰਕਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ

ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਹਿੰਸਾ, ਅਸਥਿਰਤਾ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਮਾਨਵੀ ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨੀ ਤਬਾਹੀਆਂ ਦੇ ਮੰਜ਼ਰ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਤਬਾਹੀ ਨਾਲ ਸਮੁੱਚੀ ਦੁਨੀਆ ਹੀ ਇਸ ਤਬਾਹੀ ਦਾ ਅਖਾੜਾ ਬਣਦੀ ਜਾਪ ਰਹੀ ਹੈ। ਯੂਕਰੇਨ ਜੰਗ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਮੰਜ਼ਰਾਂ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ।

ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਉਲਝੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ/ਰਿਆਸਤਾਂ ਤੋਂ ਬਣੇ ਭੂ-ਰਾਜਸੀ ਧਰਾਤਲ ਉਪਰ ਸੱਤਾ ਤੇ ਲਾਹੇ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਅਜ਼ਮਾਈ ਹੋਣੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੇ ਟਕਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੋੜ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੂਟਨੀਤੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੀ ਜਿੱਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਆਧੁਨਿਕ ਯੁੱਧ-ਕਲਾ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਹਾਰੀ ਹੋਈ ਨਕਾਰਾ ਸਟੇਟ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਜੇਤੂ ਸਟੇਟ ਜਾਂ ਰਿਆਸਤ ਲਈ ਅਸਾਸੀ ਦੀ ਬਜਾਇ ਬੋਝ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਕਠੋਰ ਹਕੀਕਤ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਟਕਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਟਾਲਣਾ ਅਣਸਰਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜ਼ੋਰ ਅਜ਼ਮਾਈ ਦਾ ਬਿਹਤਰੀਨ ਰਾਹ ਕੂਟਨੀਤੀ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੇ ਪੱਖ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਪੜਾਅਵਾਰ ਸਿੱਟੇ ਕੱਢੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਤੁਲਨ ਦਾ ਬਿੰਬ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਰੀਏ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ। ਇਹ ਉਮੀਦਾਂ ਸਾਵੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਅੱਜ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਇਹੀ ਉਮੀਦਾਂ ਹਕੀਕੀ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਯੂਕਰੇਨ ਜੰਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਇਕ ਸਟੇਟ 'ਤੇ ਲਾਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਕਈ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤਾਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਰੂਸ ਤੋਂ ਕਣਕ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਿਚ ਵਿਘਨ ਪੈਣ ਅਤੇ ਕੀਮਤਾਂ ਚੜ੍ਹਨ ਕਰ ਕੇ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਮਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰੂਸ ਕੋਲ ਕਣਕ ਤਾਂ ਪਈ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਅਫਰੀਕੀ ਬੰਦਰਗਾਹਾਂ ਤੱਕ ਅੱਪੜਦੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਅਦਾਇਗੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਸਵਿਫਟ' ਨਾਲੋਂ ਅਲੱਗ ਬਲੱਗ ਹੋ ਜਾਣ ਕਰ ਕੇ ਰੂਸ ਨਾਰਮਲ ਚੈਨਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਬਰਾਮਦਾਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।

ਪ੍ਰਵਾਨ ਤ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਅੱਪੜਨ ਲਈ ਕੂਟਨੀਤੀ 'ਤੇ ਕਿਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗੱਲਬਾਤ ਅਤੇ ਕੂਟਨੀਤੀ ਦਾ ਘੱਟ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਰਹੇ ਹਾਂ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਫ਼ੌਜੀ ਅੱਜ਼ਾਰਾਂ ਦਾ ਵੱਧ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਹਾਂ। ਦੁਰਅੰਦੇਸ਼ੀ ਦੀ ਸਾਦਗੀ ਉਪਰ ਫ਼ੌਜੀ ਧੜਵੈਲਪੁਣਾ ਭਾਰੀ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਆਗੂ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਚੁਣੇ ਜਾਂ ਅਣਚੁਣੇ ਆਗੂ ਨੂੰ ਫ਼ੌਜੀ ਵਰਦੀ ਧਾਰਨ ਕਰਨ, ਕੋਈ ਘਾਤਕ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇਣ ਦਾ ਰਾਹ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਵੋਟਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਲੋਕ ਵਾਹ ਵਾਹ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਂਤੀ ਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਗੱਲ ਤੁੱਛ ਜਾਪਣ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਾਰੀਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪਿੱਛਲਖੁਰੀ ਮੁੜ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਤੇ ਛੋਟੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਮੋੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੀ ਵੱਕਤ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਸਪਲਾਈ ਚੇਨਾਂ ਵਿਚ ਵਿਘਨ, ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਵਧਦੀ ਧਮਕੀ ਅਤੇ ਭੂ-ਰਾਜਸੀ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਉਬਲ-ਪੁਬਲ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇਜ਼ਰ ਇਹ ਸਮਝਦਾਰੀ ਵਾਲਾ ਰਾਹ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉੱਝ, ਆਲਾਮੀ ਤਰਜ਼ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਅਜਿਹੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਸਿੱਝ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਆਲਾਮੀ ਮਹਾਮਾਰੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸਿੱਝ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਬੇਕਾਬੂ ਹੋ ਰਹੀ ਜਲਵਾਯੂ ਤਬਦੀਲੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਸਾਡੇ ਸਮੁੱਚੇ ਗ੍ਰਹਿ ਲਈ ਬਹੁਤ ਭਿਆਨਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਸਾਇਬਰ ਸਪੇਸ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਸਾਂਝੀ ਵਿਰਾਸਤ, ਬਾਹਰੀ ਪੁਲਾੜ ਦੇ ਫ਼ੌਜੀਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਥਾਮ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਅਸਮੱਥਾ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਨਰਕ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਲਾਮੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਇਕਜੁੱਟਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵਾਲੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਾਂਝ ਭਿਆਲੀ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਫ਼ੌਜੀ ਬਖ਼ਤਰਬੰਦ ਟੁਕੜੀਆਂ ਦੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਨਾਲ ਜਲਵਾਯੂ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਡੱਕ ਸਕਦੇ। ਵਾਇਰਸ 'ਤੇ ਘਾਤਕ ਮਿਜ਼ਾਇਲਾਂ ਦਾਗ ਕੇ ਮਹਾਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਫੈਲਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕੋਈ ਸੂਖਮ ਜੀਵ ਕਿਸੇ ਦਮਨਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਮੱਥਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਮਾਨਵੀ ਰਾਹ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸ਼ਿਆਮ ਸਰਨ

ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਰੂਸ ਨੂੰ ਯੂਕਰੇਨ ਦੇ ਮੁੜ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੀ ਸੁਰਜੀਤੀ ਦਾ ਕਾਰਜ ਨਿਭਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਬੇਹਿਸਾਬ ਲਾਗਤ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਜੇ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਚੀਨ ਵੀ ਹੱਥ ਵਟਾਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਇਹੀ ਸੂਰਤ ਬਣੀ ਰਹੇਗੀ। ਜੇ ਰੂਸ 'ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਮੁੜ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਸਾਧਨ ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣਾ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਿਆਨਕ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਰੂਸ ਜਿੱਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਫ਼ੌਜਾਂ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰੀ ਸਿਆਸੀ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਕੋਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੂਕਰੇਨ ਨੂੰ ਮਲਬੇ ਦੇ ਢੇਰ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਕੇ ਛੱਡ ਦੇਣ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਵਜੋਂ ਵਡਿਆਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਖਾਸਕਰ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਰੂਸ ਇਸ ਗੁਆਂਢੀ ਨਾਲ ਇਤਿਹਾਸਕ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਤੇ ਅੱਟੁਟ ਰਿਸ਼ਤੇ ਹੋਣ ਦਾ ਦਮ ਭਰਦਾ ਹੈ।

ਨਾ ਇਰਾਕ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਜਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਫ਼ੌਜਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਹੀ ਇਕਮਾਤਰ ਤਰਕਪੂਰਨ ਰਾਹ ਬਚਿਆ ਤਾਂ ਕਿ ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਤੇ ਵਿੱਤੀ ਖਰਚ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਸਹਿ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਜਾਨੀ ਤੇ ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਖ਼ਲਾਕੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਸ਼ੁੱਧ ਰਾਜਤੰਤਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੰਗਾਂ ਨੂੰ ਪਰਖਦਿਆਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਮਕਸਦ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੀ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਜਿੱਤ ਬਾਰੇ ਵੀ ਇਹੀ ਸੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਇਨਾਮ ਹੈ ਜੋ ਮਹਾ ਨਾਕਾਮੀ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਟੀਚੇ ਗੁੱਸੇ ਤੇ ਵਿਦਰੋਹ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਕਪਿਟ ਬਣ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਆਲਾਮੀ ਤੇ ਅੰਤਰ-ਸਬੰਧਿਤ ਦੁਨੀਆ ਅੰਦਰ ਮੁਕਾਮੀ ਟਕਰਾਵਾਂ ਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਫੈਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਅਮਨ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਖ਼ਤਰ

ਉਬਲ-ਪੁਬਲ ਭਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਨੀਤੀ

ਟੀਐਨ ਨੈਨਾਨ

ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਚਾਰਾ ਭਾਵੇਂ ਉਬਲ-ਪੁਬਲ ਦੇ ਦੌਰ 'ਚੋਂ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਲਗਭਗ ਹੋਰਨਾਂ ਸਾਰੇ ਅਰਥ ਚਾਰਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਬਿਹਤਰ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੀ। ਫ਼ੀਸਦ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਹੈ। ਜੇ ਬਰਿਕਸ ਅਰਥਚਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਵਿਚ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਰ 1113 ਫ਼ੀਸਦ ਹੈ ਤੇ ਰੂਸ ਵਿਚ 1617 ਫ਼ੀਸਦ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਚੀਨ ਵਿਚ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੇ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮਹਿੰਜ 115 ਫ਼ੀਸਦੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ (ਇਹ ਸਾਰੇ ਐਂਕੜੇ 'ਦਿ ਇਕੋਨੋਮਿਸਟ' ਵਲੋਂ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ)। ਜਦੋਂ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਸਵਾਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਲਨਾਤਮਿਕ ਤਸਵੀਰ ਹੋਰ ਵੀ ਬਿਹਤਰ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। 2022 ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ੀਨਗੋਈਆਂ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਤੋਂ ਭਾਰਤ 712 ਫ਼ੀਸਦ ਦੇ ਵਾਧੇ ਸਦਕਾ ਚੋਟੀ 'ਤੇ ਹੈ। ਚੀਨ ਵਿਚ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦਰ 515 ਫ਼ੀਸਦ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਦੂਜੇ ਮੁਕਾਮ 'ਤੇ ਹੈ ਜਦਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਤੇ ਯੂਰਪੀ ਅਰਥਚਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਦੀ ਦਰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 3 ਤੇ 315 ਫ਼ੀਸਦ ਰਹਿਣ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਹਨ। ਉਭਰਦੇ ਹੋਏ ਅਰਥਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੱਡੇ ਅਰਥਚਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਦੀ ਦਰ ਮੱਠੀ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ। ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਦਾ ਅਰਥਚਾਰਾ ਖੜੋਤ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰੂਸ ਵੀ ਸੰਕਟ ਵੱਲ ਵਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਪੈਦਾਵਾਰ 1011 ਫ਼ੀਸਦ ਤੱਕ ਸੁੰਗੜ ਜਾਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀਨਗੋਈ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਜਪਾਨ ਵਿਚ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਰ ਘੱਟ ਹੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਵੀ ਸਾਵੇਂ ਰੌਅ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਲਈ ਤੁਲਨਾਤਮਿਕ ਚੰਗੀ ਖ਼ਬਰ ਇੱਥੇ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਵਿਕਸਤ ਅਰਥਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਆਰਬੀਆਈ ਲਈ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਰ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਾਲ ਸਿੱਝਣਾ ਆਸਾਨ ਸਾਬਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦੋ ਹੋਰ ਹਾਂਦਰੂ ਪਹਿਲੂ ਵੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਟੈਕਸ ਉਗਰਾਹੀ (ਹਾਲੀਆ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਟੈਕਸ-ਜੀਡੀਪੀ ਅਨੁਪਾਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ) ਅਤੇ ਬਰਾਮਦਾਂ ਵਿਚ

ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਾਰਕਰਦਗੀ ਸ਼ੁਮਾਰ ਹਨ। ਰੁਪਏ ਦਾ ਸ਼ੁਮਾਰ ਵਧੇਰੇ ਸਥਿਰ ਕਰੰਸੀਆਂ ਵਿਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ 12 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਡਾਲਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਰੁਪਏ ਦੀ

ਖ਼ੁਸ਼ਖ਼ਬਰਾਂ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਟਿਕੀਆਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ? ਜੇ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕੀਮਤਾਂ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਉੱਤਾਰ ਚੜ੍ਹੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ

ਕੀਮਤ ਵਿਚ ਮਹਿੰਜ 114 ਫ਼ੀਸਦ ਘਟੀ ਹੈ। ਯੂਆਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਡਾਲਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੋਰਨਾਂ ਕਰੰਸੀਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਧੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਤੇਲ ਬਰਾਮਦਕਾਰ ਮੁਲਕਾਂ ਭਾਵ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ, ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਤੇ ਮੈਕਸਿਕੋ ਦੀਆਂ ਕਰੰਸੀਆਂ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਸੰਕਟ ਦੇ ਬੱਦਲ ਘਿਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ

ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅਹਿਮ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ ਆਰਥਿਕ ਵਾਧੇ ਦਾ ਤਿੰਨ ਫ਼ੀਸਦ ਅਨੁਮਾਨ ਵੀ ਆਸ਼ਾਵਾਦੀ ਸਾਬਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਦੇ ਰੁਖ਼ ਤੋਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੇ ਸਮੀਖਿਅਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲੇ ਹਨ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅਰਥਚਾਰਾ ਮੰਦੀ ਵੱਲ ਵਧ (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 15 'ਤੇ)

ਸਰਹੱਦ ਪਾਰੋਂ ਨਸ਼ੇ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਰੋਕਣ ਲਈ ਐਂਟੀ-ਡਰੋਨ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ

ਮੋਹਾਲੀ - ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕ ਤੋਂ ਨਸ਼ੇ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਡਰੋਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਸਕਰੀ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਐਂਟੀ ਡਰੋਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਇੱਥੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਡਰੋਨ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਹੱਬ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਕੈਂਪਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਇੱਕ ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਡਰੋਨ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕ ਡਰੋਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਾਡੇ ਸਰਹੱਦੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਡਰੋਨ ਟੈਰੀਕਿੰਗ ਵਰਗੀ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਵੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਲਮੀ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਉਭਰ ਰਹੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ

ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਤੇ ਸੁਧਾਰ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰੀ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਅਲਾਮਤਾਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਬਾਹਰੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਰਹੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਬਿਹਤਰ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ਾਲੀ ਹਨ ਪਰ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਨਾ ਕਰਨ ਸਦਕਾ ਮਜ਼ਬੂਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਗਾਨੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਤਲਾਸ਼ਣੇ ਪੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਵੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਅਲਾਮਤ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਛੇਤੀ ਹੀ ਨਵੇਂ ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਨਾਮੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰੇਗੀ ਤਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਨਰਮੰਦ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਆਪਣੀ ਮਾਤ-ਭੂਮੀ ਨਾ ਛੱਡਣੀ ਪਵੇ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮੁੜ ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਉਤਰਾਅ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਦੇਖਣੇ ਪਏ

ਹਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਦਾਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਕਾਇਮ ਕਰਾਂਗੇ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡਾ ਫਤਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਂ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਆਸਾਂ-ਉਮੀਦਾਂ ਉੱਤੇ ਖਰਾ ਉਤਰਨ ਤੱਕ ਟਿਕ ਕੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠਾਂਗੇ।” ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਚਾਂਸਲਰ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਉਣ ਉੱਤੇ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਲਕਾ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਡਾ. ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਮਿਤ ਤਲਵਾੜ, ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ, ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਵਿਵੇਕ ਸ਼ੀਲ ਸੋਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿਵਲ ਤੇ ਪੁਲੀਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਭਾਰਤੀ ਮੁਲ ਦੇ ਅਰੁਣ ਵੈਂਕਟਰਮਣ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਵਣਜ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਚੁੱਕੀ ਸਹੁੰ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ - ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਵਪਾਰ ਨੀਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮਾਹਰ ਭਾਰਤਵੰਸ਼ੀ-ਅਮਰੀਕੀ ਅਰੁਣ ਵੈਂਕਟਰਮਣ ਨੇ ਆਲਮੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਵਣਜ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸਹਾਇਕ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਵਪਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰ ਸੇਵਾ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਵੀ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਵੈਂਕਟਰਮਣ ਪੂਰੇ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ 106 ਦਫਤਰਾਂ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ 'ਚ 78 ਬਜ਼ਾਰਾਂ 'ਚ ਤਾਇਨਾਤ 1400 ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨਗੇ। ਇਹ ਮਜ਼ਬੂਤ ਟੀਮ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਸਕਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ (ਜੀਡੀਪੀ) ਦਾ 95 ਫੀਸਦੀ ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਵਪਾਰ ਦੀ 97 ਫੀਸਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਮਰੀਕੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਟੀਮ 'ਚ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਜਿਹੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਬਰਾਮਦ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ, ਵਪਾਰਕ ਕੂਟਨੀਤੀ ਤੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ 'ਚ ਮੁਹਾਰਤ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕੌਮ-ਾਂਤਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚ ਪੈਰ ਪਸਾਰਣ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਪ੍ਰਤੱਖ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਆਕਰਸ਼ਤ ਕਰਨ 'ਚ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋਆ ਬਾਇਡਨ ਵੱਲੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਵੈਂਕਟਰਮਣ ਦੇ ਨਾਂ ਦੀ ਅਮਰੀਕੀ ਸੈਨੇਟ ਨੇ ਸੱਤ ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਬਿਆਨ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਘੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਰਾਮਦ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਆਕਰਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਬੜਾਵਾ ਦੇਣ ਲਈ ਵੈਂਕਟਰਮਣ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਚੀਨ 'ਚ ਕੋਰੋਨਾ ਦਾ ਕਹਿਰ, ਇੱਕ ਦਿਨ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ 52 ਮੌਤਾਂ, ਕਰੀਬ 17 ਹਜ਼ਾਰ ਨਵੇਂ ਮਾਮਲੇ

ਸੰਘਾਈ - ਚੀਨ ਦੇ ਸੰਘਾਈ 'ਚ ਕੋਰੋਨਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਰੁਕਣ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿੱਤੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕਰੋ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੰਘਾਈ 'ਚ ਸਥਿਤੀ ਕੋਰੋਨਾ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਰਾਬ ਹੈ। ਸਿਨਹੁਆ ਨਿਊਜ਼ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਸੰਘਾਈ 'ਚ ਪਿੱਛਲੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ 'ਚ ਕੋਰੋਨਾ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਕਾਰਨ 52 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਥੇ 51 ਮਰੀਜ਼ ਕੋਰੋਨਾ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਗੁਆ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਨਗਰ ਸਿਹਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਸੰਘਾਈ ਵਿੱਚ ਕੋਰੋਨਾ ਸੰਕਰਮਣ ਦੇ 16,980 ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਕੁੱਲ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 1,661 ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਛਣ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸੰਘਾਈ ਦੇ ਲੋਕ ਕੋਰੋਨਾ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਕਾਰਨ ਸਭ ਤੋਂ ਬੁਰੇ ਦੌਰ 'ਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੰਘਾਈ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਵਰਗੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸਖ਼ਤ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਰੀਬ 215 ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਹਨ। ਲਾਕਡਾਊਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਦਮਾਂ ਕਾਰਨ

ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁੱਸਾ ਹੈ। ਲਾਕਡਾਊਨ ਕਾਰਨ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭੁਗਤ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਚੀਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੰਘਾਈ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੋਵਿਡ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਫੌਜ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਸੰਘਾਈ ਤੋਂ 3 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਫੌਜੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 4 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸੰਘਾਈ ਵਿੱਚ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਲਾਕਡਾਊਨ ਦੌਰਾਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਬਿਨਾਂ ਅਹੁਦੇ ਵਾਲੇ ਜਾਖੜ ਤੋਂ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਅਹੁਦੇ ਖੋਹੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ- ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਮਗਰੋਂ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਹੀਣਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਅੱਜ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ 'ਚੋਂ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮੁਅੱਤਲੀ ਵਰਗਾ ਸਖ਼ਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਵੱਟ ਲਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਵਾਣ ਵੱਲ ਖਿਸਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੇ ਜਾਖੜ ਨੂੰ ਸਾਰੇ

ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਹਟਾ ਕੇ ਮਹਿਜ਼ ਖਾਨਾਪੂਰਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਕੋਲ ਇਸ ਵੇਲੇ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅਹੁਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਮਗਰੋਂ ਜਾਖੜ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਸਬੰਧੀ ਆਖਰੀ ਫੈਸਲਾ ਹਾਈਕਮਾਨ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉੱਜ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅੱਜ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਨੇ ਟਵੀਟ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਵੇਦ ਅਖ਼ਤਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਾਖੜ ਨੇ ਟਵੀਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਕਲਮ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਰ ਬਚੀ ਹੈ।

ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ ਯੁੱਧ ਦਾ ਤਰੀਕਾ, ਹੁਣ ਆਇਆ ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਯੁੱਧ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ - ਰੂਸ-ਯੂਕਰੇਨ ਯੁੱਧ ਦੌਰਾਨ ਫੌਜੀ ਰਣਨੀਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਯੁੱਧ ਖਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਰੂਸ-ਯੂਕਰੇਨ ਯੁੱਧ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਰਣਨੀਤੀ 'ਤੇ ਕਿਉਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ? ਸਿਖਰ ਸੈਨਾ ਦੇ ਕਮਾਂਡਰਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੁਚੇਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੰਗਾਂ ਹੁਣ ਰਵਾਇਤੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀਆਂ ਪਰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜੰਗਾਂ ਦਾ ਸਰੂਪ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਯੁੱਧ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਯੁੱਧ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਰੂਸ-ਯੂਕਰੇਨ ਯੁੱਧ ਆਪਣੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਜੰਗ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਚਿੰਤਤ ਹੈ। ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਯੁੱਧ, ਸਾਈਬਰ, ਸੂਚਨਾ, ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਸਾਰੇ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਫੌਜੀ ਰਣਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਯੁੱਧ ਦੀ ਗੱਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਜੰਗ ਕੀ ਹੈ? ਯੁੱਧ ਦੀ ਇਹ ਤਕਨੀਕ ਕਿੰਨੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੈ? ਫੌਜੀ ਰਣਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ? ਇਹ ਯੁੱਧ ਦੌਰਾਨ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਉ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਕੀ ਰਾਏ ਹੈ।

ਰੱਖਿਆ ਮਾਹਿਰ ਅਭਿਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਯੁੱਧ ਵੀ ਫੌਜੀ ਰਣਨੀਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ। ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਯੁੱਧ ਨੂੰ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਆਰਥਿਕ ਹੇਰਾਫੇਰੀ, ਸਾਈਬਰ ਯੁੱਧ, ਅਨਿਯਮਿਤ ਯੁੱਧ, ਜਾਸੂਸੀ, ਪ੍ਰੋਕਸੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਸ਼ਾਂਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ, ਯੁੱਧ ਦੌਰਾਨ ਕੂਟਨੀਤਕ ਦਬਾਅ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੌਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੂੰ ਯੁੱਧ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਹੈ। ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਯੁੱਧ ਰਵਾਇਤੀ ਯੁੱਧ, ਅਨਿਯਮਿਤ ਯੁੱਧ ਅਤੇ ਸਾਈਬਰ ਯੁੱਧ ਦੇ ਨਾਲ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਯੁੱਧ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਯੁੱਧ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉੱਭਰ ਰਿਹਾ ਸੰਕਲਪ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸਰਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਯੁੱਧ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਫੌਜੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕ ਢੰਗ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਧੀ ਦਾ ਆਮ ਉਦੇਸ਼ ਲੜਾਈ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣਾ ਜਾਂ ਅਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਯੁੱਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਫ਼ਵਾਹਾਂ, ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ੀ ਖਬਰਾਂ ਫੈਲਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਲਗਾਤਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਕੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸੌਖਾ ਹੈ।

To buy Home, business or any kind of property
Please consult before finalizing your deal or decision

To get polite and best service call
Gurjeet Rai
DRE 02149422
408-802-5303

Address -
2221 Oakland Road ,
Suite 268 San Jose 95131

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਮੁਫਤਖੋਰੀ ਦੀ ਸਿਆਸਤ 'ਤੇ ਬਹਿਸ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਈ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਾਅਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਮੁਫਤ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਤਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਸਹੂਲਤ ਨੂੰ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਜੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ, ਉਸ ਤੋਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਸਬਜ਼ਬਾਗ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਮੁਫਤ ਬਿਜਲੀ ਲੈਣ ਦਾ ਚਾਹਵਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਵੀ ਭਰ-ਭਰ ਕੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ।

ਇੱਕ ਸਰਵੇਖਣ 'ਚ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਮੁਫਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਕਾਰਨ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸੂਬਿਆਂ 'ਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਬੋਝ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੁਫਤ 'ਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਜਿੰਨੀਆਂ ਮਰਜ਼ੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮੁਫਤ 'ਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ, ਘੱਟ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰਾਂ ਇਕ ਦਿਨ ਕਰਜ਼ੇ 'ਚ ਜ਼ਰੂਰ ਡੁੱਬ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪੱਛਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਸਿਆਸਤ ਨਹੀਂ ਚਲਦੀ, ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਸਹੂਲਤਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ। ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਪਹਾੜ ਹੇਠ ਦੱਬੇ ਸ਼ੀਲੋਕਾ ਦੀ ਹਾਲਤ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮੁਫਤ ਦੇਣਾ ਉਸ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਲ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਅਸਮਾਨ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜਿਊਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਾਰਨ ਭੁੱਖਮਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਸਬਕ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ 'ਚ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ 'ਚ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰ ਫੈ-ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਜ਼ਾਦੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਮੁਫਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੈਲਲਿਤਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ। ਕਈ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਕਦਮਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ 'ਚ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮੁਫਤ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਹੈ। ਹਰ ਕੋਈ ਸੱਤਾ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਐਲਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

-ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ ਏ

ਮੁਫਤ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਹਾਨੀਆਂ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 300 ਯੂਨਿਟ ਬਿਜਲੀ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਮੁਫਤ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਕੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਾਅਦਿਆਂ 'ਚ ਮੁਫਤ ਬਿਜਲੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਰਤ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ 'ਚ 600 ਯੂਨਿਟ ਤੋਂ ਇਕ ਯੂਨਿਟ

ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸਾਂ 'ਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ। ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਘਾਟੇ 'ਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਕੋਲ ਬੱਸਾਂ 'ਚ ਕਈ ਵਾਰ ਡੀਜ਼ਲ ਭਰਵਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਅਦੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਲਈ ਪੈਸੇ ਕਿੱਥੋਂ

ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਿਜਲੀ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਆਮ ਵਰਗ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਬਿੱਲ ਦੀ ਸਾਰੀ ਰਕਮ ਭਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਨਾਲ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖਪਤਕਾਰ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਖਪਤ 'ਚ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣਗੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਬਿਜਲੀ ਖਰਚ 600 ਯੂਨਿਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸੂਬੇ 'ਚ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਬੱਚਤ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪਾਵਰਕਾਮ ਨੂੰ ਵੀ ਰਾਹਤ ਮਿਲੇਗੀ। ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਸ ਰਾਹਤ ਨਾਲ ਸੂਬੇ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ 'ਤੇ 4,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਾਧੂ ਬੋਝ ਪਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ 'ਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਵਧਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਚਿੰਤਾ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਤਕਰੀਬਨ 20,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵਿਆਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਸੇ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਪਰ ਇਹ ਕੰਮ ਸੁਖਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਕਿਸ ਤੋਂ ਅਤੇ ਕਿੱਥੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ? ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਲਾਗੂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰਹੇ, ਇਸ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਕਰਨੀ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮੁਫਤ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਗੜਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਪਿਛਲੀ

ਵਧੀਆ ਨੀਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਬਾਦਲ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਗੱਲ ਦੁਹਰਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਇਸ ਰਾਇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਾ ਖਾਂਦੇ ਹੋਣ ਪਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮੁਫਤ ਦੀ ਸਕੀਮ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਸਕੀਮ ਵੀ ਫਾਈ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਕੇ ਉਲੀਕੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੱਧ ਵਰਗ ਦੇ ਆਮ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਮੁਫਤ ਬਿਜਲੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਲਾਭ ਨਾ ਮਿਲ ਸਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਔਸਤਨ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਮਹੀਨੇ 300 ਤੋਂ ਵੱਧ ਯੂਨਿਟ ਬਿਜਲੀ ਹਰ ਹਾਲਤ 'ਚ ਖਪਤ ਹੋ ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਲਾਭ ਗਰੀਬਾਂ ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਮੱਧ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਵਧੀਆ ਤੇ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਪੱਖ ਹੈ।

ਹੁਣ ਕਣਕ ਦੇ ਝਾੜ ਨੇ ਮਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ

ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕਣਕ ਦੇ ਝਾੜ 'ਚ ਲਗਭਗ ਦਸ ਫੀਸਦੀ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਣਕ ਦਾ ਭਾਅ ਸਵਾਮੀਨਾਥਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਭਾਅ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਠੇਕੇ ਸਮੇਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਖਰਚੇ ਨਹੀਂ ਜੋੜੇ ਜਾ ਰਹੇ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਘੱਟ ਰਹਿਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਝਾੜ ਵਿਚ ਕਮੀ ਹੋਰ ਪ੍ਰੋਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਮੁੜ ਸੁਰਖੀਆਂ ਬਣਨ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਦਾਣਾ ਪੂਰਾ ਨਾ ਬਣਨਾ ਮੌਸਮ ਦੀ ਮਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸਮੇਂ ਬੋਨਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਹੋਈ ਹੈ।

ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਕਿਸਾਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵੀ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਲਗਭਗ 92 ਸੌ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਵਾਰੰਟ ਨਿਕਲੇ ਹਨ। ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦਖਲ ਕਾਰਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਰੁਕੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਮਸਲਾ ਵੀ ਸੁਲਝਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਪਿਛਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਲਗਭਗ ਇਕ ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿਚੋਂ 4620 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਮੁਆਫ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਿਸਾਨ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਵਿਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਡਿਫਾਲਟਰ ਹੋ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ ਦਰ ਵਿਆਜ ਲੱਗਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤਾਂ ਉੱਤੇ ਇਕ ਵੱਡਾ ਅਤੇ ਸਫਲ ਅੰਦੋਲਨ ਲੜ ਕੇ ਆਏ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਮੁੜ ਇਸ ਘੁੰਮਣਘੇਰੀ ਵਿਚ ਪੈ ਗਈਆਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਨੀਤੀਗਤ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਇਕਜੁੱਟ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਅਜੇ ਨਹੀਂ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਗ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਝਾੜ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਲਈ ਬੋਨਸ ਦੇਣ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਰਾਹੀਂ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਰਾਸ਼ਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹੈ। ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਪੀੜਤ ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨੀਤੀ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਟਾਲਣ ਤੱਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਬੇੜੇ ਕਰਨ ਵੱਲ ਸੇਧਿਤ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਪਈ ਕਣਕ ਉੱਤੇ ਮੌਸਮ ਦੀ ਮਾਰ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਣਕ ਭਾਵੇਂ ਕਾਫੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਵਿਕ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਬੋਰੀਆਂ ਦੇ ਅੰਬਾਰ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਖੁਰਾਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਘੱਟ ਸਾਧਨਾਂ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਅਨਾਜ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਪਿਆ ਹੈ। ਅਨਾਜ ਦੇ ਗਿੱਲਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਕੁਆਲਿਟੀ ਉੱਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਅਸਰ ਦਾ ਖਾਣ ਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਅਨਾਜ ਵੱਲ ਯੋਗ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਨਾ ਮੋੜਨ ਕਰਕੇ ਵਾਰੰਟ ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਮਸਲਾ ਜੁੜ

Balbir Singh M.A.
Editor in Chief & Publisher
e-mail: bsma54@gmail.com
Tel : 510-938-7771

36415 RUSCHIN DR. NEWARK, CA 94560

Ranjit Kandola, Managing Editor
email-Kandola@macloans.net

Buta Ram joshi Staff Reporter, Fresno 559-803-0055

Sanjeev Garg Kali, Reporter Malwa Area, 96713-53789

RAJ BUDWAL
MEDIA PARTNER / REPRESENTATIVE
8350202@gmail.com 408-835-0202

Web designed www.pardesitimes.com
by Aman Bansil 510-589-2245

The Pardes Times And People Associated With It Are Not Responsible For Any Claims Made By The Advertisers And Don't Endorse Any Product Or Services Advertised In The Pardes Times. Please Consult Your Attorney Before Buying/Hiring Contracting Through The Ads Published In The News Paper. The Pardes Times Is In Business Of Selling Spaces And Claims Made By Advertisers Are Not Tested/Confirmed By An Independent Source.

'ਪਰਦੇਸ ਟਾਇਮਜ਼' ਦੇ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀ

(1) ਸ. ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ	(10) ਡਾ. ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਪਲ	(19) ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਧੁੰਗਾ	(28) ਹੈਰੀ ਸਿੰਘੂ
(2) ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰੋਤਾ	(11) ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ	(20) ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ	(29) ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਕੁਲਾਰ
(3) ਗੈਰੀ ਬਸਰਾਏ	(12) ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ	(21) ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ	(30) ਰਾਜ ਬਡਵਾਲ
(4) ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਢਾਡਲੀ	(13) ਬਘੇਲ ਸਿੰਘ ਜਸਵਾਲ	(22) ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮਾਨ	(31) ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ
(5) ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੋਹਲ	(14) ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਵੀ	(23) ਸ੍ਰੀ ਸੁੱਚਾ ਰਾਮ ਜੀ	(32) ਡਾ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਭੰਡਾਰੀ
(6) ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ	(15) ਡਾ ਦਲਵੀਰ ਪੰਨੂ	(24) ਜੌਹਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ	(33) ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਮੱਲੀ
(7) ਦਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ	(16) ਡਾ. ਹਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ	(25) ਉੱਕਾਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ	(34) ਹਰਜੀਤ ਗਿੱਲ
(8) ਗੁਰਮੇਜ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ	(17) ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਨੋਆ	(26) ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨਿਜਰ	(35) ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਬੀ
(9) ਸੁਖਰਾਜ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ	(18) ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਤਾਰੀ	(27) ਸੁਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨਿਜਰ	(36) ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਰੋਤਾ (ਡੀਪੀਡੀ)

ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਵੰਡੀਆਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ

ਸ਼ਿਆਮ ਸਰਨ

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਾਰੇ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮੱਥਾ ਠਣਕਦਾ ਹੈ। ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਵੰਨ-ਸਵੰਨਤਾ ਮੁਲਕ ਦੀ ਗੂੜ੍ਹੀ ਪਛਾਣ ਬਣੀ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਦਮਘੋਟਾ ਇਕਰੂਪਤਾ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਿਟਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵੰਨ-ਸਵੰਨਤਾ ਨਾਲ ਬਗਲਗੀਰ ਹੋਣਾ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਸਬਬ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਝ ਹੁੰਦਾ ਵੀ ਚਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਅੰਦਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਬਾਨਾਂ ਬੋਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਵੱਖ-ਵੱਖਰੇ ਧਰਮ ਨਿਭਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਵਿਚ ਉਕਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਰਵਾਇਤਾਂ, ਸੰਗੀਤ ਤੇ ਨ੍ਰਿਤ ਦੇ ਰੂਪਾਂ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਤੇ ਕਲਾ ਦੀਆਂ ਸੰਵੇਦਨਾਵਾਂ ਦੀ ਬੇਮਿਸਾਲ ਮਾਲਾ ਸਭ ਨੂੰ ਇਕ ਮਾਲਾ ਵਿਚ ਪਰੋ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਪਕਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲੱਜ਼ਤਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਤੱਕ ਕੇ ਲੋਕ ਅਵਾਕ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਬਸਤਰ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਪਹਿਰਾਵੇ ਦੇਖ ਕੇ ਕੋਈ ਡਿਜ਼ਾਈਨਰ ਅਸ ਅਸ ਕਰ ਉਠਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਮੀਰ ਤੇ ਲਚਕ ਭਰਪੂਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਿਖਾਵੇ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਵੰਡਣ ਦੀ ਵਿਧਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੰਨ-ਸਵੰਨਤਾ ਅਜਿਹੇ ਸਿਆਸੀ ਨਿਜ਼ਾਮ ਦੀ ਤਵੱਕੋ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਤੇ ਲਚਕਤਾ ਦੇ ਅਜ਼ੀਮ ਸਰੋਤ ਨੂੰ ਥਾਂ ਦੇ ਸਕੇ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਸਾਡਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਇਸ ਯੁੱਗਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਗੂੜ੍ਹ ਗਿਆਨ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਵੰਨ-ਸਵੰਨਤਾ ਅਸਹਿਮਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖਿੱਤੇ ਮੱਥੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਸਹਿਮਤੀਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਹਾਂਦਰੂ ਅੰਤਰ-ਕਿਰਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਹਰ ਕਲਾਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ 'ਤੇ ਮਾਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਦੂਜੀਆਂ ਪਛਾਣਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲਈ ਉਤਸੁਕ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸਹਿਮਤੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਖਤਰੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਵੱਖਰੀ ਤੇ ਤੰਗਨਜ਼ਰ ਪਛਾਣਾਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਚਾ, ਕਿਸੇ ਵਧੇਰੇ ਇਕਰੂਪੀ ਸਮੂਹਿਕਤਾ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੀ ਬੇਚੈਨੀ ਆਦਿ। ਉਦੋਂ ਇਹ ਅਸਹਿਮਤੀਆਂ ਸਮਾਜ ਅੰਦਰ ਦੁਫਾਤਾਂ ਦਾ ਸਬਬ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਧਰਮ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਵੀ ਪੁਆਤੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਜਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਸਾਡੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਬਣ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਉਹ ਦੁਫਾਤਾਂ ਵਧਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਹਿੰਦੂਆਂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਧਾਰਮਿਕ ਦੁਫਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਕੇ ਕਿਵੇਂ ਨਾ ਕਿਵੇਂ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਅੰਦਰਲੀਆਂ ਹੋਰਨਾਂ ਦੁਫਾਤਾਂ ਮੇਸ ਕੇ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਕਰਨ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਗ਼ਲਤ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ-ਮੁਸਲਿਮ ਬਾਇਨਰੀ/ਦੁਫਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਡੇਰੀ ਹਿੰਦੂ ਏਕਤਾ ਨਹੀਂ ਉਸਾਰੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਜਿਉਂ ਹੀ ਇਕ ਦੁਫਾਤ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਕਈ ਹੋਰ ਦੁਫਾਤਾਂ ਉਭਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖੇਤਰੀ ਪਛਾਣਾਂ ਦਾ ਉਭਾਰ ਹੁੰਦਾ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਚੁਣਾਵੀ ਹਲਕਿਆਂ ਦੀ ਮੁੜ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ, ਭਾਵ ਹੱਦਬੰਦੀ ਦੀ ਅਗਲੀ ਕਵਾਇਦ ਵਿਚ ਉਤਰ-ਦੱਖਣ ਦਾ ਪਾੜਾ ਹੋਰ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਤਰੀ ਖਿੱਤੇ

ਖ਼ਾਸਕਰ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਅੰਦਰ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਵਾਧੇ ਕਰ ਕੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਵਿਚ ਹੋਰ ਅਸਾਵੱਧ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਦੱਖਣ ਦੇ ਸੂਬੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਨਿਸਬਤਨ ਉਚੇਰੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਵਾਧੇ ਵਿਚ ਕਮੀ ਦੇ ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ?

ਇਹ ਖ਼ਤਰਾ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵੱਲ ਬਹੁਤਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੁਝ ਹੋਰ ਦੁਫਾਤਾਂ ਵੀ ਹਨ ਜੋ ਅਣਕਿਆਸੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਇਹ ਗੱਲ ਪ੍ਰਤੱਖ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ

ਮੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਪਕਵਾਨਾਂ ਦਾ ਸੁਆਦ ਮਾਣਦੇ ਹਨ ਪਰ ਹੁਣ ਇਸ ਸਭ ਕਾਸੇ ਨੂੰ ਨਿਖੇੜੇ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਿਲ ਜੁਲ ਕੇ ਵੰਡ ਛਕਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਮਾਂਦ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪੂਰੇ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਧਾਰਮਿਕ ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ; ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਸ਼ਨ ਤੇ ਛੋਟੇ-ਮੋਟੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਮੇਲ ਜੋਲ ਦਾ ਸਬਬ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਹੁਣ ਸਿਆਸੀ ਭੜਕਾਹਟ ਅਤੇ ਤੰਗਨਜ਼ਰ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਗਏ ਹਨ।

ਮਸਜਿਦਾਂ ਅੰਦਰ ਜਬਰੀ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋ ਕੇ ਜੈ ਸ਼ੀਰਾਮ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਾਉਣੇ ਜਾਂ ਮਿਨਾਰਾਂ 'ਤੇ ਭਗਵੇਂ ਝੰਡੇ ਲਹਿਰਾਉਣੇ ਵਿਗੜੀ ਹੋਈ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੇ ਲੱਛਣ ਹਨ ਅਤੇ

ਜਿਸ ਆ ਦਾ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ? ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਸਿੱਟੇ ਵੀ ਨਿਕਲ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਇਸਲਾਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲ। ਕੀ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਇਸ ਦੇ ਮਾੜੇ ਅਸਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ?

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣਕਾਰ ਇਸ ਤੋਂ ਭਲੀਭਾਂਤ ਜਾਣੂ ਸਨ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਦੁਫਾਤਾਂ ਨੂੰ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਉਭਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਆਸਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੌਮੀ ਏਕਤਾ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਆੜ ਹੇਠ ਵੰਨ-ਸਵੰਨਤਾ ਦਾ ਘਾਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸਗੋਂ ਸਾਂਝੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਜ਼ਰੀਏ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੀਆਂ ਬਹੁਪਰਤੀ ਪਛਾਣਾਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਵੀ ਮਨਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਆਧਾਰਿਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣਨ ਵਾਲੇ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਖ਼ਾਸ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਅੰਗ ਬਣਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਕਮਾਤਰ ਅਪਵਾਦ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਤੇ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਲੰਮਾ ਅਰਸਾ ਸੰਤਾਪ ਹੋਵਾਉਣਾ ਪਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਖ਼ਾਸ ਪਰ ਆਰਜ਼ੀ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ।

ਕੋਈ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਨੇਮਾਂ ਦੀ ਇੱਛਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਲਣਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਾਮਨੀ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਵੀਟੋ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਆਪਣੇ ਮੈਂ-ਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਉਪਰ ਵੀਟੋ ਦਾ ਹੱਕ ਜਤਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਇਸ ਮੂਲ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਆਂਚ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਦਖ਼ਲ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਹਿੰਸਾ ਜ਼ਰੀਏ ਕੋਈ ਭਾਈਚਾਰਾ 'ਉਸ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਣ' ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਕੇ ਦੂਜਿਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨਕੁਨ ਰੁਝਾਨ ਹਨ ਤੇ ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਖੇਰੂ-ਖੇਰੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਵੀ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿਚ ਪੈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸਮਾਜਿਕ ਨੇਮ ਤੇ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਹੋਰਨਾਂ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਤੇ ਖਿੱਤਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਲਪਿਤ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨੇਮਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਨਾ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਅਕੀਦਿਆਂ ਤੇ ਰਵਾਇਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਅਸਹਿਮਤੀਗਤਾ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵਰਾਤਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਸ਼ਰਧਾਵਾਨ ਹਿੰਦੂ ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ ਖਾਣਾ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਲੋਕ ਲਸਣ, ਪਿਆਜ਼ ਆਦਿ ਤੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰਹੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਹ ਤਵੱਕੋ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਕ ਦੇ ਬਾਕੀ ਲੋਕ ਵੀ ਖਾਣੇ ਦੀ ਇਸ ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਜਿਹਾ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਨਵਰਾਤਿਆਂ ਦੇ ਪਕਵਾਨਾਂ ਦਾ ਸੁਆਦ ਮਾਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਮਜ਼ਾਨ ਦੌਰਾਨ ਇਫ਼ਤਾਰ ਦੀਆਂ ਦਾਅਵਤਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਇਹੀ ਗੱਲ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮੁਸਲਿਮ ਦੋਸਤਾਂ ਤੇ ਸਹਿਕਰ-

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਮਲਾਵਰ ਵਿਹਾਰ ਕਦੇ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀ ਜਨਤਕ ਦਿੱਖ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੀ ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੇ ਇਸ ਧਰਮ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਫੈਲਣ ਲਈ ਕਿਸੇ 'ਦੁਸ਼ਮਣ' ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ?

ਮੁਲਕ ਦੇ ਹਰ ਖਿੱਤੇ ਅੰਦਰ ਵੀਹ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਵੱਸਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰੀ ਬਣਾ ਕੇ ਭਾਰਤ ਅਜਿਹਾ ਲੋਕਰਾਜੀ ਮੁਲਕ ਬਣਿਆ ਰਹਿ ਸਕੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਹਕੂਕ ਮਿਲਦੇ ਹੋਣ?

ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਤਕਰੇ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ? ਜੇ ਵੀਹ ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਹਿੱਸਾ ਕੋਈ ਤਿੱਖਾ ਕਦਮ ਉਠਾ ਬੈਠਿਆ ਤਾਂ ਕੀ ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ/ਰਿਆਸਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਸਕੇਗੀ? ਕੀ ਮੁਲਕ ਅੰਦਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਲੋਕਰਾਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੀ ਹੋਰ

ਮੌਕੇ ਦਾ ਫ਼ਾਇਦਾ ਉਠਾ ਚਿਹਾ ਹੈ ਚੀਨ

ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਯੂਕਰੇਨ 'ਤੇ ਰੂਸ ਦੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਚੀਨ ਦੀ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਬੜੀ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤਿਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਵਿਸਥਾਰਵਾਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਸਰਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਖਿੱਚਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਤਾਇਵਾਨ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਵਧਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰੂਸ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਫੌਜੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਉਲਟ ਚੀਨ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਮੋੜਨ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਉਦਾਹਰਨ ਚੀਨੀ ਫੌਜ ਦੀ ਇਸ ਕਵਾਇਦ ਵਿਚ ਦਿਸਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਬੜੇ ਗੁੱਪ-ਚੁੱਪ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹਿਮਾਲਿਆ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਵਾਦਤ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ 624 ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪਿੰਡ ਉਸ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਬਣੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ, ਨੇਪਾਲ ਅਤੇ ਭੂਟਾਨ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਫੌਜੀ ਪਿੰਡ ਅਸਲ ਵਿਚ ਦੱਖਣੀ ਚੀਨ ਸਾਗਰ ਵਿਚ ਚੀਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਮਨਸੂਈ ਟਾਪੂਆਂ ਦੀ ਭਾਂਤੀ ਹਨ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਅਗਾਊਂ ਮੋਰਚਿਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੇ ਫੌਜੀ ਟਕਰਾਅ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਚੀਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਲਗਪਗ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਚੀਨ ਨੇ ਲੱਦਾਖ ਦੇ ਕੁਝ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਘੁਸਪੈਠ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕਰਾਰਾ ਜਵਾਬ ਮਿਲਿਆ। ਫੌਜੀ ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਫੌਜੀ ਕਮਾਂਡਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਵਾਰਤਾ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਐੱਸ. ਜੈਸ਼ੰਕਰ ਅਤੇ ਚੀਨੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਵਾਂਗ ਯੀ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਮਿਲੇ ਸਨ। ਜਦ ਤੋਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਹਿਮਾਲਿਅਨ ਮੁਹਾਜ਼ 'ਤੇ ਤਣਾਅ

ਵਧੀ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਉੱਚ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਸਭ ਨਾਲ ਮਾਮੂਲੀ ਹੱਲ ਹੀ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ।

ਅਸਰਦਾਰ ਕੰਟਰੋਲ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ

ਖੇਤਰੀ ਦਾਅਵੇ ਵਿਚ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਚੀਨ ਅਤਿਅੰਤ ਉੱਚਾਈ ਵਾਲੇ ਦੁਰਗਮ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਨਿਯੋਜਿਤ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਵਸਾਉਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮਨੁੱਖ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਟਾਪੂਆਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਚੀਨੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ਼ੀ ਜਿਨਪਿੰਗ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਵਾਦੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਸੀ ਦੇ

ਇਸ ਵਿਸਥਾਰਵਾਦ ਨੇ ਭੂਟਾਨ ਵਰਗੇ ਬੇਹੱਦ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਖਸ਼ਿਆ। ਚੀਨ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਇਕਤਰਫ਼ਾ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਦਲਣ ਸਬੰਧੀ 1998 ਵਿਚ ਦੁਪਾਸਤ ਕਰਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਭੂਟਾਨ ਦੀ ਉੱਤਰੀ ਅਤੇ

ਫਿਰ ਉਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਉਹ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਪੰਚ ਰਚਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ। ਦੱਖਣੀ ਚੀਨ ਸਾਗਰ ਦੀ ਹੀ ਮਿਸਾਲ ਲਓ। ਉਸ ਵਿਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਈ ਪਰਤਾਂ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣਗੀਆਂ।

ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਵੀ ਚੀਨ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਿਸਥਾਰਵਾਦ ਦੀ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਚੀਨ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦਗਾ ਕਮਾਈ ਹੈ। 'ਹਿੰਦੀ-ਚੀਨੀ ਭਾਈ-ਭਾਈ' ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੀਨ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪਿੱਠ ਵਿਚ ਫੁਰਾ ਮਾਰਿਆ, ਇਹ ਤਵਾਰੀਖ ਦਾ ਤਲਖ ਪੰਨਾ ਹੈ। ਉਸ 'ਤੇ ਯਕੀਨ ਕਰਨਾ ਖ਼ਤਰੇ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਿਮਾਲਿਅਨ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਦੁਰਗਮ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਬਸਤੀਆਂ ਵਸਾਉਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਸਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਫੌਜ-ਪੁਲਿਸ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਨਿਯੋਜਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚੀਨ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਆਪਣੇ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨ ਬਣਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕੜੀ ਵਿਚ ਉਹ ਕਿਸੇ ਜਗ੍ਹਾ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਤ ਸਰੂਪ ਦੇਣ ਵਿਚ ਲੱਗਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪੂਰਬੀ ਚੀਨ (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 15 'ਤੇ)

ਬ੍ਰਹਮਾ ਚੇਲਾਨੀ

ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ 'ਚ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ ਭਾਰਤ-ਅਮਰੀਕਾ ਸਬੰਧ

ਹਰਸ਼ ਵੀ ਵੀਤ

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਬੀਤੇ ਹਫ਼ਤੇ ਹੋਈ ਟੂ ਪਲੱਸ ਟੂ ਵਾਰਤਾ ਇਸ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ ਕਿ ਯੂਕਰੇਨ 'ਤੇ ਰੂਸੀ ਹਮਲੇ ਕਾਰਨ ਦੁਵੱਲੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਪਟੜੀ ਤੋਂ ਉਤਰਨ ਦੀ ਸੰਕਾ ਨਿਰਮੂਲ ਸਿੱਧ ਹੋਈ। ਇਸੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਐੱਸ. ਜੈਸ਼ੰਕਰ ਦਾ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵੀ ਬਹੁਤ ਚਰਚਿਤ ਹੋਇਆ। ਜੈਸ਼ੰਕਰ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਭਾਰਤ ਦੀ ਉਰਜਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੀ ਮਨਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਮਹੀਨੇ ਭਰ ਵਿਚ ਜਿੰਨਾ ਤੇਲ ਰੂਸ ਤੋਂ ਦਰਾਮਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤੇਲ ਤਾਂ ਯੂਰਪੀ ਦੇਸ਼ ਇਕ ਦੁਪਹਿਰ ਵਿਚ ਹੀ ਖਰੀਦ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਤਮਾਮ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਅਮਰੀਕੀ ਦਬਾਅ ਦਾ ਕਰਾਰਾ ਜਵਾਬ ਮੰਨਿਆ ਜੋ ਯੂਕਰੇਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਲਗਾਤਾਰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ 'ਤੇ ਪਾਉਂਦਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਉਥੇ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਤਮਾਮ ਲੋਕ ਇਸ ਨੂੰ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਬਦਤਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਰੂਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਅਲੱਗ ਨੀਤੀ ਅਪਨਾਉਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਣਗੇ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਜੈਸ਼ੰਕਰ ਦਾ ਬਿਆਨ ਇਹੀ ਜਾਹਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ ਕਿ ਯੂਰਪ ਦੇ ਇਸ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਾਰਤਾ ਨੂੰ ਟੂ ਪਲੱਸ ਟੂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਥ੍ਰੀ ਪਲੱਸ ਥ੍ਰੀ ਕਹਿਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਰੁਸਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋਅ ਬਾਇਡਨ ਵੀ ਵਰਚੁਅਲੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਇਸ ਵਾਰਤਾ ਤੋਂ ਇਹੀ ਸੁਨੇਹਾ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਦੋ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਕਿਸੇ ਪਰਸਪਰ ਪ੍ਰਵਾਨਸ਼ੁਦਾ ਹੱਲ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਰੂਸ-ਯੂਕਰੇਨ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹਾਲੀਆ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ-ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚਾਲੇ ਮਤਭੇਦ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਜੋ ਸੁਰਖੀਆਂ ਛਾਈਆਂ ਰਹੀਆਂ, ਉਸ ਦੇ ਉਲਟ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਹਾਲੀਆ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਪਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹੀ ਮਿਤਰਤਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗੂੜ੍ਹੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਜਾਹਰ ਕੀਤੀ।

ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਆਪਕ ਰਣਨੀਤਕ ਮੁਹਾਂਦਰੇ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਯੂਕਰੇਨ 'ਤੇ ਰੂਸੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਆਲਮੀ ਅਸਰ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ-ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਰਤਾ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਵਿਚ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਚਰਚਾ ਹੋਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸਲੀਅਤ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਅਤਿਅੰਤ ਵਿਸਥਾਰਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਮਾਰੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ, ਮਹਾਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਰਥਿਕ ਰਿਕਵਰੀ, ਜਲਵਾਯੂ ਤਬਦੀਲੀ, ਤੇਜ਼ ਵਿਕਾਸ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ

ਉੱਨਤ ਤਕਨੀਕ, ਸਪਲਾਇਰ ਲੜੀ, ਸਿੱਖਿਆ, ਭਾਰਤ-ਵੰਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਤੇ ਫ਼ੌਜੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵਿਆਪਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਵਿਚ ਖਾਸੀ ਗਹਿਰਾਈ ਵੀ ਹੈ।

ਸਹਿਯੋਗ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿਚ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੋਰ ਅਦੁੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਵਿਚ ਰਣਨੀਤਕ-ਸੂਬਾ ਪੱਧਰੀ ਸਹਿਯੋਗ ਜਾਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਥੇ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੀ ਸਰਗਰਮੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਟੂ ਪਲੱਸ ਟੂ ਵਾਰਤਾ ਵਿਚ

ਕਈ ਠੋਸ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਗੱਲ ਅੱਗੇ ਵਧੀ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਪੁਲਾੜ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗ ਵਧਾਉਣ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਹਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਆਉਟਰ ਸਪੇਸ, ਸਾਈਬਰ ਸਪੇਸ ਅਤੇ ਇਸ ਮੋਰਚੇ 'ਤੇ ਫ਼ੌਜੀ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਰਚਾ ਹੋਈ। ਰੱਖਿਆ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਲਾਇਡ ਆਸਟਿਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦ-ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਫ਼ੌਜਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ, ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮੌਕੇ ਤਲਾਸ਼ੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਚੀਨ ਦੁਆਰਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਦੋਹਰੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਨਾਲ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸੰਪੰਨ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਇਸ ਵਾਰਤਾ ਦੌਰਾਨ ਦੋ ਸਾਥੀਆਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਮਤਭੇਦ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਹੀ ਸੁਰ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤੇ।

ਯੂਕਰੇਨ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚਾਲੇ ਮਤਭੇਦ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹਨ। ਆਖਰਕਾਰ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਰੂਸ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਪਹਿਲੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਰਤ-ਰੂਸ ਰੱਖਿਆ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦਾ

ਪਹਿਲੂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰੂਸ ਤੋਂ ਐੱਸ-400 ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦਾ ਪੱਚ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਫਸਿਆ ਰਿਹਾ।

ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਟਸਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਸੌਟੀ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਪਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਐਂਟੋਨੀ ਬਲਿੰਕਨ ਨੇ ਅਜੇ ਤਕ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਪਾਬੰਦੀ ਜਾਂ ਸੰਭਾਵੀ ਰਿਆਇਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਈ। ਇਹ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ

ਸਹਿ-ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਵਧੋ। ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰ ਭਾਰਤ ਹੀ ਸਹੀ ਮਾਅਨਿਆਂ ਵਿਚ ਰਣਨੀਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰ ਹੋ ਵੇ ਗਾ। ਵਰਤਮਾਨ ਸੰਕਟ

ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਪੜਾਅ ਬਣੇ। ਯੂਕਰੇਨ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰੁਖ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂ ਗੁੱਟ-ਨਿਰਲੇਪ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਾਲੀ ਗੁੱਟ-ਨਿਰਲੇਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ, ਭਾਰਤ ਇਸ ਮੌਕੇ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਵਿਚ ਵੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਚਾਹੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਆਰਥਿਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਰੂਸ ਤੋਂ ਸਸਤਾ ਤੇਲ ਖਰੀਦਣਾ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਇਹ ਰੁਖ ਇਕਦਮ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਯੂਕਰੇਨ ਦੀ ਖੇਤਰੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ, ਯੂਐਨ ਚਾਰਟਰ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਖੁਸ਼ਾਮਦ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਅਣਕਿਆਸੇ ਬਦਲਾਅ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਉਭਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਅੱਜ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਅਸਲੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਰਣਨੀਤਕ ਭਾਈਵਾਲ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪਰਪੱਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਕਦੇ ਪੂਰਨ ਇਕਰੂਪਤਾ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਪਾਉਂਦੀ।

ਇਸ ਦਾ ਸਰੋਕਾਰ ਨਿਰੰਤਰ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਜ਼ਰੀਏ ਮਤਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਕੇ ਨਵੇਂ ਮੌਕੇ ਤਲਾਸ਼ਣ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਟੂ ਪਲੱਸ ਟੂ ਵਾਰਤਾ ਦੇ ਸਾਰ ਵਿਚ ਇਹੀ ਸ਼ਿਖਨਾਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਅਜੋਕੇ ਆਲਮੀ ਹਾਲਾਤ 'ਤੇ ਝਾਂਝੀ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਦੇਖਾਂਗੇ ਕਿ ਰੂਸ-ਯੂਕਰੇਨ ਜੰਗ ਕਾਰਨ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਗੁੱਟਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਨਾਟੋ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਲਈ ਰੂਸ ਦੀ ਪਿੱਠ ਚੀਨ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਠੱਕ ਰਹੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਉਕਤ ਵਰਤਾਰੇ ਵਿਚ ਨਿਰਪੱਖ ਰਹਿਣ ਦਾ ਝੰਡਾ ਬੁਲੰਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰੂਸ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ, ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਤ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹੀ ਵਜ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਉਕਤ ਦੋਵਾਂ ਮਹਾ-ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਲਈ ਹੀ ਵਧ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਰੂਸ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਣਾ ਵੀ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੇਤ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਦੋਸਤਾਨਾ ਸਬੰਧ ਲੱਭਦੇ ਹਨ।

ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਅੱਖ 'ਚ ਰੜਕਦਾ ਕੈਨੇਡਾ

ਬਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਹੰਢਣਸਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਸੋਝੀ ਇੱਥੇ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਆ ਕੇ ਹੋਈ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਦੇ ਪੰਜ-ਛੇ ਦਹਾਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਗੁਜ਼ਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪੀਆਰ ਹੋ ਗਏ ਬੱਚਿਆਂ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਰਾਈ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਜੰਮਣ ਭੋਇੰ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਆਰਥਿਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵੀ ਪਰ ਇਸ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦੀ ਵਿਆਪਕਤਾ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਕਿਸੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਉਪ-ਕੁਲਪਤੀ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋਇਆ ਬਾਪ ਆਪਣੇ ਕੈਨੇਡਾ ਰਹਿੰਦੇ ਪੁੱਤ ਕੋਲ ਗਿਆ। ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਪਾਪਾ! ਜਿੰਨੀ ਕੁ ਪੈਨਸ਼ਨ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਇਸ ਨਾਲ ਇੱਥੇ ਤੁਹਾਡਾ ਵਧੀਆ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਹੋ ਜਾਣਾ।

ਤੁਸੀਂ ਵਾਪਸ ਜਾ ਕੇ ਕੀ ਕਰਨਾ?” ਪਿਉ ਨੇ ਸੁਣਿਆ, ਵਿਚਾਰਿਆ ਤੇ ਠਰੰਮੇ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, “ਪੁੱਤਰ, ਜਿਸ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਇੱਥੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਹੋਣਾ, ਉਸ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਉੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਾਦਸ਼ਾਹਤ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹਤ ਛੱਡ ਕੇ ਤੇਰੇ ਸਹੇਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਕਿਉਂ ਆਵਾਂ?”

ਪੁੱਤਰ ਕੋਲ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਪਰ ਮਾਪਿਆਂ ਕੋਲ ਅਜੇ ਸਵਾਲ ਬਹੁਤ ਹਨ। ਚਾਰ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਕੋਲ ਧਨ-ਦੌਲਤ ਬਹੁਤ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਾੜੀ ਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਸੂਖੀ ਜੀਵਨ ਵੀ ਬਿਤਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਚਾਰ ਦਹਾਕੇ

ਪਹਿਲਾਂ ਆਏ ਮਾਪਿਆਂ ਕੋਲ ਪਿੰਡ ਵਾਲੀ ਬਹੁ-ਮੰਜ਼ਿਲੀ ਕੋਠੀ ਦਾ ਝੋਰਾ ਹੈ। ਖੰਡਰ ਹੋ ਰਹੀ ਕੋਠੀ ਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਸੇਲ ਦਾ ਫੱਟਾ ਲਟਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੋਠੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਇੱਥੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਖੰਡਰ ਹੋ ਰਹੀ ਦੇਹ ਦਾ ਸੰਤਾਪ ਭੋਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਇਕ ਦੋਸਤ ਪਤਨੀ ਸਮੇਤ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਪੀਆਰ ਹੋ ਗਏ ਬੇਟੇ ਕੋਲ ਗਿਆ।

ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਤਾਂ ਸੁੱਖੀ-ਸਾਂਚੀ ਬੀਤ ਗਏ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਵਾਪਸ ਪੰਜਾਬ ਭੇਜ ਦੇ ਪਰ ਬੇਟੇ ਨੇ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਕੀ ਕਰਨਾ? ਪਰ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦ ਅੱਗੇ ਬੇਟਾ ਹਾਰ ਗਿਆ ਤੇ ਸਾਡਾ ਦੋਸਤ ਵਾਪਸ ਪੰਜਾਬ ਆ ਗਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਦਿਨ ਬੇਟੇ ਨੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿਚੋਂ ਫੌਨ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਬਾਪ ਨਾਲ ਪੀਆਰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅਜੇ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਿਆ ਸੀ। ਪਿਉ ਨੇ ਪਟਿਆਲਾ ਪੈਂਗ ਨੂੰ ਦੋ ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕਰ ਕੇ ਇਕੋ ਵਾਰ ਅੰਦਰ ਸੁੱਟ ਲਿਆ ਸੀ।

ਚਾਅ ਦਾ ਇਹ ਛਿਣ ਹੁਣ ਪੁਰਾਣੀ ਗੱਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਮਾਪੇ ਉਸ ਪੀਆਰ ਪੁੱਤ ਕੋਲ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਰਹਿ ਕੇ ਵਾਪਸ ਪਰਤੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਰਹਿੰਦੀ ਬੇਟੀ ਮਿਲਣ ਆਈ ਤਾਂ ਮਾਂ-ਪਿਉ ਦੀਆਂ ਧੁਆਂਖੀਆਂ ਸ਼ਕਲਾਂ ਵੇਖ ਫਿਕਰ ਜਾਹਰ ਕਰਦਾ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ। ਪਿਉ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰ ਤੂੰ। ਇਹ ਲੈ ਸਾਡੇ ਪਾਸਪੋਰਟ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾੜ ਦੇ ਜਾਂ ਅੱਗ ਵਿਚ ਸਾੜ ਦੇ। ਅਸੀਂ ਦੁਬਾਰਾ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ। ਸ਼ਕਲਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਆਪੋ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਣੀਆਂ।

ਗੱਲ ਕੱਲੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੱਲ ਤਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਗਏ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਹੈ। ਇੰਗ-

ਲੈਂਡ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਸਮੇਤ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਵੀ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਗਏ ਹਨ। ਯੂਕਰੇਨ-ਰੂਸ ਜੰਗ ਨੇ ਤਾਂ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਰਪ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਹ ਗੱਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਪੱਕੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਸਮੱਸਿਆ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦ ਪੀਆਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੱਚੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਕੋਲ ਗਏ ਸਾਡੇ ਮਿੱਤਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਤੁਸਾਂ ਪੜ੍ਹ ਲਈ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਨਾ ਉੱਥੇ ਕੋਈ ਪੈਲੀ-ਬੰਨਾ, ਨਾ ਕੋਈ ਗਲੀ-ਗਵਾਂਢ ਜਿੱਥੇ ਤੁਰੇ ਜਾਂਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਵਾਜ ਮਾਰ ਬੁਲਾ ਲਵੇ।

ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਨਾ ਮਿਲੇ। ਨਾ ਕੋਈ ਯਾਰ-ਬੋਲੀ, ਨਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ, ਨਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਕੋਈ। ਕੀ ਕਰਨਾ ਉਥੇ ਰਹਿ ਕੇ?” ਪਾਰਕ 'ਚ ਤੁਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸੱਜਣ ਨੂੰ ਕਾਹਲੇ ਕਦਮੀਂ ਤੁਰ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਗੱਲਾਂ ਚੱਲ ਪਈਆਂ। ਹਾਲ-ਚਾਲ ਪੁੱਛਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ, “ਦਿਲ ਲੱਗਾ ਇੱਥੇ?” ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਉਸ ਨੇ ਗੌਰ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ ਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਬੇੜੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਆਉ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ।

ਫਿਰ ਭੈਣ ਦੇ ਘਰ ਭਾਈ ਤੇ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਜਵਾਈ ਵਾਲੀ ਫੀਲਿੰਗ ਆਉਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ।” ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਚੁੱਪ ਰਿਹਾ। ਸ਼ਾਇਦ ਅਗਲੇ ਵਾਕ ਲਈ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਜੁਗਾੜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਕੈਨੇਡਾ ਉਦਾਸ ਮੁਲਕ ਹੈ।

ਘਰਾਂ ਮੂਹਰੇ ਬੰਦੇ ਨਹੀਂ ਓਦਰੀਆਂ ਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਦਿਸਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਘਰੋਂ ਬੰਦੇ ਦੇ ਰੋਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ, ਕਿਸੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦੇ ਖੰਘਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਧੜਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕਿਤੇ, ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ।” ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ, ਖਰੀਦੇ ਘਰ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੇ?

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਣਾਏ ਸਾਡੇ ਘਰ ਸਾਡੇ ਮੋਢਿਆਂ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲਹਿੰਦੇ? ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੀ ਕੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਹੈ? ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੈ ਜੋ ਘਰ ਨੂੰ ਘਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ? ਅਸੀਂ ਘਰ ਦੇ ਅਹਿਸਾਸ ਵਿਚ ਭਿੰਜੇ ਘਰ ਦੇ ਬੂਹੇ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗਾ ਲਟਕਾ ਕੇ ਜਗਜ਼ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਹੀਆ ਕਿੰਜ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ?

ਸਵਾਲ ਬੜੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਜਾਣਕਾਰ ਔਰਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਰੋੜ ਰੁਪਈਆ ਲਾ ਕੇ ਕੋਠੀ ਪਾਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਸ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਈਆ ਖਰਚ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਵਾਪਸ ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਕੋਠੀ ਵਿਚ ਵਸਣਾ ਵੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਕੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਪੇ ਬੱਚਿਆਂ ਕੋਲ ਪ੍ਰਾਹੁਣਿਆਂ ਵਾਂਗ ਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਧੀਆ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਿਤਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਸ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਬਣਨ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਇਕ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਕਹਿ ਲਵੋ ਕਿ ਫ਼ੈਸਲਾ ਹੈ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ। ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਬਦਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੱਖ ਵਿਚ ਰੜਕਣਾ ਹੀ ਰੜਕਣਾ ਹੈ।

ਰਲਿਆ ਖੂਨ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਏਥੇ

ਸਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਰੇ ਜੱਲਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਦੇ ਸਾਕੇ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਸਲਾਮਤ ਰੱਖਣ ਤੇ ਅਕੀਦਤ ਭੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 'ਚ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਚਿੰਤਕਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਰਾਮਨੋਮੀ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਗੁਜਰਾਤ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਝਾਰਖੰਡ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਹੋਏ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੇ ਹਰ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਭਾਰਤੀ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾਗ੍ਰਸਤ ਅਤੇ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਭਾਰਤੀ ਅਵਾਮ ਦੀ ਆਸਥਾ ਦੇ ਪੁੰਜ ਹਨ। ਇਸਲਾਮ ਵਿਚ ਅਕੀਦਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਭਾਰਤੀ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰਾ ਰਾਮ ਅਤੇ

ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਵਸੋਂ ਵਿਚਲੀ ਪਾੜੇ ਦੀ ਖਾਈ ਹੋਰ ਗਹਿਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਅਵਾਮ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਤਿੱਖੇ ਵਿਰੋਧਾਂ ਲਈ ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਉਤਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਦੋ ਹੀ ਰਾਹ ਹਨ: ਦਮਨਕਾਰੀ ਰਾਜ-ਤੰਤਰ ਦੀ ਬੇਮੁਹਾਰ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਧਰਮ, ਫਿਰਕੇ, ਜਾਤੀ, ਖਿੱਤੇ, ਭਾਸ਼ਾ ਆਦਿ ਦੇ ਝਗੜੇ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਕੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦਾ ਧਰੁਵੀਕਰਨ ਕਰਨਾ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਫੈਲ ਗਿਆ।

ਪਿੰਗਲੋ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਤੱਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਨਰਮ-ਗੋਸ਼ਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਇਸ ਰੌਲਟ ਐਕਟ ਵਿਰੁੱਧ 30 ਮਾਰਚ 1919 ਨੂੰ ਦੇਸ਼-ਵਿਆਪੀ ਹੜਤਾਲ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਤਾਰੀਖ ਬਦਲ ਕੇ 6 ਅਪਰੈਲ

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ

ਅਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਨੇ ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਦੀ ਉਸਤਤੀ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾਏ ਹਨ। ਡਾ. ਮੁਹੰਮਦ ਇਕਬਾਲ ਤਾਂ ਰਾਮ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਰੂਹਾਨੀ ਪੈਗੰਬਰ 'ਹਿੰਦ ਦਾ ਇਮਾਮ' ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ:

ਹੈ ਰਾਮ ਕੇ ਵਜੂਦ ਸੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਂ ਕੋ ਨਾਜ਼ ਅਹਲੇ ਨਜ਼ਰ ਸਮਝਤੇ ਹੈ ਉਸ ਕੋ ਇਮਾਮ-ਇ-ਹਿੰਦ।

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਸਾਂਝੇ, ਬਹੁ-ਰੰਗੇ, ਸਦਭਾਵਨਾ ਮੂਲਕ, ਸਹਿਹੋਂਦਵਾਦੀ ਅਤੇ ਸੈਕੂਲਰ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ-ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦਾ ਫਿਰਕੂ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਧਰੁਵੀਕਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਸਮੇਂ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇਕ ਤਣਾਉ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੂਤਵ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਤਹਿਤ ਇਕ ਦੇਸ਼, ਇੱਕ ਧਰਮ, ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਆੜ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਸਾਂਝੇ ਬਹੁਲਤਾਵਾਦੀ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਵਾਲੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਤਾਜ਼ਾ ਆਲਮੀ ਸਰਵੇਖਣਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਪੱਖੋਂ ਆਪਣੇ ਗਵਾਂਢੀ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਰਗੇ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਨੀਵੇਂ ਦਰਜੇ ਉੱਤੇ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਅੱਖ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਵਸੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ-ਕਿਰਤ ਸਰੋਤਾਂ ਉੱਤੇ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਬਾਜ਼ਾਰ ਲਈ ਭਾਰਤ ਵੱਡੀ ਮੰਡੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਜ-ਸੱਤਾ ਉੱਪਰ ਕਾਬਜ਼ ਸਥਾਨਕ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਵਿਸ਼ਵ ਬਾਜ਼ਾਰ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੈ। ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਅਣ-ਕਿਆਸੇ ਪਾਸਾਰ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਸੁੰਗੜ ਗਏ ਹਨ। ਅਤਿ ਦੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਕਰਕੇ ਉੱਚ-ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤਕਨੀਕੀ ਮਾਹਿਰ ਅਤੇ ਹੁਨਰੀ ਕਾਮੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਭੱਜ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਬੌਧਿਕ ਸਰਮਾਏਆ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਯੋਗ ਪੁੰਜੀ ਬਾਹਰ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਖੇਤੀ, ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਗਹਿਰੇ ਸੰਕਟ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ। ਅਸਾਵੇਂ

ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਵਿਗਿਆਨ ਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦਾ ਪਾਸਾਰ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਮੁਹਾਰਤ ਵਾਲੀ ਕਿਰਤ-ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਹਤ, ਸਿੱਖਿਆ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੇ ਬਾਹਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਮਾਡਲ (ਨਿੱਜੀਕਰਨ) ਦੀ ਥਾਂ ਪਬਲਿਕ ਸੈਕਟਰ ਜਾਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇਕ ਧਰੁਵੀਕਰਨ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਅਤੇ ਫਿਰਕੂ ਹਿੰਸਾ ਤੇ ਟਿਕਾਉ ਵਿਕਾਸ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਦੇ। ਕੌਮੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮ ਨੇ ਸੰਮਿਲਤ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ (ਸਭ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਤੇ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵਾਲਾ) ਜਿਹੜਾ ਮਾਡਲ ਸਿਰਜਿਆ ਸੀ, ਅਜੋਕੇ ਬਹੁ-ਨਸਲੀ, ਬਹੁ-ਭਾਸ਼ੀ, ਬਹੁ-ਧਰਮੀ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਉਹ ਹੀ ਇਕੋ ਇੱਕ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਮਾਡਲ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਅਦੁੱਤੀ ਘਟਨਾ ਘਟੀ ਸੀ, ਉਹ ਸੀ ਜੱਲਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਦੇ ਸਾਕੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 9 ਅਪਰੈਲ 1919 ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ ਰਾਮਨੋਮੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ-ਮੁਸਲਿਮ ਫਿਰਕਿਆਂ ਨੇ ਕਮਾਲ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦਾ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਪਹਿਲੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਸਮੇਂ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਜਬਰੀ ਫ਼ੌਜੀ ਭਰਤੀ, ਯੁੱਧ ਲਈ ਚੰਦਾ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਉਗਰਾਹਿਆ ਗਿਆ। ਜ਼ਮੀਨੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਟੈਕਸ ਲਾਏ ਗਏ। ਅਕਾਲ ਪੈਣ ਕਾਰਨ ਖਾਧ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਤੇ ਖੁਰਾਕੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਬੇਤਹਾਸ਼ਾ ਵਧੀਆਂ। ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਵੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਤੇ ਹੋਮ ਰੂਲ ਮੰਗਣ ਅਤੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੈੱਸ ਐਕਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (1910), ਡਿਫੈਂਸ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ (1915), ਇਨਫ਼ੈਂਸ ਇੰਟੂ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ ਆਦਿ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਯੁੱਧ ਸਮਾਪਤੀ ਉੱਤੇ ਹੋਮ ਰੂਲ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਸੈਡੀਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਉਸ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਉੱਤੇ ਰੌਲਟ ਐਕਟ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਭਾਰਤੀ ਅਵਾਮ, ਪ੍ਰੈੱਸ ਅਤੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਤਿੱਖੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਐਕਟ 18 ਮਾਰਚ, 1919 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਐਕਟ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਅੰਦੋਲਨ ਸਾਰੇ

ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 30 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਹੜਤਾਲ ਹੋਈ। ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਕੁਝ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਪੁਲੀਸ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉ ਹੋਇਆ। 6 ਅਪਰੈਲ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਆਪੀ ਹੜਤਾਲ ਸਮੇਂ 'ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਿਮ ਕੀ ਜੈ', 'ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਕੀ ਜੈ' ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲੱਗੇ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ- ਲਾਹੌਰ, ਬਟਾਲੇ, ਕਸੂਰ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਰਾਮਨੋਮੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਂਝੇ ਕੌਮੀ ਦਿਹਾੜੇ ਵਜੋਂ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਹਿੰਦੂ-ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਇਕੋ ਭਾਂਡੇ ਵਿਚੋਂ ਪਾਣੀ ਪੀਤਾ, ਆਪਸ ਵਿਚ ਪੱਗਾਂ ਵਟ-ਈਆਂ, ਸਾਂਝੇ ਪਿਆਉ ਲਗਾਏ। ਡਾ. ਸਤਯਪਾਲ ਅਤੇ ਡਾ ਕਿਚਲੂ ਉੱਪਰ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰਿਆਂ ਆਦਿ ਵਿਚ ਜਾਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਕਾਰਨ ਡਾ. ਹਾਫਿਜ਼ ਮਹਿਮੂਦ ਬਸ਼ੀਰ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਰਾਮਨੋਮੀ ਦੇ ਜਲੂਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਜਲੂਸ ਵਿਚ ਤੁਰਕੀ ਫ਼ੌਜ ਦੀ ਵਰਦੀ ਵਿਚ ਸਜੇ 15 ਮੁਸਲਮਾਨ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਟੋਲੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੌਲਵੀ ਗੁਲਾਮ ਜੀਲਾਨੀ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਿੰਦੂ-ਮੁਸਲਿਮ ਏਕੇ ਦੀ ਇਸ ਅਦੁੱਤੀ ਘਟਨਾ ਨੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਨੀਂਦ ਉਡਾ ਦਿੱਤੀ। ਰੌਲਟ ਐਕਟ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਕੁਚਲਣ ਲਈ ਉੱਚ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਜਨਰਲ ਰੈਜ਼ੀਨਾਲਡ ਹੈਨਰੀ ਡਾਇਰ ਨੇ 13 ਮਾਰਚ, 1919 ਨੂੰ ਜੱਲਿਆਂ ਵਾਲਾ ਬਾਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਜਲਸਾ ਕਰਦੇ ਲੋਕਾਂ ਉੱਪਰ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਗੋਲੀਆਂ ਵਰਸਾ ਕੇ 379 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 1200 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ।

ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮਾਰਸ਼ਲ ਲਾਅ ਲਗਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਉੱਪਰ ਅੰਨ੍ਹਾ ਜਬਰ ਢਾਹਿਆ ਗਿਆ। ਕੋਝਿਆਂ ਵਾਲੀ ਗਲੀ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਜਿੱਥੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਮਾਰਸ਼ੈਲਾ ਸ਼ੇਰਵੁੱਡ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕੁੱਟ-ਮਾਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਤੱਕ ਗਲੀ ਵਿਚੋਂ ਰੀਂਗ ਕੇ ਚੱਲਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਦੇ ਕੋੜੇ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਕਸੂਰ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਅਨ ਜੈਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਵਿਚ ਚਾਰ ਵਾਰ ਸਲੂਟ ਮਾਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਗੁੱਜਰਾਂਵਾਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਬੰਬ ਸੁੱਟੇ ਗਏ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਉੱਪਰ ਮਸ਼ੀਨਗੰਨ ਨਾਲ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਦਮਨ ਚੱਕਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ/ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਆਤਮ ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ। ਜੱਲਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬਾਗ ਦਾ ਖੂਨੀ ਸਾਕਾ ਅਚਾਨਕ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਮਾਈਕਲ ਓ'ਡਵਾਇਰ ਜਾਂ ਜਨਰਲ ਡਾਇਰ ਵਰਗੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕੋਤਾਹੀ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਸੀ, ਇਹ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬਸਤੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਦਮਨਕਾਰੀ ਤੇ ਹਿੰਸਕ ਰਣਨੀਤੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਿੱਟਾ ਸੀ। ਖ਼ੁਦ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਉੱਚ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ, ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਵਹਿਸ਼ੀ ਕਤਲੇਆਮ ਨੂੰ 'ਮੁਗ਼ਲਈ ਤਸੱਦਦ ਤੋਂ ਵੀ ਭੈੜਾ' ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਉੱਪਰ ਕਾਲਾ ਧੱਬਾ ਕਿਹਾ ਜੋ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਦੇ ਪਤਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ। ਇਸ ਸਾਕੇ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਮੁਖੀ, ਨਿਆਂਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰਕ ਹੋਣ ਦਾ ਮੁਢੋਂਟਾ ਲਾਹ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਖੌਫ਼ਨਾਕ ਸਾਕੇ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਅਵਾਮ ਅੰਦਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਤਾਂਘ ਤਿੱਖੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ-ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੀ ਫਿਰਕੂ ਸਾਂਝ ਤੇ ਸਦਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਬਲ ਬਖਸ਼ਿਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀ ਫਿਰੋਜ਼ਦੀਨ ਸ਼ਰਫ ਨੇ 'ਰਲਿਆ ਖੂਨ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਏਥੇ' ਕਹਿ ਕੇ ਜੱਲਿਆਂ ਵਾਲਾ ਬਾਗ ਨੂੰ ਗੰਗਾ-ਜਮਨੀ ਤਹਿਜ਼ੀਬ ਦਾ ਮੁਕੱਦਸ ਤੀਰਥ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।

ਸਰਬ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਲੇਖਕ ਸੰਘ ਵੱਲੋਂ 23-34 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ 'ਜੱਲਿਆਂ ਵਾਲਾ ਬਾਗ: ਅਤੀਤ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ' ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਪਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੈਮੀਨਾਰ ਮਹਿਜ਼ ਰਸਮ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਭਾਵੁਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਜਸ-ਗਾਣ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਸੈਮੀਨਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੌਮੀ ਮੁਕਤੀ ਸੰਗਰਾਮ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਸਬਕ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਪ੍ਰੇਰਨਾਵਾਂ ਦਾ ਪੁਨਰ-ਮੰਥਨ ਹੈ।

ਕਾਰਪੋਰੇਟਸ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਤਵ ਦੇ ਫ਼ਾਸ਼ੀ ਏਜੰਡੇ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ? ਜੱਲਿਆਂਵਾਲੇ ਬਾਗ ਦੇ ਸਾਕੇ ਦੀ ਸਿਮਰਤੀ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਰੂ-ਬ-ਰੂ ਹੋਣਾ ਹੀ ਇਸ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੈਮੀਨਾਰ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਉਪ-ਮਹਾਂਦੀਪ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਗੰਗਾ-ਜਮਨੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੁਲੰਦ ਆਵਾਜ਼ ਸਾਈਂ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੋਲਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵਿਰਾਮ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ: ਗੱਲ ਸਮਝ ਲਈ ਤੇ ਰੌਲਾ ਕੀ, ਫਿਰ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਤੇ ਮੌਲਾ ਕੀ।

Need Caretaker

Need a male person to take care of 88 year old man who has Alzheimer and is bed ridden. He requires hands on care. Applicant should have work permit or legal immigrant. \$ 3000 plus board and lodging will be provided. If a couple wants to do it that will also be considered.

Please call at 831 359 3562.

ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਲੋੜ

ਇਕ 88 ਸਾਲਾ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਚੰਗੇ ਸੱਜਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਤਨਖਾਹ \$3000 ਡਾਲਰ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਵੀ ਨਾਲ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ (ਪਰਮਿਟ) ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੋਵੇਂ ਹੋਣ ਤਾਂ ਵੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਨਵਦੀਪ ਜੀ ਨਾਲ 831 359 3562 ਸੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਫ਼ਸਲ ਵੰਨ-ਸਵੰਨਤਾ

ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਸਿਰਫ 43 ਕਰੋੜ ਸੀ ਤੇ 75 ਫੀਸਦੀ ਆਬਾਦੀ ਖੇਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੀ, ਉਸ ਵਕਤ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਅਨਾਜ ਸੀ

ਲਈ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਅਨਾਜ ਲਈ ਉਹ ਕੀਮਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਖਰਚੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਕਾਸ 'ਤੇ ਉਲਟ ਅਸਰ ਪੈਣਾ ਤਾਂ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਅਨਾਜ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਕਰਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨੀਤੀ ਵੀ ਪ੍ਰਭ-ਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। 1960 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਕੋਲੋਂ ਪੀਐੱਲ 480 ਅਧੀਨ ਕਣਕ ਦਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ

ਐੱਸ ਐੱਸ ਫੀਨਾ

ਜਿਹੜਾ ਅਮਰੀਕਾ, ਫਰਾਂਸ, ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ, ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਆਦਿ ਤੋਂ ਸਮੱਸਿਆ ਹੱਲ ਨਾ ਹੋਈ। ਮੰਗਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਵਪਾਰ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਵਿਕਾਸ (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 15 'ਤੇ)

ਸਮੱਸਿਆ ਬਣਿਆ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਵਧ ਰਿਹਾ ਗੈਂਗਸਟਰ ਕਲਚਰ!

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਗੈਂਗਸਟਰ ਬਹੁਤ ਵਧ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਛੋਟੇ ਵੱਡੇ ਮਿਲਾ ਕੇ ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਦੇ 15 - 20 ਗੈਂਗ ਸਰਗਰਮ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਧੰਦਾ ਕਤਲ, ਕੁੱਟਮਾਰ, ਫਿਰੋਤੀ, ਅਗਵਾ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧੜੇ ਦੇ ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਮੁਖਬਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿੱਕੀ ਗਾਊਂਡਰ, ਪ੍ਰੇਮਾ ਲਹੌਰੀਆ, ਸੁੱਖਾ ਕਾਹਲਵਾਂ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਤੀਰਥ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲਵਾਂ, ਦਿਲਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਢਾਗਾਂ, ਕੁਲਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੀਟਾ ਦਿਉਲ, ਰਵੀਚਰਨ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਰਵੀ ਦਿਉਲ, ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸੇਵੇਵਾਲਾ, ਦਵਿੰਦਰ ਬੰਬੀਹਾ, ਸ਼ੇਰਾ ਖੁੱਬਣ, ਜੈਪਾਲ ਭੁੱਲਰ, ਮੰਨਪ੍ਰੀਤ ਮੰਨਾ, ਪ੍ਰਭਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਬੰਟੀ ਢਿੱਲੋਂ, ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਜੰਪੀ ਡੌਨ, ਸਾਰਜ ਸਿੰਘ ਮਿੱਟੂ,

ਉਸ ਦੇ ਕਲੱਬ ਵਾਸਤੇ ਖੇਡਣ। ਫਿਰੋਤੀ ਉਗਰਾਹੁਣ ਲਈ ਗੈਂਗਸਟਰ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਮੋਬਾਇਲ ਤੋਂ ਧਮਕਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਫਿਰੋਤੀ ਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਜਾਂ ਵਪਾਰਿਕ ਅਦਾਰੇ 'ਤੇ ਫਾਇਰਿੰਗ ਕਰਵਾ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਰ - ਐਕਟਰ ਨਾਲ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੇਣ ਲਈ ਧਮਕੀ ਭਰੇ ਫੋਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਕਾਰ 'ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾ ਕੇ ਜ਼ਖਮੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਮੋਹਾਲੀ ਦੇ ਇੱਕ ਬੀਅਰ ਬਾਰ ਅਤੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਇੱਕ ਕਬੱਡੀ ਖਿਡਾਰੀ ਦੇ ਘਰ 'ਤੇ ਵੀ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਫਿਰੋਤੀ ਦੀ ਮੰਗ

ਅਣਜਾਣ ਜਿਹੇ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਨੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਇਦ ਇਹ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸ ਹਸਤੀ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਤਲ ਦੇ ਤਾਰ ਵੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਦਾ ਨੈੱਟਵਰਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੈ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁਰਗੇ ਥਾਂ ਥਾਂ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਕਾਫੀ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਲੁਧਿਆਣਾ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਇੱਕ ਠੱਗ ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਲਈ ਪੈਸੇ ਲੈ ਲਏ। ਉਹ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਾ ਭੇਜ ਸਕਿਆ ਪਰ ਪੈਸੇ ਮੋੜਨ ਤੋਂ ਸਾਫ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਪੈਸੇ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾ ਕਿਸੇ ਗੈਂਗਸਟਰ ਦਾ ਵਾਕਿਫ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਗੈਂਗਸਟਰ ਦੀ ਏਜੰਟ ਨਾਲ ਫੋਨ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ। ਗੈਂਗਸਟਰ ਵੱਲੋਂ

ਵਧ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਡਰਦੇ ਮਾਰੇ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕਤਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੀੜਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਗਵਾਹੀ ਨਾ ਦੇਣ ਕਾਰਨ

ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਕਮਾਂਡੈਂਟ, ਪੰਡੋਰੀ ਸਿੱਧਵਾਂ

ਇਹ ਜਿਆਦਾਤਰ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਧਨੋਲੇ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਗੈਂਗਸਟਰ ਕਾਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ 40 - 45 ਦੇ ਕਰੀਬ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਰਜ ਹਨ। ਪਰ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਧਮਕਾਉਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਰੀ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਦੋ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅੰਦਰ ਹੈ।

ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਰੁਮਾਂਟਿਕ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੁਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਵੇਲੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਗੋਲੀ ਦਾ ਡਰ ਸਤਾਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿੱਕੀ ਗਾਊਂਡਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘੈਂਟ ਅਖਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਈ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਨੇ ਡਰਦੇ ਮਾਰੇ

ਜਸਵਿੰਦਰ ਰੌਕੀ, ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਘਣਸ਼ਾਮਪੁਰਾ, ਹੈਰੀ ਚੱਠਾ, ਜੰਗੂ ਭਗਵਾਨਪੁਰੀਆ ਅਤੇ ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਆਦਿ ਦੇ ਨਾਮ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਕਤਲੋਗਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਰੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਕੁਝ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹਨ, ਕੁਝ ਭਰੋੜੇ ਹਨ ਤੇ ਕਈ ਰਿੱਕੂ ਬੀਹਲਾ ਅਤੇ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਲੰਡੇ ਵਰਗੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਗੈਂਗ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਈ ਵੱਡੇ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਦੇ ਗੈਂਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਰਨ ਜਾਂ ਫੜੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸਰਗਰਮ ਹਨ। ਮਹੀਨੇ ਦਸਾਂ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ, ਦਵਿੰਦਰ ਬੰਬੀਹਾ ਅਤੇ ਜੰਗੂ ਭਗਵਾਨਪੁਰੀਏ ਆਦਿ ਗੈਂਗਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਗੈਂਗਸਟਰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਗੁਰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਰਦਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਕਮ ਭੇਜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸੰਦੀਪ ਦਾ ਕਤਲ ਵੀ ਬਰੈਂਪਟਨ (ਕਨੇਡਾ) ਵਾਸੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਤੇ ਕਬੱਡੀ ਪ੍ਰਮੋਟਰ ਸਨੋਵਰ ਢਿੱਲੋਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਗੈਂਗਸਟਰ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ, ਕੌਸ਼ਲ ਚੌਧਰੀ, ਅਮਿਤ ਡਾਗਰ ਅਤੇ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੁਰਗਿਆਂ ਤੋਂ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਸਨੋਵਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇੱਕ ਕਬੱਡੀ ਕਲੱਬ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਦਬਾਅ ਪਾਉਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸੰਦੀਪ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਖਿਡਾਰੀ

ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਤੱਕ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਕੱਟੜਵਾਦੀ ਵੀ ਹੁਣ ਖੁਦ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਭਾੜੇ ਦੇ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਲਾਂਬੂ ਲਗਾਉਣ ਤੇ ਦੰਗਿਆਂ ਦੀ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਝੌਕਣ ਖਾਤਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਨੇ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਅਸਫਲ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਆਪਣਾ ਭਾਈਚਾਰਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਭਾੜੇ ਦੇ ਕਾਤਲ ਵੀ ਪਕੜੇ ਗਏ ਸਨ। ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਵਾਰਦਾਤ ਸ਼ੌਰੀਆ ਚੱਕਰ ਵਿਜੇਤਾ ਕਾਮਰੇਡ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਿੱਖੀਵਿੰਡ ਦਾ ਕਤਲ ਹੈ। ਅੱਤਵਾਦ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਖਾੜਕੂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਡਟ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਭਰਾ ਅਤੇ ਭਰਜਾਈ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਕੱਠੇ ਚਾਰ ਸ਼ੌਰੀਆ ਚੱਕਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਜਿਹੜਾ ਕੰਮ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਖਾੜਕੂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਮਿਲ ਕੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕੀਆਂ, ਉਹ

ਧਮਕੀਆਂ ਦੇਣ 'ਤੇ ਏਜੰਟ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਫੋਨ ਕਾਲ ਤੋਂ ਸਿਰਫ 20 - 25 ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਹੀ ਗੈਂਗਸਟਰ ਦੇ ਮੁਸ਼ੱਟੇ ਏਜੰਟ ਦੇ ਦਫਤਰ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਦਫਤਰ ਦੀ ਭੰਨ ਤੋੜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਏਜੰਟ ਦਾ ਵੀ ਰੱਜ ਕੇ ਕੁਟਾਪਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਉਸ ਦੀ ਗੈਂਗਸਟਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਗੈਂਗਸਟਰ ਦੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਮੇਤ ਦੋ ਗੁਣਾ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਏਜੰਟ ਨੇ ਮਸਾਂ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਛੁਡਾਈ। ਸੰਦੀਪ ਵਰਗੇ ਹੋਣਹਾਰ ਕਬੱਡੀ ਖਿਡਾਰੀ ਦਾ ਕਤਲ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸੇ ਕਹਿਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਮ ਘਰ ਤੋਂ ਉਠ ਕੇ ਐਨੀ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨੀ ਕਿਸੇ ਹਾਰੀ-ਸਾਰੀ ਦੇ ਵੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਲੱਬਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲਦੇ ਵਧੀਆ ਪੈਸੇ ਕਾਰਨ ਗੈਂਗਸਟਰ ਹੁਣ ਕਬੱਡੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਮਾਲਵੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕੁਝ ਕੇਸ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ ਕਿ ਗੈਂਗਸਟਰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਟੂਰ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਈ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਲੱਤਾਂ ਤੋੜ ਕੇ ਕੈਰੀਅਰ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਪੈਸੇ ਬਟੋਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਇਸ ਕਾਰਨ ਜਿਆਦਾ

ਆਤਮ-ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਵਾਨੀ ਵਿੱਚ ਵੈਸੇ ਵੀ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਲੜਨ ਖਹਿਣ ਦਾ ਬਹੁਤ ਚਾਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਿਆਲ ਦੀਆਂ ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧੂਣੀਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਲੜਾਈ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਨੀਆਂ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀਆਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਇੱਕ ਕਹਾਵਤ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਨੇ ਕਦੇ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਨਹੀਂ ਲਿਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਜੰਗ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਰੰਗਰੂਟਾਂ ਨੂੰ ਫਸਾਉਣ ਲਈ ਗੈਂਗਸਟਰ ਹੁਣ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਕਈ ਇਨਾਮੀ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਦੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੇਸਬੁੱਕ ਪੇਜ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਸਤਤ ਦੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਪਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਜ਼ਤ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬੀਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੀ ਰਹਿਣ। ਦੋ ਚਾਰ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸਥਿੱਤੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੁਰੀ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਾ ਕੇ ਵਿੱਕੀ ਗਾਊਂਡਰ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵੇਖ ਲਵੋ। ਉਹ ਦਿਨ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਅੱਤਵਾਦ ਵਾਂਗ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਗੈਂਗਸਟਰ ਕਲਚਰ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਨੇਡਾ ਵਿਚ ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਮਿਲਣ ਦੀ 75ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ!

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਇਮੀਗਰੈਂਟ 1903-04 ਵਿਚ ਕਨੇਡਾ 'ਚ ਆਉਣ ਲੱਗੇ ਸਨ। ਇੱਥੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਰਹਿਣ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਮਿਲ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਪਰ ਬਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਸੂਬੇ ਦੀ ਕਨਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 27 ਮਾਰਚ, 1907 ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆ ਤੋਂ ਬੀਸੀ ਵਿਚ ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਖੋਹ ਲਿਆ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆ ਤੋਂ ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ

ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀਆ ਤੋਂ ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਕਿਉਂ ਖੋਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ? ਇਸ ਦੇ ਨਸਲਵਾਦ ਆਦਿ ਕਈ ਕਾਰਨ ਸਨ।

ਸਿਆਸੀ ਸੀ। ਹਾਪਕਿਨਸਨ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀਆ ਨੂੰ ਕਨੇਡਾ ਵਿਚ ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਹਿੰ-

ਬਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਤੇ ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਬਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਕੁਸੁਤੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਫਸ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਤੇ ਕਨੇਡਾ ਵਾਲੇ ਬਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੁਸੁਤੀ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਫਸਣੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਸਮਝਦੇ ਸਨ।

ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਧੁੰਨੀ

ਖੋਹਣ ਲਈ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ। ਉਦੋਂ ਡੋਮੀਨੀਅਨ (ਫੈਡਰਲ) ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਲਈ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਉਹ ਹੀ ਲਿਸਟ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਜੋ ਬੀ। ਸੀ। ਦੀ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਵੇਲੇ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਮਤਲਬ ਇਹ ਕਿ ਜਿਸ ਬੰਦੇ ਦਾ ਨਾਂ ਬਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਸੂਬੇ ਦੀ ਵੋਟਰ ਲਿਸਟ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ ਉਹ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚ ਵੀ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਾ ਸਕਦਾ। ਉਦੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਬੀਸੀ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਬੀ।ਸੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀਆ ਤੋਂ ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਖੋਹੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ ਬੀਸੀ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚ ਵੀ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਾ ਸਕਦੇ।

ਪਰ ਬਰਿਟਿਸ਼ ਇੰਡੀਅਨ ਗਵਰਨਮਿੰਟ ਦੇ ਕਨੇਡਾ ਵਿਚ ਜਸੂਸ ਵਿਲੀਅਮ ਹਾਪਕਿਨਸਨ ਮੁਤਾਬਕ ਮੁਖ ਕਾਰਨ

ਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ਭਗਤ ਲੀਡਰ ਆਖ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕਿ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀਆ ਨੂੰ

ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਖੋਹੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਉਤੇ ਬੜੇ ਭੈੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਏ ਸਨ। ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੈ ਸਕਦੇ। ਨਾ ਉਹ ਐਮ. ਐਲ. ਏ। ਦੀ ਚੋਣ ਲੜ ਸਕਦੇ ਸਨ ਨਾਂ ਹੀ ਐਮ.ਪੀ. ਦੀ। ਉਹ ਵਕੀਲ, ਫਾਰਮੇਸਿਸਟ, ਜ਼ਿਉਰੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਸਕੂਲ ਬੋਰਡ ਦੇ ਟਰੱਸਟੀ ਆਦਿ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਣ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਛੱਬੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ। ਪਹਿਲੇ ਸੰਸਾਰ ਯੁੱਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆ ਨੂੰ ਕਨੇਡਾ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਮੰਗਵਾ ਸਕਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ, ਬਾਰਾਂ ਜਮਾਤਾਂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਹਟਾ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਨੌਕਰੀ ਤਾਂ ਕੋਈ ਮਿਲਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਮਿਲ ਵਿਚ ਫੱਟੇ ਹੀ ਖਿੱਚਣੇ ਸਨ (ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਗਰਚਾ ਨੇ ਯੂਬੀਸੀ ਤੋਂ ਐ-ਮਐਸਸੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਪਰ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਫੱਟੇ ਹੀ (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 16 'ਤੇ)

ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੇ ਖਾਸ ਬੰਦੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ?

ਤਖਤਿ-ਸਾਹੀਂ ਤਖਤ-ਨਸੀਂ ਪਰ ਅਪਨਾ ਰੰਗ ਚੜ੍ਹਾ ਦੇਤੀਂ ਹੈਂ

ਰਫਤਾ ਰਫਤਾ ਹਰ ਹਾਕਿਮ ਕੋ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਬਨਾ ਦੇਤੀਂ ਹੈਂ
ਭਾਰਤੀ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ 7 ਸੀਟਾਂ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ 5 ਸੀਟਾਂ 9 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਆਮ ਆਦਮੀ ਨੇ ਸ: ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, ਸਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੁਲੇਂ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ, ਨਰੇਸ਼ ਗੁਜਰਾਲ ਤੇ ਸਵੇਤ ਮਲਿਕ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਿਹਨਾਂ ਪੰਜ ਸਾਂਸਦਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹਰ ਪਾਸਿਓਂ ਵਿਰੋਧ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੇ ਰਿਮੋਟ ਨਾਲ ਚਲ ਰਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਹੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਛੱਕ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੰਦਤ ਅਤੇ ਅੰਬਿਕਾ ਸੋਨੀ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ 4 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੁਣ ਜੇ ਨਾਮ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵੱਡਾ ਵਿਰੋਧ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੋਟੇ ਵਿਚੋਂ ਰਾਜ ਸਭਾ ਲਈ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਉਂ ਭੇਜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਜਿਹਨਾਂ ਪੰਜ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਘਵ ਚੱਢਾ, ਪ੍ਰੋ: ਸੰਦੀਪ ਪਾਠਕ, ਅਸ਼ੋਕ ਮਿੱਤਲ, ਸੰਜੀਵ ਅਰੋੜਾ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਕ੍ਰਿਕਟਰ ਹਰਭਜਨ ਭਜੀ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਬਾਬਤ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ-

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੰਦੀਪ ਪਾਠਕ

ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਦੀਪ ਪਾਠਕ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੇ ਚਹੇਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਆਈ ਆਈ ਟੀ ਦੇ ਅਸੋਸੀਏਟ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੰਦੀਪ ਪਾਠਕ ਨੇ 2011 ਦੌਰਾਨ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਕੇਂਬਰਿਜ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਪੀ ਐਚ ਡੀ ਡਿਗਰੀ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਆਈ ਆਈ ਟੀ ਵਿਚ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਆਫ ਐਨਰਜੀ ਸਾਇੰਸ ਅਤੇ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਯੁਕਤ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਦੀਪ ਪਾਠਕ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ 2020 ਨੂੰ ਹੋਈਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ 2022 ਨੂੰ ਹੋਈਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਅਤੇ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਸਦਾ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ। ਸੰਦੀਪ ਪਾਠਕ ਦਾ ਨਾਮ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੀਤੀ ਘਾੜਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਇਹ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਦੀਪ ਪਰਦੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਪਰਦਾ ਉੱਠ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਖਾਸ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕੱਢੇ, ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿਥੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਤੌਖਲਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਲੋਕ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਕੀ ਕੇਂਦਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭੁਗਤਣ ਤਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰਹਿਣਗੇ ਜਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸੰਜੀਵਗੀ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਵੀ ਕਰਨਗੇ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਪੰਜ ਜੇਨਾ ਵਿਚ ਵੰਡ ਕੇ ਜਿਹਨਾਂ ਚਹੇਤਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿੰਮਵਾਰੀਆਂ ਸੌਂਪੀਆਂ

ਸਨ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੰਦੀਪ ਪਾਠਕ ਦਾ ਨਾਮ ਵੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਰਾਘਵ ਚੱਢਾ

ਸ਼੍ਰੀ ਚੱਢਾ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਰਜਿੰਦਰ ਨਗਰ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿੱਤੇ ਵਜੋਂ ਚਾਰਟਰਡ ਆਉਟੈਂਟ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਵਲੋਂ ਚੱਢਾ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦਿਵਾ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੋਟੇ ਵਿਚੋਂ। ਰਾਘਵ ਚੱਢਾ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ

ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਥੇ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਸਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਅਸ਼ੋਕ ਮਿੱਤਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਪਰਕ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਲਵਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਗੂ ਵੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਸੰਸਦ ਵਾਲੀ ਗਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨਾਲ ਮਿੱਤਲ ਦੇ ਏਨੇ ਨੇੜੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਹਨ ਕਿਧਰੇ ਐਸਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਬਣਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੋਟੇ ਵਿਚੋਂ ਗਏ ਇਹ ਆਗੂ

ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤਕ ਵਫਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਬੇਵਫਾਈਆਂ।

ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਭੱਜੀ

ਸਾਬਕਾ ਕ੍ਰਿਕਟਰ ਹਰਭਜਨ ਭੱਜੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਮੁਹਤਾਜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੋਦੀ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਬੋਲਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦਾ ਭਾਜਪਾਈ ਕਿਰਦਾਰ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ। ਉਹ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰੇਗਾ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਹੈ।

ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਢੇਸੀ, ਯੂ ਕੇ

ਆਪ ਦੀ ਜਨਤਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ

ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਤਾਂ ਅੱਜ ਆਪ ਦੀ ਹਰ ਤਰਾਂ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਝੇਡਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸ: ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਲ ਵਰਗਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਆਪ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਿਆਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਨਾਮ ਐਵੇਂ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਅਹਿਮ ਫੈਸਲੇ ਤਾਂ ਜਾਹਰਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸ: ਬਾਲ ਨੇ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀ ਹਥਿਆ ਲਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇਖਦੇ ਰਹਿ ਜਾਣਗੇ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਲਗਾਤਾਰ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਗੈਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਕਰਕੇ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਬੀ ਜੇ ਪੀ ਨੂੰ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਰਥਨ ਦੇ ਕੇ ਰਾਜਸਭਾ ਵਿਚ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕਤਰਫਾ ਫੈਸਲੇ ਲੈ ਸਕੇ।

ਹੁਣ ਗੱਲ ਸਿਰਫ ਵਿਰੋਧੀ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ 'ਆਪ' ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਆਮ ਆਦਮੀ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਪੰਜ ਸਾਂਸਦਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਸਾਫ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਲ ਵਿਚ ਕੁਝ ਕਾਲਾ ਜਰੂਰ ਹੈ।

ਇੱਕ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਪ ਦੀ ਹੁੰਝਾ ਫੇਰ ਜਿੱਤ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਚ ਆਈ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਹੁਣ ਗ੍ਰਹਿਣੀ ਗਈ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਹੁਣ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਬੁਲੰਦ ਹੋਣੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ।

ਕਾਰਜ-ਕਾਰਨੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ ਬੁਲਾਰੇ ਵੀ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਹਿ ਇੰਚਾਰਜ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਰਾਘਵ ਚੱਢਾ ਨੇ ਰੂਪਨਗਰ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਿਨੇਸ਼ ਚੱਢਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਚੋਣ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਰਾਘਵ ਚੱਢਾ ਦੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਜਿੱਤ ਪਿੱਛੇ ਵੀ ਰਾਘਵ ਚੱਢਾ ਦਾ ਨਾਮ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੇ ਅਹਿਮ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ।

ਅਸ਼ੋਕ ਮਿੱਤਲ

ਸ਼੍ਰੀ ਅਸ਼ੋਕ ਮਿੱਤਲ ਲਵਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਚਾਂਸਲਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਵੱਡੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਜਲੰਧਰ ਛੁੱਟਣੀ ਵਿਚ ਜਾਣੀ ਪਹਿਚਾਣੀ ਲਵਲੀ ਸਵੀਟਸ ਨਾਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਲਵਲੀ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਧਦਾ ਹੀ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਸਕੂਟਰ ਕਾਰਾਂ ਵੇਚਣ ਵਿਚ ਵੀ ਲਵਲੀ ਆਟੋ ਦਾ ਨਾਮ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹੈ।

ਅੱਜਕਲ ਲਵਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦੇਸ਼

ਹੀ ਪੂਰੀ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਲੋਕ ਤਾਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਬੀ ਟੀ ਮ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸੰਜੀਵ ਅਰੋੜਾ

ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਜੀਵ ਅਰੋੜਾ ਦਾ ਨਾਮ ਵੱਡੇ ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਹੋਣ ਵਿਚ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪ੍ਰਾਣ ਬ੍ਰੈਸਟ ਕੈਂਸਰ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰਸਟ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਇਹ ਸੇਵਾ ਕਰੀਬ 15 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।

ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਨੇਤਾ ਸੰਜੀਵ ਅਰੋੜਾ ਦੇ ਇਸ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਪੂੰਜੀਪਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਲ ਗੱਡ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਟੈਕਸ ਦੀਆਂ ਛੋਟਾਂ ਲਈ ਦਾਨ ਪੁੰਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸੰਜੀਵ ਅਰੋੜਾ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਸਬੰਧ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਬਤੌਰ ਸਾਂਸਦ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਹੀ ਦੱਸੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਪੂੰਜੀਪਤੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ

'ਆਪ' ਬਣੇਗੀ ਕੌਮੀ ਪਾਰਟੀ: ਸਿਰਫ਼ 10 ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜਾ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋਈ !

ਨਵੰਬਰ 2012 ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੋਂਦ ਦੇ ਵਿੱਚ ਆਈ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਹੈ, ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਰਾਜ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸਾਲ 2013 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਸਨ। ਅਗਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਆਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਆਪ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸੂਬੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਆਸ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਕ ਕਿਆਸ ਇਹ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸੀ ਐਮ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਹੁਣ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ 'ਚ ਕਦਮ ਰੱਖਣਗੇ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਫਲਤਾ 'ਆਪ' ਲਈ ਬੇਹੱਦ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ।

ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਜੋ ਇਤਿਹਾਸ ਰਚਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਚੋਣ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕੱਦ ਹੋਰ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅੱਜ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਕੋਲ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਨ ਜਦਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਕੋਲ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਹਨ। ਜਦਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਾਰਟੀ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਹਾਸਲ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਖੇਤਰੀ

ਪਾਰਟੀ ਹੈ। ਇਹ ਜਿੱਤ ਇੱਥੇ ਤੱਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ

ਕਈ ਵੱਡੇ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਇਹ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਸੀ ਐਮ ਅਹੁਦਾ

ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਧੇਗੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਸੱਤ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਛੇ ਸਾਲ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਲਈ ਰਾਜ ਸਭਾ ਲਈ ਚੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਹਨ, ਜੋ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਕੇ ਦਸ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜੇਕਰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ 34 ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਬਣਾ ਕੇ ਕੇਜਰੀਵਾਲ

ਛੱਡ ਕੇ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ 'ਚ ਖੁਦ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪਲਾਨਿੰਗ 'ਤੇ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੀ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਿੱਤ ਨਾਲ 'ਆਪ' ਦਾ ਜੋਸ਼ ਵਧਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਊਰਜਾ ਮਿਲੇਗੀ।

ਇਸ ਸਮੇਂ 'ਆਪ' ਕਈ ਸੂਬਿਆਂ 'ਚ ਵਿਸਥਾਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਮੁੱਖ ਰੂਪ 'ਚ ਗੁਜਰਾਤ, ਹਰਿਆਣਾ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਸੂਬੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ 'ਚ ਇਸ

ਸਾਲ ਦਸੰਬਰ ਤੱਕ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਤਿਆਰੀਆਂ ਹੁਣ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। 4 ਸੂਬਿਆਂ 'ਚ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਆਪ' ਦਾ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ 2 ਸੂਬਿਆਂ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਰੂਪ 'ਚ ਫੋਕਸ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਾਰਟੀ ਆਗੂ ਹਿਮਾਚਲ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਸੂਬਿਆਂ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਦੌਰਾ ਕਰ ਕੇ ਚੋਣ ਬਿਸਤਾਤ ਵਿਛਾਉਣ 'ਚ ਜੁਟੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਇਹ ਮੁਹਿੰਮ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਰਗਰਮੀ ਵਧਾਉਣ 'ਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਸੂਰਤ 'ਚ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਬਿਹਤਰੀਨ ਨਤੀਜੇ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਰਟੀ ਅਗਲੀਆਂ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹੈ।

ਸੀ ਐਮ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ, ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਹੋਰ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ ਵੀ ਗੁਜਰਾਤ 'ਚ ਪੂਰਾ ਫੋਕਸ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹਨ। 'ਆਪ' ਨਾਲ ਜੜੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਗਵਰਨੈਂਸ ਮਾਡਲ ਹੁਣ ਹਰ ਸੂਬੇ 'ਚ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਿਜਲੀ, ਪਾਣੀ, ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਚੋਣਾਂ ਲੜੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਗੋਆ, ਉਤਰਾਖੰਡ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ ਅਗਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖ ਕੇ ਵੀ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੇ ਸੂਬਿਆਂ 'ਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ 'ਚ ਵੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦਿੱਲੀ ਵਾਂਗ ਇਮਾਨਦਾਰ, ਸਾਫ-ਸੁਥਰੀ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਵਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਰੂਸ-ਯੂਕਰੇਨ ਜੰਗ ਦਰਮਿਆਨ ਬੁਚਾ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਕਤਲੇਆਮ

ਚੀਨ ਨੇ ਯੂਕਰੇਨ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਬੁਚਾ ਵਿਚ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨੂੰ 'ਬੇਹੱਦ ਪਰੇਸ਼ਾਨ' ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਦੱਸਦਿਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਮੰਗੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਰੂਸ ਵੱਲੋਂ ਯੂਕਰੇਨ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਸਬੂਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਚੀਨ ਲਈ ਹੁਣ ਰੂਸ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵੈਟੀਕਨ 'ਚ ਈਸਾਈ ਧਰਮ ਗੁਰੂ ਪੋਪ ਫਰਾਂਸਿਸ ਨੇ ਬੁਚਾ ਕਤਲੇਆਮ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਯੂਕਰੇਨ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਲੋਂ ਦੀਮੀਤਰ ਜ਼ੈਲੋਂਸਕੀ ਨੇ ਰੂਸ 'ਤੇ ਹੱਤਿਆਵਾਂ, ਜਬਰ-ਜਨਾਹ ਤੇ ਤਬਾਹੀ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ। ਰਾਜਧਾਨੀ ਕੀਵ ਦੇ

ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਜਾਂਚ ਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ 'ਤੇ ਤਸੱਸਦ ਅਤੇ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਉਧਰ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ ਰੂਸ 'ਤੇ ਹੋਰ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਰੂਸੀ ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਅਮੀਰ ਵਪਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਕਈ ਆਰਥਿਕ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਦੇ ਰੂਸ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ 'ਤੇ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਈ ਹੈ। ਗਰੀਸ ਨੇ ਰੂਸ ਦੇ 12 ਰਾਜਦੂਤਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਯੂਰਪੀ ਮੁਲਕ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕੀ ਕੰਪਨੀ 'ਇੰਟੈਲ' ਨੇ ਰੂਸ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਯੂਕਰੇਨੀ ਸ਼ਹਿਰ ਬੁਚਾ ਵਿਚ ਤਸੱਸਦ ਕਰ ਕੇ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀਆਂ

ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਐੱਸ ਜੈਸ਼ੰਕਰ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ, 'ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਖੂਨ-ਖਰਾਬੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਰੂਸ-ਯੂਕਰੇਨ ਯੁੱਧ ਖਿਲਾਫ਼ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਰਾਹ ਚੁਣਿਆ ਹੈ। ਬੁਚਾ ਵਿਚ ਕਤਲੇਆਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰ ਕੇ ਭਾਰਤ ਨੇ ਸਹੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਵੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੂਹਿਕ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਯੂਰਪੀ ਸੰਘ ਰੂਸ 'ਤੇ ਯੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾ ਰਹੇ

ਹਨ। ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਕਤਲੇਆਮ ਯੁੱਧ ਦੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਸੰਧੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵੀ ਬੁਹਾ ਖੜਕਾਇਆ ਹੈ। ਯੂਕਰੇਨ ਯੁੱਧ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਆਏ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਮਤਦਾਨ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਬਚਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਮਾਨਵ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਤੋਂ ਹੁਣ ਰੂਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਫੌਜ ਨੇ ਵੀਅਤਨਾਮ, ਇਰਾਕ ਤੇ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀਰੀਆ, ਲੀਬੀਆ ਵਿਚ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜੰਗੀ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਸੀ?

ਮੁਖਤਾਰ ਗਿੱਲ

ਸ਼ਸ਼ਾਂਕ

ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਸੰਭਵ

ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨਾਂ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਭਰਪੂਰਤਾ ਅਤੇ ਉਦਮ, ਕੌਸ਼ਲ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਭਾਰਤ ਆਪਣੇ ਖੇਤੀ, ਵਿਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਕੰਮ ਦੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰ ਕੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਉੱਚ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲਿਜਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕੋਵਿਡ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਸਰ ਨੂੰ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਅਨੇਕ ਨਵੇਂ ਮੌਕਿਆਂ ਨੂੰ ਉਭਰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਨੇ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ ਹੈ। ਅਖਿਲ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸਭਾ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਇਸ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੁੱਚੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਲਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਭਾ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨਵ ਕੇਂਦਰਿਤ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ, ਮਿਹਨਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਵਿਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਦੀ ਨਿਆਂ ਸੰਗਤ ਵੰਡ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਆਰਥਿਕ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਮਹੱਤਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪੇਂਡੂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਅਸੰਗਠਿਤ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਵਿਚ ਸਮੁੱਚੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਜਿਹੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਮਾਜਿਕ ਹਾਲਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੀਂ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਸਾਫਟ ਸਕਿੱਲ ਨੂੰ ਅਪਨ-ਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਰਣਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਉਕਤ ਦਿਸ਼ਾ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਤ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕਈ ਸਫਲ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਥਾਨਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਪ੍ਰਤਿਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ

ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਅਨੇਕ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਉਦਮੀਆਂ, ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ, ਸੂਖਮ ਵਿੱਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਸੈਲਫ ਹੈਲਪ ਗਰੁੱਪਾਂ ਅਤੇ ਸਵੈਮ-ਸੇਵੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਕੀਮਤੀ ਉਤਪਾਦਾਂ, ਸਹਿਕਾਰਤਾ, ਸਥਾਨਕ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ

ਅਤੇ ਹੁਨਰ ਵਿਕਾਸ ਆਦਿ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੇ ਦਸਤਕਾਰੀ ਅਤੇ ਫੂਡ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ, ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਉਦਮ ਜਿਹੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਅਨੁਭਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਿੱਥੇ ਲੋੜ ਹੈ ਉਥੇ ਦੁਹਰਾਉਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਵਿੱਦਿਅਕ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਅਖਿਲ ਭਾਰਤੀ

ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸਭਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗ ਅਤੇ ਵੱਚਿਤ ਵਰਗਾਂ ਸਮੇਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਾਗ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸਰਾਹਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਵਿਚ 'ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰਤਾ' ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ

ਉਦਮਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਮਹਿਲਾਵਾਂ, ਪੇਂਡੂਆਂ, ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ, ਜਨਜਾਤੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਮਾਹਿਰਾਂ, ਉਦਯੋਗ ਜਗਤ ਦੇ ਆਗੂਆਂ, ਸਮਾਜਿਕ ਰਾਹ-ਦਸੇਰਿਆਂ, ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਗਠਨਾਂ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਸਥਾਨ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਖਿਲ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸਭਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਦਲਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਮੁਹਾਂਦਰੇ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਵੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਭਾਲਣੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ। ਉਭਰਦੇ ਡਿਜੀਟਲ ਅਰਥਚਾਰੇ ਅਤੇ ਬਰਾਮਦ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਉਦਮਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ, ਖੋਜ ਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਨਵਾਚਾਰ, ਸਟਾਰਟਅਪ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਕਨੀਕੀ ਉਪਰਾਲਿਆਂ ਦੀ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਖਿਲ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸਭਾ ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਟਿਕਾਊ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਭਾਰਤ ਕੇਂਦਰਿਤ ਮਾਡਲ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀਆਂ ਸਦੀਵੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਕਾਰਜ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਮੰਚ 'ਤੇ ਮੁੜ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਉੱਚਿਤ ਸਥਾਨ ਬਣਾ ਸਕੇ।

ਭਾਰਤ ਤੇ ਯੂਕੇ ਵੱਲੋਂ ਦੁਵੱਲੇ ਰੱਖਿਆ ਤਾਲਮੇਲ 'ਤੇ ਚਰਚਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ- ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅੱਜ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਖਰੀਦ ਮੰਤਰੀ ਜੈਰੇਮੀ ਕੁਇਨ

ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੈਰੇਮੀ ਕੁਇਨ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਰਹੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ, ਜਹਾਜ਼ ਨਿਰਮਾਣ ਤੇ ਹੋਰ ਰੱਖਿਆ ਉਦਯੋਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਹੋਈ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚਲੇ ਮੌਕਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਤੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬੋਰਿਸ ਜੌਹਨਸਨ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਈ ਮੁਲਾਕਾਤ ਵਿਚ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਭਾਈਵਾਲੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਭਰਿਆ ਸੀ। ਜੌਹਨਸਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਾਲੀਆ ਭਾਰਤ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਐਲਾਨ

ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ। ਦੋਵਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਮੁੱਚੀ ਜਹਾਜ਼ ਨਿਰਮਾਣ ਤੇ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਦੁਵੱਲੇ ਤਾਲਮੇਲ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਰਾਜਨਾਥ ਨੇ ਟਵੀਟ ਕਰ ਕੇ

ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਯੂਕੇ ਭਾਰਤ ਲਈ 'ਉਪਨ ਜਨਰਲ ਐਕਸਪੋਰਟ ਲਾਇਸੈਂਸ' ਲਾਂਚ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਨ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

R.PAL SINGH TAX PROFESSIONAL

ENROLLED AGENT

BOOKKEEPING ACCOUNTS PAYROLLS

TAX-INDIVIDUAL FAMILY, BUSINESS, TRUCKING, BOOKKEEPING ACCOUNTS, PAYROLLS & INCORPORATION, INSURANCE LIFE

Only-Agent. NOTARY, REAL ESTATE (SVA), EXPECTING REFUND : GET MONEY BACK FAST!

CALL: R. PAL. SINGH EA- 510-750-3464
EA 00097224, CRTP A44237 Realtor#148514,
Insurance Life- Only Agent #0G76896

39159 Paseo Padre Pkwy # 103, Fremont, CA 94538
Email: singhrpal@sbeGLOBAL.net Singhtax.com

ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫਾਂਸੀਆਂ ਪਿੱਛੇ ਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੱਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਨੇ 27 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਖਤ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪਲਟਾਉਣ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਜਿਸ਼ਾਂ ਘੜੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜ਼ੁਲਫਿਕਾਰ ਅਲੀ ਭੁੱਟੋ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 45 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸੰਸਦ ਦੇ ਸੈਨ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤੇ ਇੱਕ ਭਾਵੁਕ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਪਿੱਛੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਹੱਥ ਹੈ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨਾ ਚਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜ਼ੁਲਫਿਕਾਰ ਅਲੀ ਭੁੱਟੋ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਫਜ਼ਲੂਰ ਰਹਿਮਾਨ ਅਤੇ ਨਵਾਜ਼ ਸਰੀਫ਼ ਦੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਭੁੱਟੋ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਅੰਦੋਲਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੇ ਹਲਾਤ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿ ਜ਼ੁਲਫਿਕਾਰ ਅਲੀ ਭੁੱਟੋ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਜ਼ੁਲਫਿਕਾਰ ਅਲੀ ਭੁੱਟੋ ਨੇ ਉਦੋਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ, "ਇਹ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਮਦਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਮੈਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।"

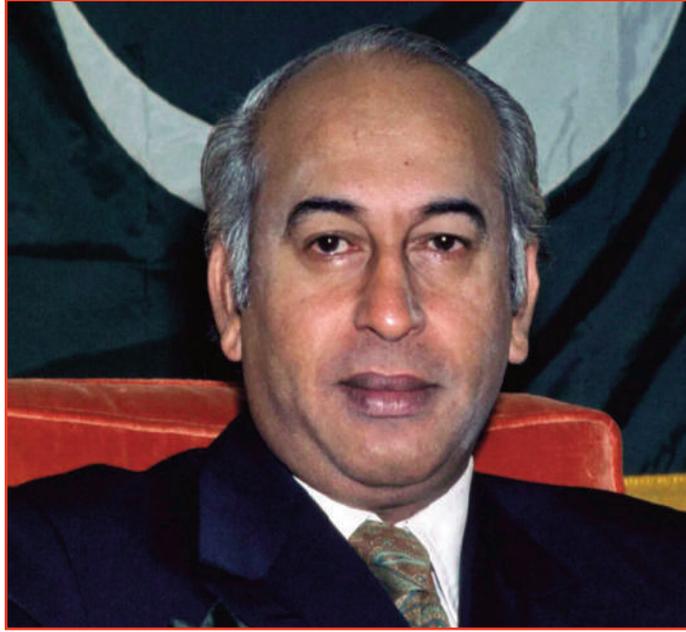
ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਭੁੱਟੋ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, "ਵੀਅਤਨਾਮ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਸਾਥ ਨਾ ਦੇਣ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਇਲ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਰਬਾਂ ਦਾ ਸਮਰੱਥਨ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।" ਇੱਕ ਘੰਟਾ 45 ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਚੱਲੇ ਇਸ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਹਾਥੀ ਦੱਸਿਆ, ਜੋ ਨਾ ਕਦੇ ਭੁੱਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਦੇ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜ਼ੁਲਫਿਕਾਰ ਅਲੀ ਭੁੱਟੋ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਅਮਰੀਕੀ ਚਾਲ ਸਫਲ ਰਹੀ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲਾਂ ਦੇ ਗਠਜੋੜ ਪੀਐਨਏ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਜਨਰਲ ਜ਼ਿਆ-ਉਲ-ਹੱਕ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ 5 ਜੁਲਾਈ 1977 ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਾਰਸ਼ਲ ਲਾਅ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਭੁੱਟੋ 'ਤੇ ਨਵਾਬ ਮੁਹੰਮਦ ਖਾਨ ਕਸੂਰੀ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ।

ਕੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਭੁੱਟੋ ਨੇ?

ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ੁਲਫਿਕਾਰ ਅਲੀ ਭੁੱਟੋ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ, "ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਸਭ ਇਸ ਲਈ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਰਮਾਣੂ ਸ਼ਕਤੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਹਿਦ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਹੈਨਰੀ ਕਿਸਿੰਜਰ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਰਮਾਣੂ ਕਾਰਜ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹੱਟਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ।" "ਇਸ ਉਪਰ ਹੈਨਰੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ

ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਉਦਾਹਰਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।" ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਇਹ ਕਥਿਤ ਬਿਆਨ ਅੱਜ ਵੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਗੂੰਜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅੱਜ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਲਾਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਧਮਕੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ।

ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਦਾ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਜ਼ੁਲਫਿਕਾਰ ਅਲੀ ਭੁੱਟੋ ਸਨ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਲਗਾਤਾਰ ਇਹ ਰੌਲਾ

ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਜਿਸ਼ ਰਚ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕੁਝ ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਵੀ ਇਸ ਸਾਜਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਜ਼ੁਲਫਿਕਾਰ ਅਲੀ ਭੁੱਟੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਮਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੈਨਰੀ ਕਿਸਿੰਜਰ ਦੇ ਕਈ ਹੋਰ ਬਾਵਾਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕਾਉਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ। ਆਪਣੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜ਼ੁਲਫਿਕਾਰ ਅਲੀ ਭੁੱਟੋ ਨੇ ਮੌਲਵੀ ਮੁਸ਼ਤਾਕ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਹੈਨਰੀ ਕਿਸਿੰਜਰ ਨੇ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼?

ਹੈਨਰੀ ਕਿਸਿੰਜਰ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਤੰਤਰ ਸੋਮੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿ "ਇਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਮਿਸਾਲ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ।"

ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਸਥਿਤ ਅਮਰੀਕੀ ਦੂਤਘਰ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਉਪ ਮੁਖੀ ਗੇਰਾਲਡ ਫੁਰਿਸਟਨ ਨੇ ਅਪ੍ਰੈਲ 2010 ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਇੱਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਟੋਕੋਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ 10 ਅਗਸਤ 1976 ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਬੈਠਕ ਦੇ ਚਲਾਕੀ ਗਵਾਹ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਭੁੱਟੋ ਨੇ ਹੈਨਰੀ ਕਿਸਿੰਜਰ ਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪਰਮਾਣੂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਟੀਵੀ ਚੈਨਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪਰਮਾਣੂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਿੰਤਤ ਹੈ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪਰਮਾਣੂ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸੇ ਲਈ ਭੁੱਟੋ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੇਣ ਲਈ ਹੈਨਰੀ ਕਿਸਿੰਜਰ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। "ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਭੁੱਟੋ ਨੇ ਇਸ ਚੇਤਾਵਨੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਮਾਣੂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਅਗਸਤ 1976 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਕਿਸਿੰਜਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਆਏ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਭੁੱਟੋ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਟੋਕੋਲ ਅਫਸਰ ਸੀ।"

ਜੇਰਾਲਡ ਫੁਰਿਸਟਨ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਨੇੜੇ ਸਨ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਸ ਦੇ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਪਰਮਾਣੂ ਅਪ੍ਰਸਾਰ ਨੀਤੀ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਿਸਾਲ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਕਿਸਿੰਜਰ ਨੇ ਭੁੱਟੋ ਨੂੰ ਪਰਮਾਣੂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਏ-ਸੈਵਨ ਅਟੈਕ ਬੰਬਰ ਜਹਾਜ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਸੀ।

ਫਿਊਰੀਸਟਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਭੁੱਟੋ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਕਾਬਲ, ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਜ਼ੁਲਫਿਕਾਰ ਅਲੀ ਭੁੱਟੋ ਦੀ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਗੇਰਾਲਡ ਫੋਰਡ, ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ

ਹੈਨਰੀ ਕਿਸਿੰਜਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵੇਰਵਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਾਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਕਿ "ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਉਦਾਹਰਨ ਬਣਾ ਦੇਵਾਂਗੇ," ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪ ਸੰਵਾਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਭੁੱਟੋ ਦੀ ਪਕੜ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, 31 ਅਕਤੂਬਰ, 1974 ਨੂੰ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਡਿਪਲੋਮੈਟਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਭੁੱਟੋ ਅਤੇ ਕਿਸਿੰਜਰ ਵਿਚਾਲੇ ਹੋਈ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੌਰਾਨ, 183 ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਫ ਕਨਵਰਸੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਕਿਸਿੰਜਰ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਖੁਦ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਿਸਿੰਜਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਕਿਸਾਨ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਉਤਪਾਦਨ ਵਾਲੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਫਸਲ ਵੇਚਣ ਦੇ ਆਦੀ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਹਾਲਾਤ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਸਟੋਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਉਪਰ ਭੁੱਟੋ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸ਼ਾਇਦ ਹਾਰਵਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਕੁਝ ਮਾਹਰਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਕਣਕ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਦਯੋਗਿਕ ਉਤਪਾਦਨ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਕਣਕ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਉੱਚੀ ਰਹੇਗੀ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ।"

'ਭੁੱਟੋ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ' ਇੱਕ ਮਜ਼ਾਕ ਸੀ'

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਰਾਮਸੇ ਕਲਾਰਕ ਨੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, "ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਸਾਜਿਸ਼ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਪਰ ਚਿੱਲੀ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਦੰਗਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਹਨ। ਚਿੱਲੀ 'ਚ ਵੀ ਸੀਆਈਏ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸਲਵਾਡੋਰ ਅਲੈਂਦੇ ਦਾ ਤਖਤਾ ਪਲਟਣ 'ਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਸੀ।" ਰਾਮਸੇ ਕਲਾਰਕ ਨੇ ਖੁਦ ਭੁੱਟੋ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇਖੀ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਇੱਕ ਮਜ਼ਾਕ ਸੀ, ਜੋ "ਕੰਗਾਰੂ ਅਦਾਲਤ" ਵਿੱਚ ਲੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਮਸੇ ਕਲਾਰਕ ਜ਼ੁਲਫਿਕਾਰ ਅਲੀ ਭੁੱਟੋ ਦਾ ਕੇਸ ਲੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੀ ਗਏ ਸੀ, ਪਰ ਜਨਰਲ ਜ਼ਿਆ-ਉਲ-ਹੱਕ ਨੇ ਭੁੱਟੋ ਦੀ ਫਾਂਸੀ ਨੂੰ 'ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਆਸੀ ਕਤਲ' ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਰੈਮਸੇ ਕਲਾਰਕ ਦਾ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 9 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ 93 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਜਕੜ ਰਿਹਾ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ!

ਮਨੁੱਖ ਮੁੱਖ ਕਦੀਮ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨਸ਼ੈਲੀ ਨੂੰ ਸੁਖਾਂਤ ਬਣਾਉਣ ਹਿੱਤ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੱਕੀਵੀਂ ਸਦੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਬੜਾ ਲੰਮਾ ਪੈਂਡਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੀਆਂ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਇਸ ਜੱਦੋ ਜਹਿਦ ਕਾਰਨ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸੁਖਦਾਇਕ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਪਦਾਰਥਵਾਦੀ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੁਆਲੇ ਘੇਰਾ ਪਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਤਣਾਅ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਅਹਿਸਾਸ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਸੁਖਾਵਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਸੋਚ ਜਿਹੜੀ ਸਾਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ, ਗੁੱਸਾ ਜਾਂ ਘਬਰਾਹਟ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾਵੇ ਤਣਾਅ ਕਹਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਮੈਂਟਲ ਹੈਲਥ ਐਂਡ ਨਿਊਰੋ ਸਾਇੰਸਿਜ਼ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ 12 ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਤੇ ਕੀਤੇ ਸਰਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਅੰਕੜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦਾ 217 ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਤਣਾਅ (ਡਿਪ੍ਰੈਸ਼ਨ) ਵਰਗੇ ਕਾਮਨ ਮੈਂਟਲ ਡਿਸਆਰਡਰ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ 512 ਫੀਸਦੀ ਆਬਾਦੀ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਜੁੜ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਭਾਵ ਭਾਰਤ ਦੇ 15 ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਮੱਸਿਆ ਕਾਰਨ ਤੁਰੰਤ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਸ਼ਹਿਰ ਫੈਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਆਧੁਨਿਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵੱਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਲੋਕ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡਾਂ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਨਵੇਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਸ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਭ ਦਾ ਅਸਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਤਣਾਅ ਵਰਗੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਵੱਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਵਰਲਡ ਹੈਲਥ ਆਰਗਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ (W.H.O) ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿੱਚ 10 ਫੀਸਦੀ ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤਾਂ ਤੇ 13 ਫੀਸਦੀ ਔਰਤਾਂ ਜਣੇਪੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਿਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਉਥੇ ਹੀ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਕੜੇ ਇਸ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹਨ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ 1516

ਫੀਸਦੀ ਗਰਭਪਤੀ 1918 ਫੀਸਦੀ ਔਰਤਾਂ ਡਿਲੀਵਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਣਾਅ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਬੱਚੇ ਵੀ ਤਣਾਅ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 013 ਤੋਂ 112 ਫੀਸਦੀ ਬੱਚੇ ਤਣਾਅ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਸਿਹਤ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ

ਸਿਹਤ ਤਣਾਅ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਪੇਚੀਦਗੀਆਂ ਵੀ ਵੱਧ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜਨਰਲ ਆਫ ਅਮੈਰੀਕਨ ਮੈਡੀਕਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰੀਰਕ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਤੰਦਰੁਸਤ ਦਿਲ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਅਟੈਕ, ਸਟ੍ਰੋਕ ਜਾਂ ਕਾਰਡੀ ਓਵੈਂ ਸਕੂਲਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਲਈ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ ਵਧੇਰੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਮਨੁੱਖ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਹੋਵੇ। ਜੇਕਰ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਸਾਡੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹੇ ਜਿਹਾ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ

ਤਣਾਅ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਵਿੱਚ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਬਦਲਾਅ ਆਇਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਵਰਤਮਾਨ ਜੀਵਨ ਡਾਵਾਂਡੋਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਲਾਲਸਾਵਾਂ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਜਾਣੇ-ਅਣਜਾਣੇ ਤਣਾਅ

ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਮਦਨ ਦੀ ਪੁਰਤੀ ਲਈ ਆਪਣੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਾ

ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸਰੋੜ

ਵੀ ਵਧਾਉਣੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਾਹਿਰ ਹੈ। ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸੰਬੰਧ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤਣਾਅ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ।

ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਬੈਠੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ, ਦੋਸਤ ਮਿੱਤਰ ਮੁੱਠੀ ਵਿੱਚ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਵੀ ਸੁਖਾਵੇਂ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਸਿੱਕੇ ਦਾ ਇੱਕ ਪਾਸਾ ਹੈ।? ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੀਵਾਰ ਵਾਲਾ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ! ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਵਿਹਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵਿਹਲਾ ਸਮਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਤਣਾਅ ਆਪਸੀ ਗੱਲਬਾਤ ਨਾਲ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਇੱਕ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਆਪਣੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਵਿਹਲਾ ਸਮਾਂ ਬਤੀਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸਮਾਜ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਦਤਾਂ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਜਾਣੇ-ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਦਤਾਂ ਦੇ ਕਈ ਵਾਰ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਨਸ਼ਾ, ਜੁਆ, ਚੋਰੀ ਆਦਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਲਾਮਤਾਂ ਹਨ। ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਸੋਚਣ (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 20 'ਤੇ)

Cosmetic & Family Dentistry

UPPAL DENTAL CARE

50 % Discount for Cash Patients

INVISALIGN

Call for Details
Straighten Teeth
Without Wires

FREE TEETH WHITENING WITH PAID EXAM,
X-RAY & CLEANING.
YOUR INSURANCE USUALLY COVER THESE SERVICES

Charanjit S Uppal
D.D.S.

Laser Treatment
Lumineers/Veneers
Dentures & Partial
Root Canals
Bad Breath
Cosmetic Dentistry
Crowns & Bridges
Tooth Extraction
Gum Treatment

**Strictly Maintained
Sterilization Standards**
**Most Insurance
Plans Accepted**

1191 W Tennyson Rd. # 4,
Hayward. (CA) 94544
510-786-1780

1750 CLEAR LAKE AVE
Milpitas, CA 95035
408-942-4400

www.uppal dental.com

Quick Lube & Smog

**We rent
U-HAUL**

OIL CHANGE & SMOG CHECK STATION

SUKHWINDER BHELLA

gogibhella@gmail.com

**691 W. Tennyson Rd
Hayward, CA 94544**

**PH 510-757-6775
FAX 510-292-0330**

TASTE OF INDIA

specialist- Gurh Dee Barfee, Gurh Diyaan Jalebian

32 ਸਾਲ ਤੋਂ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ
ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਤੇ
ਵਧੀਆ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ

ਬਿਲਕੁਲ ਨਵੀਂ ਦਿੱਖ
ਦੇ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ
ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ

**lunch buffet everyday
fresh jalebian every day**

ਗੁੜ ਦੀ ਬਰਫੀ, ਫਿੱਕਾ ਕਲਾਕੰਦ
ਗੁੜ ਦੀਆਂ ਜਲੇਬੀਆਂ, ਇਮਰਤੀ

**DEVINDER SINGH PABLA (OWNER)
510-791-1316**

ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ
ਲਈ ਕੇਟਰਿੰਗ ਦਾ ਸਪੈਸ਼ਲ ਪ੍ਰਬੰਧ

**5144 MOWRY AVE (ON FARWELL DR)
FREMONT, CA 94538**

510-773-8810

PREET FABRICS & APPLIANCE

ਅਸੀਂ ਹੋਲਸੇਲ ਅਤੇ ਰੀਟੇਲ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਡਿਜ਼ਾਇਨਾਂ ਦੇ ਸੂਟ,
ਜਿਊਲਰੀ, ਫੈਸ਼ਨ ਦਾ ਹੋਰ ਸਮਾਨ, ਵਿਆਹ ਲਈ ਲਹਿੰਗੇ ਅਤੇ
ਮੁੰਡਿਆਂ ਲਈ ਵਿਆਹ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ੇਰਵਾਨੀ ਅਤੇ ਹੁਣੇ ਨਵੇਂ ਚੱਲੇ
ਡਿਜ਼ਾਇਨਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਵੀ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।
ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕਲਗੀ, ਸਿਹਰਾ, ਚੂੜਾ, ਹਾਰ, ਜਾਗੋ, ਰੁਮਾਲੇ ਤੇ
ਹੋਰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਮਾਨ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

YOUR ONE-STOP CENTER BOTH FABRICS & APPLIANCES

**APPLIANCES & LUGGAGE CROSS,
PARKER PENS, OSTER BLENDERS**

**Watches (Seiko, Citizen & Swistar)
Shavers & Trimmers
Cellular Phones**

Onkar Singh Saini

**5156 Mowry AVE. Fremont. CA 94538
Tel- 510-797-7111**

MOON Indian Cuisine
Moon Indian Cuisine
510-780-9233

ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਤੋਂ ਖਾਣਾ ਪੈਕ ਕਰਵਾ ਕੇ ਵੀ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ,
 ਕੇਟਰਿੰਗ ਵੇਲੇ ਤੰਦੂਰ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਹੈ, ਕੇਟਰਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਕਾਲ ਕਰੋ ਜੀ

- * 100 ਬੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵੱਡੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਤੱਕ
- * ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੇਟਰਿੰਗ ਲਈ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਛੋਟ
- * ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਕੁੱਕ

Fish Pakora

ਮੱਛੀ ਪਕੌੜੇ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮਾਹਿਰ
 ਲੱਡੂ, ਜਲੇਬੀ, ਬਰਫੀ, ਗੁਲਾਬ ਜਾਮੁਨ ਤੇ ਵਿਆਹ
 ਸ਼ਾਦੀ ਮੌਕੇ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਠਿਆਈ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ
 ਹਨ। ਘੱਟ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ।

Paul 510-978-7170

Over 30 Years Experience in Restaurant & Catering Business

ਮੂਨ ਇੰਡੀਅਨ ਕੁਜ਼ੀਨ (ਹੇਵਰਡ)

600 West Harder Rd. Hayward, CA 94544
 Phone (510)780-9233 Fax (510) 780-9812

www.moonindiancuisine.net

New Introducing
Chaat Corner
Raja King of Sweets Now Presents
 Come and Enjoy Mouth Watering Chaat All Day

ਹੁਣ ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਠਾਈ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ

- BHEL PAPDI CHAAT
- FALUDA KULFI
- GOL GAPPE (PANI PURI)
- KHASHA KACHORI

RAJA SWEETS & INDIAN CUISINE

31583 Alvarado Blvd. Union City, CA 94587

Phone : (510) 489-9100

FAIRWAY BODY SHOP

ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਡੈਂਟਿੰਗ ਤੇ ਪੇਂਟਿੰਗ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਤੇ ਤਜਰਬੇਕਾਰ
 ਐਸਟੀਮੇਟ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ, ਹਫਤੇ ਦੇ 6 ਦਿਨ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ
 ਸੋਮਵਾਰ ਤੋਂ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਤੱਕ-ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 6 ਵਜੇ ਤੱਕ

Gurdial Aujla

Darshan Aujla
 510-750-6116

1421 Industrial Parkway West #C
 Hayward, CA 94644

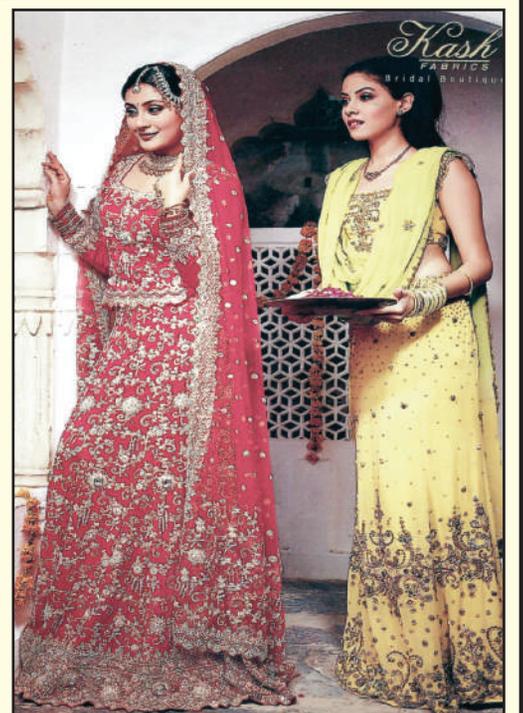
510-538-2983

Kash Fabrics

37 ਸਾਲ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ

ਸਾਡੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ

1. Wedding Lehngas
2. Mens wear-shervani
3. Kurte Pajame
4. Sharara Suits.
5. Patiala. Suits.
6. pression stove jewelery
7. kids wear
8. Turbans (paggan). 80 colors
1. ਵਿਆਹ ਦੇ ਲਹਿੰਗੇ
2. ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪਹਿਨਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ੇਰਵਾਨੀ
3. ਕੁੜਤੇ ਪਜਾਮੇ
4. ਸ਼ਰਾਰਾ ਸੂਟ
5. ਪਟਿਆਲਾ ਸੂਟ
6. ਗਹਿਣੇ
7. ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ
- 80 ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਪੱਗਾਂ

Kashmir Singh Dhugga
Gurjeet kaur Dhugga

kashfabrics@gmail.com

KASH FABRICS
 29576 Mission Blvd
 Hayward, CA 94544
510-538-1138

ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲੱਗੇ ਕਰਜ਼ਾ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਨੋਟਿਸ

"ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦਾ ਜਵਾਨ ਪੁੱਤ ਰੱਬ ਨੂੰ ਪਿਆਰਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਕਈ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੁਰ ਫਿਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਪਰ ਸਰਕਾਰ 24 ਹਜ਼ਾਰ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇ ਕੇ 40 ਹਜ਼ਾਰ ਵਸੂਲ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਬੈਂਕ ਵਾਲੇ ਹਾਲੇ ਵੀ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਗੇੜੇ ਮਾਰਦੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਕਿੱਧਰ ਨੂੰ ਜਾਵਾਂ?" ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਹੱਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਅਧੀਨ ਪੈਂਦੇ ਪਿੰਡ ਪੀਰ ਬਖਸ਼ ਚੌਹਾਨ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਪਹਿਲਵਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਬੈਂਕ ਵਾਲੇ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਗੇੜੇ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਵਾਨ ਸਿੰਘ 80 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਹਨ।

ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਮੈਂ ਚਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 24 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮੈਂ 40 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਪਰ 40 ਹਜ਼ਾਰ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਹਾਲੇ ਵੀ ਸਿਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ।" ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਕਹਾਣੀ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਵੀ ਹੈ। "ਮੈਂ 6 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਹੁਣ 12 ਲੱਖ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਗਤਿਆਂ ਨਾਲ ਫ਼ਸਲ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਾਰ ਕਣਕ ਦਾ ਝਾੜ ਘੱਟ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ। ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਕਿਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਭਰੀ ਤਾਂ ਸਲਾਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ।"

ਇਹ ਬੋਲ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਦੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਦੇ ਉਸ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਬੈਂਕ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਵਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਾਹਰਵਾਰ ਬਣੇ ਇਸ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਅੱਗੋਂ ਤਰਲੇ ਭਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ, "ਮੇਰੀ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਨਾ ਲਿਖਿਓ। ਮੈਂ 6 ਲੱਖ ਰੁਪਏਆਂ ਅਦਾ ਕਰਕੇ ਸਲਾਖਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਬਾਹਰ ਆਇਆ ਹਾਂ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀ ਮੁੜੇਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਰੱਬ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ।"

ਕੀ ਹੈ ਪੂਰਾ ਮਾਮਲਾ?

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਹਾਣੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈ ਕੇ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਨਾ ਮੌਤਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਬੈਂਕਾਂ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਕਿਸ਼ਤ ਵਾਪਸ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਇਕੱਲੇ

ਇਸ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਕਿਸਾਨ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੇ ਡਰੋਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਾਤਾਂ ਕੱਟਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਗੱਲ ਸਾਫ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਪਿੰਡ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਜੀਤ ਸਿੰਘ 2 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੇਤ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਬਾਲਣ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਛੇ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਕਰਨ ਲਈ ਬੈਂਕ ਤੋਂ 6 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਸੀ। "ਮੈਂ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲਾ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਕਾਮਾ ਹਾਂ। ਦੋ ਡੰਗ ਦੀ ਰੋਟੀ ਮਸਾਂ ਜੁੜਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵੀ ਲਾਹੀਆਂ ਪਰ ਵਿਆਜ ਦਰ ਵਿਆਜ ਕਾਰਨ ਕਰਜ਼ਾ ਵਧਦਾ ਹੀ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਲਈ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਨੀਂਦ

ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਮੈਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਘਰ ਨਹੀਂ ਸੌਂਦਾ ਪਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਫ਼ਿਕਰ ਤਾਂ ਸਤਾਉਂਦੀ ਹੀ ਹੈ।"

ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭਾਵੁਕ ਹੋ ਕੇ ਅੱਗੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਵਾਂ ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਮਦਦ ਕਰ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਬਚ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਮੈਂ ਮਰ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਬੱਚਿਆਂ

ਰਾਜਨ ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਰਾਏ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਵਾਰੰਟ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਹਰ ਸਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਨਵੇਂ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਾਲੇ ਰਿਨਿਊ ਕਰ ਕੇ ਭੇਜੇ ਗਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਵਾਰੰਟ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਏ ਹਨ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।" ਰਾਜਨ ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਰਾਏ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, "381 ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕਰਜ਼ਾ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਗਈ ਹੈ। ਰਿਕਵਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਰਜ਼ਾਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਕਾਦੀਆਂ ਦੇ ਸੂਬਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸੰਧੂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਵਾਰੰਟਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਰਕਰ ਤੁਰੰਤ ਹਰਕਤ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ। "ਅਸੀਂ ਬੈਂਕ ਮੂਹਰੇ ਧਰਨਾ ਲਾਇਆ ਅਤੇ ਜੱਦੋ ਜਹਿਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਛੁਡਵਾ ਲਿਆ। ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਵਰਤਾਰਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਦਿਨ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਕਿਸਾਨ ਸੜਕਾਂ ਉੱਪਰ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਬੈਠ ਜਾਣਗੇ। ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਬੈਂਕ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨ ਕੋਲੋਂ ਚੈੱਕ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ।" ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਡਕੌਂਦਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰੀਸ਼ ਨੰਡਾ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿੱਤਰੇ ਹਨ। ਹਰੀਸ਼ ਨੰਡਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਇਹ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ।"

ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਡੇ ਘਰਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਅਰਬਾਂ-ਖਰਬਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਕੇ ਤਾਂ ਭੁੱਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਵਿੱਡ ਪਾਲਣ ਵਾਲੇ ਅੰਨਦਾਤਾ ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਦੀ। ਇਹ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਭੁੱਲ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਵਰੰਟ ਜਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਜ਼ਰੂਰ ਭੁਗਤਣਾ ਪਵੇਗਾ।"

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਕੈਰੋਲਾਈਨਾ ਵਿੱਚ ਸੂਰ ਪਾਲਕ ਕਿਸਾਨ ਵਿਲੀਅਮ ਬਾਮਸ ਬਟਲਰ ਨੇ 1995 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੀਟ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕਰਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸੌਦੇ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਅਸੀਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਰਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਭਰੋਸਾ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਸਾਲ ਕਿੰਨਾ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ।

ਬਟਲਰ ਨੇ ਕਰੀਬ ਛੇ ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਲੋਨ ਚੁੱਕ ਕੇ 108 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਸੂਰਾਂ ਦੇ ਛੇ ਵਾੜੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ। ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ-ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਲਾਨਾ ਪੱਚੀ ਤੋਂ ਤੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਦਾ ਲਾਭ ਕਮਾਇਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚਾਰ ਹੋਰ ਵਾੜੇ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਏ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਕਾਫ਼ੀ ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਿਹਤਰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।" ਬਟਲਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਪਹਿਲੀ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਨਹੀਂ ਡਲਿਵਰ ਕੀਤੀ ਉਹ ਸੀ ਕੂੜੇ ਦੇ ਬੰਦੋਬਸਤ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਿਖਲਾਈ। ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕਿੰਨਾ ਕੂੜਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।" "ਮੇਰੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਗੈਲਨ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਕੂੜਾ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ 1995 ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਸੌਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਾ ਹੁੰਦਾ। ਲੇਕਿਨ ਸਾਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।" ਕਮਾਈ ਵਿੱਚ ਵਧਾ-ਘਟਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਰਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਵੀ ਵਧਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਬਟਲਰ ਦਸਦੇ ਹਨ, "ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਪੈਸੇ ਕਮਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਧਾਅ-ਚੜਾਅ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਗਰੰਟੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ।"

"ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਉੱਪਰ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਸੂਰ ਪਾਲਣੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਬਿਮਾਰੀ ਜਾਂ ਬਜ਼ਾਰ ਦੇ ਉਤਰਾਅ-ਚੜਾਅ ਵਰਗੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਫ਼ਿਕਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ।" "ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬਜ਼ਾਰ ਦੇ ਉਤਰਾਅ-

ਚੜਾਅ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਸਾਡੇ ਉੱਪਰ ਆ ਗਈ।" "ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਬਾਵੇਂ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਲੱਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਵੱਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਿਹਾ।"

ਕਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬੇ ਹੋਣ

ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸਾਨੀ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂਪਾਲਣ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦਗਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਜ਼ਾਰ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਮਿਲੇਗਾ। ਆਲੋਚਕਾਂ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਕੁਝ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ

ਜੁੜੀਆਂ ਚਾਰ ਸਿਰਮੌਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਇਸ ਦੇ ਦੋ ਤਿਹਾਈ ਬਜ਼ਾਰ ਉੱਪਰ ਕੰਟਰੋਲ ਹੈ। ਕੁਝ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਵੱਡੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਕਲਪ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਵਪਾਰ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਬਜ਼ਬਾਗ ਦਿਖਾ ਕੇ ਫ਼ਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਅਸਲੀਅਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕੰਪਨੀਆਂ ਆਪਣੇ ਕਰਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਬਦਲ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮਨਮੋਨੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਪੈਸੇ ਬੋਧਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਚਾਹੁਣ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਜ੍ਹਾ ਤੋਂ ਕਰਾਰ ਤੋੜ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਵੀ ਡਰੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿੱਚ ਪੀਐੱਚਡੀ ਖੋਜਾਰਥੀ ਤਲਹਾ ਰਹਿਮਾਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਟਰੈਕਟ ਫਾਰਮਿੰਗ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਵਰਦਾਨ ਹੈ। ਰਹਿਮਾਨ ਦੇ ਪੜਦਾਦਾ ਇਮਾਮ ਬਖਸ਼ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਸਨ। ਇਮਾਮ ਬਖਸ਼ ਸਾਲ 1906 ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਕਾਲੂ ਖਾਨ ਨਾਲ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਆ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਕੋਲ ਇਸ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਸੈਂਕੜੇ ਏਕੜ ਖੇਤੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕੰਟਰੈਕਟ ਫਾਰਮਿੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਰਹਿਮਾਨ ਦਸਦੇ ਹਨ, "ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਘਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਕੰਟਰੈਕਟ ਫਾਰਮਿੰਗ ਕਾਰਨ) ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਖ਼ਰੀਦਾਰ ਹੈ।" "ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਿਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਤੁਹਾਡਾ ਕੰਟਰੋਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਜਿਣਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਆਖ਼ਰ ਕੀ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਹੈ।"

ਦੋ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਰਾਰ
ਕੰਟਰੈਕਟ ਫਾਰਮਿੰਗ ਲਈ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਮਾਰਕਿਟਿੰਗ ਕੰਟਰੈਕਟ (ਮੰਡੀਕਰਨ ਕਰਾਰ) ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਕੰਟਰੈਕਟ (ਉਤਪਾਦਨ ਕਰਾਰ)। ਮਾਰਕਿਟਿੰਗ ਕੰਟਰੈਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਿਣਸ ਉੱਪਰ ਮਾਲਕਾਨਾ ਹੱਕ ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਕੰਟਰੈਕਟ ਵਿੱਚ ਠੋਕੇਦਾਰ ਅਕਸਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਮੁਹਈਆ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾਵਾਰ ਲਈ ਫੀਸ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਮਾਈਕ ਵੀਵਰ ਇੱਕ ਕੰਟਰੈਕਟ ਫਾਰਮਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ (ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਅਮਰੀਕੀ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੈਕਟ ਫਾਰਮਿੰਗ

ਕਾਰਨ ਬਟਲਰ ਹੁਣ ਕਰਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੇ, ਰਾਹ ਬੰਦ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਰਾਰ ਤੋੜ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਦੂਜੀ ਸਥਾਨਕ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਕਰਾਰ ਹੋ ਸਕਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਮੱਧਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਰਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲਾਈ ਪੂੰਜੀ ਤੋਂ ਹੱਥ ਧੋਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਚੋੜ ਲਿਆ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਰਗੀ ਪਾਲਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਕਰਾਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਘੱਟ ਲਾਗਤ 'ਤੇ ਵਧੀਆ ਮੁਰਗੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ 'ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਸਿਸਟਮ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇੱਕ ਕਿਸਾਨ ਦੂਜੇ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਅੱਧੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬੋਨਸ ਮਿਲੇਗਾ ਅਤੇ ਅੱਧੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਪੈਸੇ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਕੰਟਰੈਕਟ ਫਾਰਮਿੰਗ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ

ਸਾਰਾ ਸਿਸਟਮ ਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਸੌਖਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੰਪਨੀਆਂ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਕੰਟਰੈਕਟ ਫਾਰਮਿੰਗ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਲਾਭ ਦਾ ਸੌਦਾ ਹੈ। ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦਕਿ ਆਲੋਚਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅੱਸੀ ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਬੀਫ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਲ 2015 ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਸੱਠ ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਚਿਕਨ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਉੱਪਰ ਕੰਟਰੋਲ ਸੀ। ਇਹ ਕੰਪਨੀਆਂ ਫੀਡ ਮਿੱਲਾਂ, ਬੁੱਝਖਾਨਿਆਂ ਅਤੇ ਹੈਚਰੀਆਂ ਚਲਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਚਾਰ ਬਾਇਓਟੈਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਸੋਇਆਬੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਦੇ ਅੱਸੀ ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਉੱਪਰ ਕੰਟਰੋਲ ਹੈ। ਸੂਰਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਾਲ

ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਬੀ ਕਾਰ: ਸਵੀਮਿੰਗ ਪੂਲ ਤੇ ਹੈਲੀਪੈਡ ਵੀ ਮੌਜੂਦ !

ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਬੀ ਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਾਸਟਬ, ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਸੈੱਟ, ਸਵੀਮਿੰਗ ਪੂਲ ਅਤੇ ਗੋਲਫ ਕੋਰਸ ਵਰਗੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਹੀ ਪੁਰਾਣਾ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਗਿਨੀਜ਼ ਬੁੱਕ ਆਫ ਵਰਲਡ ਰਿਕਾਰਡਸ ਮੁਤਾਬਕ 'ਦ ਅਮੈਰੀਕਨ ਡਰੀਮ' ਨਾਮ ਦੀ ਇਸ ਕਾਰ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 30.54 ਮੀਟਰ ਹੈ।

1976 ਦੀ ਕੈਡਿਲੈਕ ਐਲਡੋਰੇਡੋ ਲਿਮੋਜ਼ਿਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਸਿਰਿਆਂ ਤੋਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਰ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਨਿਆਂ ਨੂੰ ਮੋੜਨ ਲਈ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਬਜ਼ੇ ਨਾਲ

ਜੋੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੇਗਾ। ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡਾਈਵਿੰਗ ਬੋਰਡ, ਜੈਕੂਜ਼ੀ, ਬਾਸਟਬ, ਮਿਨੀ-ਗੋਲਫ ਕੋਰਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਵੀਮਿੰਗ ਪੂਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੈਲੀਪੈਡ ਵੀ ਹੈ।

ਹੇਠਾਂ ਸਟੀਲ ਬਰੈਕਟਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈਲੀਪੈਡ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਪੌਂਡ ਤੱਕ ਭਾਰ ਚੁੱਕ ਸਕਦੇ ਹਨ। 'ਦਿ ਅਮੈਰੀਕਨ ਡਰੀਮ' ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮਾਈਕਲ ਮੈਨਿੰਗ ਨੇ ਗਿਨੀਜ਼ ਬੁੱਕ ਆਫ ਵਰਲਡ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਰਿਜ, ਇੱਕ ਟੈਲੀਫੋਨ ਅਤੇ ਕਈ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਸੈੱਟ ਵੀ ਹਨ। ਗਿਨੀਜ਼ ਵਰਲਡ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਾਰ ਵਿੱਚ 75 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਬੈਠ ਸਕਦੇ ਹਨ।

'ਦਿ ਅਮੈਰੀਕਨ ਡਰੀਮ' ਕਈ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ, ਲਾਗਤ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਪਾਰਕਿੰਗ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਸ ਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਘੱਟ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਮੈਨਿੰਗ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਈਬੋ ਤੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਅਤੇ ਕਾਰ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਠੀਕ-ਠਾਕ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਗਿਨੀਜ਼ ਬੁੱਕ ਆਫ ਵਰਲਡ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਕਾਰ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਠੀਕ-ਠਾਕ ਕਰਕੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਖ ਤੱਕ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਲਈ \$250,000 ਦੀ ਲਾਗਤ ਆਈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਲੱਗੇ। 'ਦਿ ਅਮਰੀਕਨ ਡਰੀਮ' ਸੜਕ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ ਪਰ ਇਹ ਕਾਰ ਡੇਜ਼ਰਲੈਂਡ ਪਾਰਕ ਕਾਰ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਦੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਕਲਾਸਿਕ ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਮੌਕੇ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਚੀਨ

(ਸਫਾ 5 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਸਾਗਰ ਵਿਚ ਜਾਪਾਨ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੇ ਸੇਨਕਾਕੂ ਟਾਪੂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚੀਨ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰਮਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਮੁੰਦਰੀ ਸਰੋਂ ਹਵਾਈ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਮੋਰਚੇ 'ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਤਿਕਤਮਾਂ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਜਾਪਾਨੀ ਟਾਪੂ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ 'ਦੀਆਯੂ' ਵਰਗਾ ਚੀਨੀ ਨਾਮ ਵੀ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਚੀਨ ਨੇ ਇੱਥੇ ਆਪਣੇ ਜੰਗੀ ਬੇੜੇ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਜਹਾਜ਼ ਭੇਜਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਹੀ ਜਾਪਾਨ ਸੇਨਕਾਕੂ 'ਤੇ ਲਾਈਟਹਾਊਸ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਰਗੀ ਰੱਖਿਆਤਮਕ ਮੁਦਰਾ ਅਪਨਾਉਣ ਤਕ ਸੀਮਤ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਜਾਪਾਨੀ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਨਿਰਜਨ ਸੇਨਕਾਕੂ ਟਾਪੂ ਦਾ ਹਵਾਈ ਸਰਵੇਖਣ ਤਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇਹ ਵਜ੍ਹਾ ਰਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਚੀਨ ਕਿਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਕਸਾਵੇ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਸਮਝ ਲਵੇ।

ਭੂਗੋਲਿਕ ਕਬਜ਼ੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਸੀ ਜਿਨਪਿੰਗ ਦੀ

ਕਾਹਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਦਲ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਮੁਲਕ ਭਰਮ-ਭੁਲੇਖੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਸੀ ਜਿਨਪਿੰਗ ਇਹੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੜਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਹੀ ਬਣੀ ਰਹੇ। ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਖੁੰਜੇ ਲਾ ਕੇ ਚੀਨੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸਾਰੇ ਬਦਲ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਣੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਚੀਨ ਆਪਣੇ ਪੜੋਸੀ ਹਮਸਾਇਆਂ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਦਾ ਹੱਥ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਜਲ-ਥਲ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਸਰਦਾਰੀ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਲੋਚਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਫੌਜੀ ਟਕਰਾਅ ਵਧਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਹਮਲੇ ਨਾਲ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਬਦਲ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਜੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਠੀਕਰਾ ਵੀ ਦੂਜੀ ਧਿਰ 'ਤੇ ਭੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਕ ਕੋਈ ਵੀ ਖੇਤਰੀ ਦਾਅਵਾ ਸਬੰਧਤ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਨਿਰੰਤਰ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਕਵਾਇਦ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ 2016 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ

ਦੱਖਣੀ ਚੀਨ ਸਾਗਰ ਵਿੱਚ ਚੀਨੀ ਖੇਤਰੀ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਬੇਮਾਅਨਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਚੀਨ ਦੇ ਰੁਖ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ 'ਜਿਸ ਦੀ ਲਾਠੀ, ਉਸ ਦੀ ਮੱਝ' ਵਾਲਾ ਰਵੱਈਆ ਹੀ ਅਪਣਾਇਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲ ਮਿਲਾਉਣ ਲਈ ਚੀਨ ਘਰੇਲੂ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੱਖਣੀ ਚੀਨ ਸਾਗਰ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟਾਪੂਆਂ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹਿਮਾਲਿਅਨ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਇਸੇ ਰਣਨੀਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਹਿਮਾਲਿਅਨ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਚੀਨ ਦੇ ਰਹੱਸਮਈ ਵਿਸਥਾਰ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ 624 ਸਰਹੱਦੀ ਪਿੰਡਾਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚੀਨ ਵਿਵਾਦਤ ਸਰਹੱਦੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਫੌਜੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਟਕਰਾਅ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਫੌਜੀਆਂ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਸਾਜ਼ੋ-ਸਾਮਾਨ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚ-

ਉਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਭੂਟਾਨ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨ ਵਾਲੀ ਨਵੀਂ ਚੀਨੀ ਸੜਕ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਬਿੰਦੂ 'ਸਿਲੀਗੁੜੀ ਕੋਰੀਡੋਰ' ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਖ਼ਦਸ਼ਾ ਵਧਿਆ ਹੈ।

ਇਹੀ ਕੋਰੀਡੋਰ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ ਆਪਣੇ ਅਜਿਹੇ ਮਨਸੂਬੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਗੋਲੀ ਦਾਗੇ ਪੂਰੇ ਕਰਦਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਇਕੱਠੇ ਹੀ ਦੋ ਮੁਹਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਉਲਝ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੈਂਟਾਗਨ ਦੀ ਇੱਕ ਰਪਟ ਅਨੁਸਾਰ 'ਚੀਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਵਧ ਰਹੇ ਤਣਾਅ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਤਾਇਵਾਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਪਜਣ ਵਾਲੀ ਹੰਗਾਮੀ ਹਾਲਤ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਵੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।'

ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਖੇਤਰ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਚੀਨ ਦੀ ਬਦਨੀਅਤੀ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਹੀ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਉਥਲ-ਪੁਥਲ ਭਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਨੀਤੀ

(ਸਫਾ 2 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਮਰੀਕੀ ਮਾਲੀ ਇੰਤਜ਼ਾਮੀਆ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਭਾਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਰ 'ਤੇ ਤਾਂ ਕਾਬੂ ਪਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਪਰ ਮੰਦੀ ਦੇ ਰੁਝਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਨਾ ਮਿਲੇ। ਜੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਮੰਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਸਾਰੇ ਅਰਥਚਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ। ਜੇ ਆਲਮੀ ਵਪਾਰ ਦਾ ਪਹੀਆ ਮੱਠਾ ਪੈ ਗਿਆ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਬਰਾਮਦਾਂ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਉਛਾਲ ਵੀ ਥੱਲੇ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਤੁਲਨਾਤਮਿਕ ਅੰਕੜੇ ਜੇ

ਭਾਰਤ ਲਈ ਕੋਈ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਲਈ ਤਾਂ ਮਾੜੀ ਖ਼ਬਰ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹਨ।

ਇੱਕ ਤਿਮਾਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਮੁਤੱਲਕ ਸਾਰੀਆਂ ਪੇਸ਼ੀਨਗੋਈਆਂ ਘਟਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਦ ਤੋਂ ਬਦਤਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਮਾਸਿਕ ਉਤਪਾਦਨ ਬਾਰੇ ਅੰਕੜੇ ਅਜੇ ਵੀ ਸਾਵੇਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਸਰਵੇਖਣਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਮਿਜ਼ਾਜ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਆਰਥੀਆਈ ਨੂੰ 2022-23 ਦੇ ਦੂਜੇ ਅੱਧ ਵਿੱਚ ਜੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਵੱਧ

ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਕਾਸ ਦਰ 4।1 ਫੀਸਦ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ੀਨਗੋਈਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸਥਿਰਤਾ ਸਾਫ਼ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾਂ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੀ ਸੱਟ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਯੂਕਰੇਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਜੰਗ ਕਰ ਕੇ ਕੱਸੀ ਹੋਈ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤ ਦੇ ਪੇਸ਼ੀਨਗੋਈ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਭਵਿੱਖੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਬਹੁਤਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਚੀਨ ਨੇ ਇਹ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾ ਰੱਖੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਵਿਡ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਫੈਲਣ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਮਹਾਨਗਰ ਸ਼ੰਘਾਈ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ

ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਆਸ ਕਰਨਾ ਵਿਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਚੀਨ ਦੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਬਾਕੀ ਦੁਨੀਆਂ ਉਪਰ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ।

ਕੁਝ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਵਿਡ ਦੀ ਲਹਿਰ ਜ਼ੋਰ ਫੜਦੀ ਦਿਸ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਯੂਕਰੇਨ ਵਿੱਚ ਜੰਗ ਲੰਮੀ ਖਿੱਚੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ੀ ਵੀ ਫੜ ਲਵੇ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਵਾਕਈ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਨਿਸਬਤਨ ਕਾਫ਼ੀ ਚੰਗੇ ਹਨ ਪਰ ਹਾਲੇ ਕੱਛਾਂ ਵਜਾਉਣ ਦਾ ਵਕਤ ਹਰਗਿਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਥਲ-ਪੁਥਲ ਭਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਅਮਰੀਕੀ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੈਕਟ ਫਾਰਮਿੰਗ

(ਸਫਾ 14 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਪੋਲਟਰੀ ਫਾਰਮ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨੀ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਕਰਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ। ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਦਰਾਂ ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਦਾ ਲੋਨ ਲੈਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਦਸਦੇ ਹਨ, "ਤੁਸੀਂ ਕਲਪਨਾ ਕਰੋ ਕਿ ਇੱਕ ਕਿਸਾਨ 15 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਇਨਫਰਾਸਟਰਕਚਰ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ, ਅਜਿਹਾ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਲਈ। ਉਹ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਬਿਲ ਭਰ ਸਕੇਗਾ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਪਾਲ ਸਕੇਗਾ। ਇੰਨਾ ਘੱਟ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇਗਾ।" ਵਰਜੀਨੀਆ ਕੰਟਰੈਕਟ ਪੋਲਟਰੀ ਗਰੇਅਰਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਖੀ ਮਾਈਕ ਵੀਵਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਪੋਲਟਰੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਲੋਕ ਵੱਡੀ ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਪਾਲਣ ਲਈ ਹੁਣ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।" "ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਰਜ਼ੇ ਮੋੜਨ ਲਈ ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਰਹੇ ਤਾਂ ਜੋ ਆਪਣਾ ਖੇਤ ਬਚਾ ਸਕਣ।"

ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਦੁਕਾਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਹੋ ਤਾਂ 3-4 ਡਾਲਰ ਇੱਕ ਚਿਕਨ ਉਪਰ ਖਰਚ ਕਰਦੇ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ

ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਛੇ ਹਫ਼ਤੇ ਲਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਛੇ ਸੈਂਟ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਸੈਸਰ ਅਤੇ ਰਿਟੇਲਰ ਦੇ ਕੋਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।" ਕੰਟਰੈਕਟ ਫਾਰਮਿੰਗ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਖੁਰਾਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦਾ ਮੁਹਾਂਦਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਪੋਲਟਰੀ ਗਰੇਅਰਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਐਂਡ ਯੂਐਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਆਫ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਦੇ 2001 ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਸੀ ਕਿ 71 ਫੀਸਦੀ ਉਤਪਾਦਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਸਿਰਫ ਮੁਰਗੀ ਪਾਲਣ ਉੱਪਰ ਨਿਰਭਰ ਹੈ, ਉਹ ਗ਼ਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ।

ਐਕਟਵਿਸਟ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੋਲਟਰੀ ਅਤੇ ਮੀਟ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀਕਰਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਉਪਰ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਭਾਰੀ ਖਰਚ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਵਰਗੇ ਕਦਮ ਵੀ ਚੁੱਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਰ ਸਾਲ ਕਿੰਨੇ ਕਿਸਾਨ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਅੰਕੜਾ ਹਾਲੇ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਡਿਜ਼ੀਜ਼ ਕੰਟਰੋਲ ਐਂਡ ਪ੍ਰੀਵੈਂਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਦੂਜੇ ਪੇਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ

ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ।

ਸੀਡੀਸੀ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਦਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ 40 ਫੀਸਦੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮਾਹਰਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਹੈ ਕਿ ਮੱਧ-ਪੱਛਮੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਧੇਰੇ ਹਨ। ਮੈਂਟਲ ਹੈਲਥ ਮਾਹਰ ਟੇਡ ਮੈਥਿਊ ਦਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮਾਨਿਸਕ ਸਿਹਤ ਉੱਪਰ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮਿਨੇਸੋਟਾ ਤੋਂ ਦੱਸਿਆ, "ਕਿਸਾਨ ਹਰ ਸਮੇਂ ਤਣਾਅ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।"

ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਉਹ ਲੋਨ ਲੈਣ ਬੈਂਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਹੀ ਰੱਖਣੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਤਣਾਅ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੀਂਦ ਵੀ ਘੱਟ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।" ਕਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਧਸੇ ਹੋਣ, ਜਿਣਸ ਲਈ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਘੱਟ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਖਰਾਬ ਮੌਸਮ ਕਿਸਾਨਾਂ ਉੱਪਰ ਬਹੁਤ ਬੋਝ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਥਿਊ ਦਸਦੇ ਹਨ, "ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸੌ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋਗੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਚੀਜ਼ ਕੀ ਹੈ ਤਾਂ

ਉਹ ਕਹਿਣਗੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਛਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਕੀ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਹ ਚੁੱਪ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।" ਓਬਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਮੀਟ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਦਬਦਬੇ ਖਿਲਾਫ ਜਨਤਕ ਸੁਣਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਰੂਰਲ ਐਡਵਾਂਸਮੈਂਟ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਜੇ ਟੇਲਰ ਵ੍ਹਾਈਟਲੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, "ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤਾਂ ਹਾਸਲ ਹੈ ਪਰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਕੇ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ ਬੇਅਸਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਤੀਹ-ਚਾਲੀ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸ ਬਣ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ।"

ਮੀਟ ਅਤੇ ਪੋਲਟਰੀ ਸਨਅਤ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। 2018 ਦੇ ਇੱਕ ਸਰਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਫੀਸਦੀ ਅਮਰੀਕੀ ਹੀ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ ਦਸਦੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2017 ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਮੀਟ ਉਤਪਾਦਨ 52 ਬਿਲੀਅਨ ਪਾਊਂਡ ਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਦਕਿ ਪੋਲਟਰੀ ਉਤਪਾਦਨ 48 ਬਿਲੀਅਨ ਪਾਊਂਡ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਨੇਡਾ ਵਿਚ ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਮਿਲਣ ਦੀ 75ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ!

(ਸਫਾ 8 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਖਿੱਚੇ ਸਨ ਉਹਨੇ)। ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀਆ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਨੂੰ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਡੈਮੋਕ੍ਰੈਟਿਕ ਕਨੇਡਾ ਵਿਚ ਸੂਬਾਈ ਜਾਂ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 'ਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਾ ਸਕਦੇ।

ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀ ਇਮੀਗ੍ਰੈਂਟਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਖੋਹੇ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣੀ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਲੀਡਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੋਤਰੀ ਸੋਫੀਆ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਦਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਵੋਟ ਦੇ ਹੱਕ ਵਾਸਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਕਨੇਡਾ ਦੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀਆ ਨੇ ਵੋਟ ਦੇ ਹੱਕ ਲਈ ਚਾਲੀ ਸਾਲ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਚਾਲੀ ਸਾਲ ਚੱਲੇ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਸਿਖਰ 1942 ਤੋਂ 1947 ਤੱਕ ਸੀ। ਇਸ ਅਹਿਮ ਸਮੇਂ ਵੋਟ ਦੇ ਹੱਕ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੈਨਕੂਵਰ' ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ. ਨਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ (ਚੂਹੜਚੱਕ), ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ 'ਕਨੇਡੀਅਨ' ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ 'ਕਨੇਡੀਅਨ' ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਮੂਵਮੈਂਟ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਸਨ। ਬੀ.ਸੀ. ਵਿਚ ਲੱਕੜ ਮਿਲਾਂ ਦੇ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ 'ਆਈ ਡਬਲਊ ਏ।' ਸੰਗਠਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਨਿਭਾਇਆ ਸੀ। ਖੱਬੀ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਸੀ। ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਦੌਲਤ 'ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਮੂਵਮੈਂਟ' ਅਤੇ ਖੱਬੀ ਸੋਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ 'ਸੀ.ਸੀ.ਐਫ.' (ਕੋਓਪ੍ਰੇਟਿਵ ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ) ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੀਆਂ।

ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ. ਨਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਵੋਟ ਦੇ ਹੱਕ ਲਈ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦਾ ਇਕ ਡੈਲੀਗੇਸ਼ਨ ਲੈ ਕੇ ਮਾਰਚ, 1943 ਵਿਚ ਬੀ.ਸੀ. ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਗਏ। ਉੱਥੇ ਉਹ ਬੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ (ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ) ਜਾਹਨ ਹਾਰਟ ਨੂੰ ਮਿਲੇ। ਇਸ ਡੈਲੀਗੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਨਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦੇ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ, ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਦਾ ਪਰਧਾਨ ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ, ਲੱਕੜ ਮਿਲਾਂ ਦੇ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ

'ਆਈ.ਡਬਲਊ.ਏ।' ਦਾ ਵੱਡਾ ਲੀਡਰ ਹੈਰਲਡ ਪ੍ਰਿਚਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਬੰਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਸ ਡੈਲੀਗੇਸ਼ਨ ਨੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਜਾਹਨ ਹਾਰਟ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ। ਨਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਕੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਜਾਹਨ ਹਾਰਟ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀਆ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਵੋਟ ਦੇ ਹੱਕ ਲਈ ਹੋਏ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆ ਨੂੰ ਬਹੁਤਾ ਸਹਿਯੋਗ ਖੱਬੀ ਸੋਚ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਸੀ.ਸੀ.ਐਫ. (ਹੁਣ ਦੀ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.) ਅਤੇ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਮੂਵਮੈਂਟ ਤੋਂ ਮਿਲਿਆ। ਵੈਨਕੂਵਰ ਤੋਂ ਸੀ.ਸੀ.ਐਫ. ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਐੱਮ ਐੱਲ ਏ, ਡਬਲਊ. ਡਬਲਊ ਲੀਫੈਕਸ ਨੇ ਫਰਵਰੀ, 1944 'ਚ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਲੈਜਿਸਲੇਟਿਵ ਅਸੰਬਲੀ ਵਿਚ ਬਿਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀਆ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਦੇਣ ਲਈ ਬੀਸ। ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਐਕਟ ਵਿਚ ਤਰਮੀਮ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। 8 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਇਸ ਬਿੱਲ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਹੋਈ। ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਵੈਨਕੂਵਰ ਸੈਂਟਰ ਤੋਂ ਸੀ.ਸੀ.ਐਫ. ਦੀ ਐੱਮ.ਐੱਲ.ਏ. ਲਾਰਾ ਜੇਮੀਸਨ ਤਰਮੀਮ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਬੋਲੀ।

ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਫੌਜੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਫਾਜ਼ਿਸ਼ਟਾਂ ਨਾਲ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਮਿਲਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਪਰ ਬੀ.ਸੀ. ਦੀ ਲਿਬਰਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਬਿੱਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਲੇਬਰ ਮਨਿਸਟਰ ਜਾਹਨ ਪੀਅਰਸਨ ਨੇ ਤਾਂ ਇਸ ਬਿਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਆਖ ਦਿੱਤਾ ਕਿ "ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀ ਲੋਕ ਦੰਭੀ, ਬੇਈਮਾਨ ਅਤੇ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇਤਬਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।"

ਲੇਬਰ ਮਨਿਸਟਰ ਪੀਅਰਸਨ ਦੀ ਇਸ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦਾ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੈਨਕੂਵਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਮਨਾਇਆ। ਇਸ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ. ਨਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਲੇਬਰ ਮਨਿਸਟਰ ਜਾਹਨ ਪੀਅਰਸਨ ਆਪਣੇ ਇਸ ਨਸਲਵਾਦੀ ਬਿਆਨ ਲਈ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਤੋਂ ਮਾਫੀ ਮੰਗੇ। ਸ੍ਰ. ਨਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੇਬਰ ਮਨਿਸਟਰ ਨੂੰ ਚੈਲਿੰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਲਈ ਮਾਫੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗਦਾ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਇਹ ਬਿਆਨ ਅਸੰਬਲੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਤੇ ਫੇਰ ਇਸ ਬਿਆਨ ਲਈ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਉਸ ਉੱਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰੇਗੀ। ਸ੍ਰ. ਨਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਥੱਲੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਇਕ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਨੇ 14 ਮਾਰਚ, 1944 ਨੂੰ ਲੇਬਰ ਮਨਿਸਟਰ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਉਸਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਸ ਪਰਗਟ ਕੀਤਾ।

ਜਾਹਨ ਪੀਅਰਸਨ ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਖਤ ਲਿਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਲਈ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੋਂ ਮਾਫੀ ਮੰਗ ਲਈ।

ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਲੈਣ ਲਈ ਲੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਸੀ.ਸੀ.ਐਫ. ਤੇ ਹੋਰ ਖੱਬੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਪਰ ਨਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੋਰੀ ਇਹ ਗੱਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਕੱਲੀ ਸੀ. ਸੀ. ਐਫ. ਜਾਂ ਹੋਰ ਖੱਬੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਇਹ ਲੜਾਈ ਜਿੱਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਇਸ ਲਈ ਲਿਬਰਲ ਅਤੇ ਕਨਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮਦਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਅਕਤੂਬਰ, 1945 ਵਿਚ ਬੀ. ਸੀ. ਦੀ ਸੂਬਾਈ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਹੋਈ ਸੀ। ਸ੍ਰ. ਨਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚ ਹਿੰਸਾ ਲੈ ਰਹੇ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਲੋਂ ਇਕ ਖਤ ਭੇਜਿਆ। ਇਸ ਖਤ ਵਿਚ ਤਰਕ ਭਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਕੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਮਿਲਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਖਤ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀਆ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਦੁਆ ਕੇ ਉਹ ਆਪਣਾ ਨੈਤਿਕ ਫਰਜ਼ ਪੂਰਾ ਕਰਨ।

25 ਅਕਤੂਬਰ, 1945 ਨੂੰ ਹੋਈ ਬਰਿਟਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਸੂਬੇ ਦੀ ਇਸ ਇਲੈਕਸ਼ਨ 'ਚ ਲਿਬਰਲ ਅਤੇ ਕਨਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ। ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਲੋਂ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਐੱਮ.ਐੱਲ.ਏਜ਼. ਨਾਲ ਚੰਗੇ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾ ਲਏ ਸਨ।

ਸ੍ਰ. ਨਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਜਾਤੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਦੋਸਤਾਨਾ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾ ਲਏ ਸਨ। ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਬਦਲ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਸੰਸਾਰ ਯੁੱਧ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਲੜਾਈ 'ਚ ਮੁੜੇ ਕਨੇਡੀਅਨ ਫੌਜੀ ਇੱਥੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਰੱਖਦੇ ਸਨ।

ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸੰਸਾਰ ਯੁੱਧ

ਦੌਰਾਨ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ, ਨਵੀਂ ਬਣੀ ਕੁਲੀਸ਼ਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 11 ਮਾਰਚ, 1946 ਨੂੰ 'ਬਰਿਟਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਐਕਟ' 'ਤੇ ਮੁੜ-ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ 'ਆਲ ਪਾਰਟੀ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ' ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀਆ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਦੇਣ ਲਈ ਬਰਿਟਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਜਾਨਣੀ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਣੀ ਸੀ।

'ਆਲ ਪਾਰਟੀ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ' ਨੇ ਬੀ ਸੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਜਾਨਣ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਵੈਨਕੂਵਰ 'ਚ 13 ਵਿਚੋਂ 12 ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਦੇਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ। 'ਆਲ ਪਾਰਟੀ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ' ਨੇ 7 ਨਵੰਬਰ, 1946 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਬੀ.ਸੀ. ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਰਾਏ ਵੇਖਦਿਆਂ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀਆ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਦੇਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲਨ ਪਿੱਛੋਂ ਲਿਬਰਲ ਅਤੇ ਕਨਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕੁਲੀਸ਼ਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2 ਅਪਰੈਲ, 1947 ਨੂੰ ਬਿਲ 85 ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀਆ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਦੇ ਦਿੱਤਾ।

ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਮਿਲਨ ਨਾਲ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਕਨੇਡਾ ਵਿਚ ਮਾਣ ਵਧਿਆ। ਸਿਰਫ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਸ ਨਾਲ ਕਨੇਡਾ ਦਾ ਵੀ ਮਾਣ ਵਧਿਆ। ਅੱਜ ਕਨੇਡਾ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਵਧੀਆ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਚੰਗੇ ਨਸਲ ਦਾ ਭੇਦ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਹੱਕ ਹਨ। ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਮਿਲਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਲੋਕ ਸੂਬਾਈ ਅਤੇ ਫੈਡਰਲ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਐੱਮਐੱਲਏ, ਐੱਮਪੀ ਅਤੇ ਵਜ਼ੀਰ ਬਣ ਸਕੇ। ਅੱਜ ਇਹ ਕਨੇਡਾ ਦੇ ਮਾਣ ਮੱਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਕਨੇਡਾ ਦਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਸ੍ਰ. ਨਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ (ਚੂਹੜਚੱਕ) ਅਤੇ ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ ਵਰਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਲੀਡਰਾਂ ਦਾ ਸਦਾ ਰਿਣੀ ਰਹੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇੱਥੇ ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਲੈ ਕੇ ਦਿੱਤਾ।

ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਫਸਲ ਵੰਨ-ਸਵੰਨਤਾ

(ਸਫਾ 7 ਦੀ ਬਾਕੀ)

1967 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਆਈ। ਕਣਕ ਅਤੇ ਝੋਨੇ ਦੇ ਨਵੇਂ ਬੀਜ ਖੋਜੇ ਗਏ, ਬੈਂਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖੇਤੀ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਦਰਿਆਵਾਂ ਤੇ ਡੈਮ ਉਸਾਰ ਕੇ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਕ ਤਰਫ ਨਹਿਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਖੇਤੀ ਲਈ ਜਿਜਾਬੀ ਬਣਾਈ ਗਈ, ਦੂਸਰੀ ਤਰਫ ਟਿਊਬਵੈਲ ਲੱਗਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ (ਐੱਮਐੱਸਪੀ) ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਕ ਹੀ ਗੱਲ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ; ਉਹ ਸੀ, ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਆਪ ਉੱਚੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਖਰੀਦਣਾ ਤਾਂ ਕਿ ਯਕੀਨੀ ਮੰਡੀਕਰਨ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਦੂਸਰੀ ਤਰਫ ਸਰ-ਦੀਆਂ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਵਪਾਰੀ ਉੱਚੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਕਣਕ ਅਤੇ ਚੌਲ ਵੇਚਦੇ ਸਨ, ਉਸ ਵਕਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਨਤਕ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਰਾਹੀਂ ਆਪ ਡਿਪੂਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸਥਿਰ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਆਣਾ ਅਤੇ ਚੌਲ ਵੇਚਣਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਜਿਸ ਕੋਲ ਮੁਲਕ ਦਾ ਸਿਰਫ 115 ਫੀਸਦੀ ਖੇਤਰ ਸੀ, ਨੇ ਅਨਾਜ ਭੰਡਾਰ ਵਿਚ 60 ਫੀਸਦੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਨਾਜ ਸਮੱਸਿਆ ਹੱਲ ਹੋਈ ਸਗੋਂ ਉਹ ਮੁਲਕ ਜਿਹੜਾ ਕਣਕ, ਝੋਨੇ ਦੀ ਦਰਾਮਦ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਸੀ, ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਬਰਾਮਦਕਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਨਾਜ ਸਮੱਸਿਆ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ।

ਉੱਚ, ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਾਡਲ ਹੋਰ ਫਸਲਾਂ ਲਈ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਇਆ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਭਾਵੇਂ ਹਰ ਸਾਲ 23 ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਕੀਮਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਖਰੀਦਦੀ ਤੇ ਵੇਚਦੀ ਸਿਰਫ ਕਣਕ ਅਤੇ ਝੋਨਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਹਰ ਸਾਲ ਇਕ ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਤੇਲਾਂ ਦੀ ਦਰਾਮਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਮੁਲਕ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਉਤਪਾਦਕ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਵਰਤਣ ਵਾਲਾ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦਰਾਮਦਕਾਰ ਵੀ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ 5 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਦਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਨੇ ਵੱਡੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਦਾਲਾਂ ਦੀ ਦਰਾਮਦ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਘਟਾਈ ਹੈ ਪਰ ਤੇਲ ਬੀਜਾਂ ਵਿਚ ਕਿਉਂ

ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਵੱਧ ਦਰਾਮਦ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੈ? ਇਸ ਵਕਤ ਭਾਰਤ ਨੂੰ 220 ਲੱਖ ਟਨ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਤੇਲਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ 100 ਲੱਖ ਟਨ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 120 ਲੱਖ ਟਨ ਜਾਂ 60 ਫੀਸਦੀ ਦਰਾਮਦ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੈ। ਰੂਸ ਤੋਂ ਭਾਰਤ 70 ਫੀਸਦੀ, ਯੂਕਰੇਨ ਤੋਂ 20 ਅਤੇ ਬਾਕੀ 10 ਫੀਸਦੀ ਅਰਜਨਟਾਈਨਾ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰੂਸ ਅਤੇ ਯੂਕਰੇਨ ਵਿਚ ਜੰਗ ਕਰਕੇ ਉਹ ਪੂਰਤੀ ਘਟੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਖਾਣੇ ਵਾਲੇ ਤੇਲਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 180 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਲਿਟਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ।

ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੁਲਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਕੀ ਭਾਰਤ ਤੇਲ ਬੀਜਾਂ ਵਿਚ ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਣਕ ਝੋਨੇ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਹੈ? ਕਣਕ ਝੋਨੇ ਵਾਂਗ ਪੰਜਾਬ ਇਸ ਵਿਚ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਢੁੱਕਵੀਂ ਨੀਤੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਤਾਂ ਨਹੀਂ? ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤੀ ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਬਦਲਾਓ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੂਰਜ ਮੁਖੀ ਦੀ ਉਪਜ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 1800 ਕਿਲੋ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਬੀਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਥੇ ਇਸ ਫਸਲ ਦੀ ਯਕੀਨੀ ਮੰਡੀ ਨਹੀਂ। ਇਕ ਵਕਤ ਕਣਕ ਅਤੇ ਝੋਨਾ, ਦੋਵਾਂ ਫਸਲਾਂ ਅਧੀਨ 62150 ਲੱਖ ਹੈਕਟੇਅਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਤੇਲਾਂ ਦੀ ਦਰਾਮਦ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਿਹੜੇ 120 ਲੱਖ ਟਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ 87 ਲੱਖ ਹੈਕਟੇਅਰ ਹੋਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਝੋਨੇ ਤੇ ਕਣਕ ਹੇਠਲਾ 31125 ਲੱਖ ਹੈਕਟੇਅਰ ਖੇਤਰ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਤੇਲਾਂ ਦੀ ਉਪਜ ਤੋਂ 33 ਗਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸਾਲਾਨਾ ਕਮਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਲਕ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਤੀਸਰੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਪੂਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਪਜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਮੱਸਿਆ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕਿਸਾਨੀ ਛੋਟੀਆਂ ਜੋਤਾਂ ਦੀ ਵਾਲੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ 83 ਫੀਸਦੀ ਜੋਤਾਂ ਸਿਰਫ 5 ਏਕੜ ਤੋਂ ਛੋਟੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਫਾਇਤੀ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਜੋਖਿਮ ਨਹੀਂ ਉਨਾ

ਸਕਦੀਆਂ, ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਮੁਲਕ ਦੇ ਹਿਤ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੰਡੀ ਦੇ ਉਤਰਾਅ-ਚੜਾਅ ਦੇ ਜੋਖਿਮ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਥਿਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਯੋਗ ਢੰਗ ਉਸ ਦਾ ਯਕੀਨੀ ਮੰਡੀਕਰਨ ਹੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਯਕੀਨੀ ਮੰਡੀਕਰਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ 15 ਵੱਖ ਵੱਖ ਜਲਵਾਯੂ ਆਧਾਰਿਤ ਜ਼ੋਨ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਪਜ ਵਿਚ ਵਖਰੇਵਾਂ ਹੈ। ਜੇ ਅਸਾਮ ਤੇ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਚਾਹ ਤੇ ਪਟਸਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਤੇਲ ਬੀਜ ਤੇ ਦਾਲਾਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਯੂਪੀ ਵਿਚ ਗੰਨਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਿਮਾਚਲ ਵਿਚ ਫਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਯਕੀਨੀ ਮੰਡੀਕਰਨ ਕਰਵਾ ਕੇ ਆਪ ਖਰੀਦ ਕਰਨੀ ਅਸੰਭਵ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ। ਹਰ ਪ੍ਰਾਂਤ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਮਦਦ ਨਾਲ ਜਾਂ ਫਿਰ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੀ ਮੁੱਖ ਫਸਲ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਆਪ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿਚ ਐਗਰੀ ਐਕਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੀਆਂ ਖੇਤੀ ਉਪਜਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਪਰ ਉਹ ਬਰਾਮਦ ਵੱਡੇ ਵਪਾਰੀ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਦੇ ਬਰਾਮਦ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਫਸਲਾਂ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੀਮਤ ਦੇ ਐਲਾਨ ਕਰਕੇ ਉਸ ਹੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਯਕੀਨਨ ਉਹ ਸਿੱਟੇ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਣਕ ਅਤੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਉਪਜ ਵਿਚ ਮਿਲੇ ਸਨ।

ਪੰਜ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਜਿੱਥੇ ਕਦੀ ਪਾਣੀ 8/9 ਫੁੱਟ ਮਿਲਦਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ 150 ਫੁੱਟ ਤੱਕ ਨੀਵਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਈ ਬਲਾਕਾਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਯੋਗ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਵਜੋਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ। ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਝੋਨੇ ਨੂੰ ਬਠਿੰਡਾ, ਮਾਨਸਾ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਦੇ ਰੇਤਲੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜੇ ਬੀਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਸਿਰਫ ਤੇ ਸਿਰਫ ਇਕ ਹੀ ਕਾਰਨ ਯਕੀਨੀ ਮੰਡੀਕਰਨ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਅਕਸਰ ਐਲਾਨ ਤਾਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਫਸਲ ਵੰਨ-ਸਵੰਨਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨੀ ਹੈ

ਪਰ ਉਹ ਕੰਮ ਅਮਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਫਸਲ ਵੰਨ-ਸਵੰਨਤਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਕੇਰਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੀਆਂ 16 ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਸਥਿਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਪਯੋਗੀ ਮਾਡਲ ਅਪਣਾਇਆ। ਇਸ ਅਧੀਨ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੀਮਤਾਂ ਡਿੱਗਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਰਕਾਰ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਹ ਫਸਲਾਂ ਐਲਾਨੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਆਪ ਖਰੀਦੇਗੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਸਥਿਰ ਆਮਦਨ ਮਿਲੇਗੀ। ਇਹ ਮਾਡਲ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਅਪਣਾਉਣ ਨਾਲ ਸਾਰਥਕ ਨਤੀਜੇ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧ, ਇਕ ਹੀ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿਚ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਉਪਜ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜ਼ੋਨ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ; ਜਿਵੇਂ ਮੂੰਗਫਲੀ ਜ਼ੋਨ, ਸਰ੍ਹੋਂ ਜ਼ੋਨ, ਸੂਰਜਮੁਖੀ ਜ਼ੋਨ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾਲਾਂ ਦੇ ਜ਼ੋਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਨਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਫਸਲਾਂ ਹੀ ਖਰੀਦੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਫਿਰ ਹਰ ਜ਼ੋਨ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਉਪਜ ਵੇਚਣ ਲਈ ਨਾਂ ਦਰਜ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਲਾਉਣੀ। ਫਿਰ ਹਰ ਜ਼ੋਨ ਵਿਚ ਦਾਲਾਂ, ਤੇਲ ਬੀਜਾਂ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖਰੀਦਣਾ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ ਹਰ ਕਿਸਾਨ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫਸਲ ਨਾ ਲਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ। ਇਸ ਨਾਲ ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਵੰਨ-ਸਵੰਨਤਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਸਲਾਂ ਬੀਜਣ ਨਾਲ ਕਿਰਤ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੰਮ ਮਿਲੇਗਾ।

ਭਾਰਤ ਖੇਤੀ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਵਸਤੂਆਂ (ਐਗਰੋ ਪ੍ਰਾਸੈਸਿੰਗ) ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਪਿੱਛੇ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਯੋਗ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਦਾ ਨਾ ਮਿਲਣਾ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਵੰਨ-ਸਵੰਨਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ੋਨ ਵਿਚ ਅਪਣਾਉਣ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਜਾਂ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਯਕੀਨੀ ਪੂਰਤੀ ਮਿਲੇਗੀ ਤਾਂ ਉਹ ਖੇਤੀ ਆਧਾਰਿਤ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ ਸਥਾਪਤ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਧੇਗੀ, ਉੱਥੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਿੰਨਾ ਵਾਧਾ ਖੇਤੀ ਆਧਾਰਿਤ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹੋਰ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਮੰਤਰ ਖੇਤੀ ਵੰਨ-ਸਵੰਨਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਚੰਗੇ ਸਿੱਟੇ ਕੱਢ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜੀਕ ਭੋਜਨ ਖਾਣ ਤੋਂ ਸੰਕੋਚ ਕਰੋ!

ਤੰਦਰੁਸਤ ਅਤੇ ਅਕਰਸ਼ਿਤ ਸਰੀਰ ਹੋਣਾ ਸਭ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪ੍ਰਭੂ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਿੰਮਤ, ਸਵੈ-ਕਾਬੂ ਅਤੇ ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਢਿੱਡ ਦੇ ਸਕੇ ਬਣੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। 6 ਇੰਚ ਦੀ ਜੀਭ ਉੱਤੇ ਟੇਸਟ ਬਡਸ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ 5/6 ਫੁਟ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਵਿਗੜ ਪੈਦਾ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਵਧਣ-ਫੁੱਲਣ ਲਈ ਸੈਲਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਅਤੇ ਮੁੜ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਅੰਦਰਲੀਆਂ/ਬਾਹਰਲੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਊਰਜਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਊਰਜਾ ਚਰਬੀ, ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਅਤੇ ਕਾਰਬੋ ਤੋਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਨੂੰ 13 ਵਿਟਾਮਿਨਸ, 20 ਮਿਨਰਲਸ 8 ਅਮੀਨੋ ਐਸਿਡ, 2 ਜ਼ਰੂਰੀ ਫੈਟੀ ਐਸਿਡ, ਪਾਣੀ, ਰੋਸ਼ਨੀ, ਆਕਸੀਜਨ ਅਤੇ ਰੋਸ਼ੇ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

ਪ੍ਰੰਤੂ ਅਗਿਆਨਤਾ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸੰਤੁਲਤ ਭੋਜਨ ਖਾਣ ਦੀ ਥਾਂ ਜੀਕ ਭੋਜਨ ਖਾਂਦੇ ਹਨ।

ਜੀਕ ਭੋਜਨ :- ਉਹ ਭੋਜਨ ਹੈ ਜੋ ਨਮਕ, ਖੰਡ ਜਾਂ ਫੈਟ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਦੀ ਬੋਝੀ ਮਾਤਰਾ ਵਧ ਫੈਟੀ ਕੈਲੋਰੀਜ਼ ਦੇਵੇ। ਜੀਕ ਭੋਜਨ ਵਿੱਚ ਰੋਸ਼ੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਮਾਰੂ ਟਰਾਂਸ ਫੈਟੀ ਐਸਿਡ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਜੀਕ ਭੋਜਨ ਦੇ 100 ਗ੍ਰਾਮ ਵਿੱਚ ਕੈਲੋਰੀਜ਼ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਲਗਭਗ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

1. ਪੀਜ਼ਾ (266)
2. ਬਰਗਰ (295)
3. ਚਿਪਸ (312)
4. ਕੋਕ (149)
5. ਫੈਚ ਫਰਾਈਜ਼ (372)
6. ਸਮੋਸਾ (ਮੀਡੀਅਮ) (368)
7. ਪਰੋਠਾ (ਮੀਡੀਅਮ) (290)

ਜੀਕ ਭੋਜਨ ਖਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ

1. ਇਹ ਸਵਾਦੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
2. ਇਹ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
3. ਇਹ ਸਸਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
4. ਟੇਸਟ ਬਡਸ ਨੂੰ ਅੱਛੇ ਲਗਦੇ ਹਨ।
5. ਇਹ 24/7 ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਜੀਕ ਭੋਜਨ ਬਨਾਮ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਭੋਜਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵੇਂ ਭੋਜਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂਦੇ ਅੰਸ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭੋਜਨ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਸਤੇ, ਹਲਕੇ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਸਵਾਦ/ਖੁਸ਼ਬੂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅੰਸ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ :-

1. ਫੈਟਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ :- ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਫੈਟ (ਦੇਸੀ ਘੀ ਅਤੇ ਬਨਸਪਤੀ ਘੀ) ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਆਸਤਿਪਤ ਘੀ ਆਲੀਵ ਆਇਲ ਕਰੋਲਾ ਆਦਿ) ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੀਕ ਭੋਜਨ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਸਮੇਂ ਬਨਸਪਤੀ ਪਾਮ ਘੀ, ਪਾਮ ਆਇਲ ਅਤੇ ਫੈਟ ਆਇਲ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਫੈਟਸ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਭੋਜਨ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਤਕ ਸੰਭਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਲੀਵ ਆਇਲ ਮਹਿੰਗਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਜੀਕ ਭੋਜਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।
2. ਸੁਪੀਕਰਨ :- ਕਈ ਭੋਜਨ ਜਿਵੇਂ ਕਣਕ, ਚਾਵਲ, ਬਨਸਪਤੀ ਘੀ, ਖੰਡ ਆਦਿ ਦਾ ਸੁਪਕਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਭੋਜਨ ਸਵਾਦ ਅਤੇ ਦੇਰ ਤਕ ਸੰਭਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੇਕਾਰ ਅੰਸ ਮੈਦਾ, ਚਿੱਟੇ ਚਾਵਲ, ਖੰਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੰਕੋਚ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
3. ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਭੋਜਨ ਵਿੱਚ ਸਬਜ਼ੀ ਅਤੇ ਫਲ, ਨਟਸ, ਸਾਬਤ ਦਾਣੇ, ਦਾਲਾਂ ਆਦਿ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵਿਟਾਮਿਨਸ, ਮਿਨਰਲਸ ਆਦਿ ਕਾਫੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਜੀਕ ਭੋਜਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
4. ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਭੋਜਨ ਵਿੱਚ ਮਾਰੂ ਫਰੀ ਰੈਡੀਕਲਸ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਐਂਟੀਆਕਸੀਡੈਂਟਸ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਜੀਕ ਭੋਜਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ।
5. ਰੋਸ਼ਾ :- ਜੀਕ ਭੋਜਨ ਨੂੰ ਬਨਾਉਣ ਲਈ ਆਮ

ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਦਾਈ ਕੀਤਾ ਭੋਜਨ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਰੋਸ਼ੇ (ਫਾਈਬਰ) ਕੱਢੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

6. ਸਫਾਈ :- ਜੀਕ ਭੋਜਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਫਾਸਟ ਫੂਡ ਵਜੋਂ ਖਾਧਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਭਟੂਰੇ, ਪੂਰੀ, ਕੁਲਚੇ, ਸਮੋਸੇ, ਕਚੌਰੀ ਆਦਿ। ਇਹ ਭੋਜਨ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਰੋਗੀਆਂ, ਖੋਖੇ, ਛੋਟੀ ਦੁਕਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਸਫਾਈ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਭਾਂਡੇ, ਵਾਤਾਵਰਣ, ਪਾਣੀ ਆਦਿ ਸਭ ਕੁਝ ਸਫਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

7. ਜੀਕ ਭੋਜਨ ਵਿੱਚ ਖੰਡ, ਨਮਕ, ਫੈਟਸ ਦੀ ਖੁਲਕੇ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜੀਕ ਫੂਡ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਜੀਕ ਫੂਡ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਹੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹਨ। ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਤਾਂ ਖਾਧੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਹ ਭਾਰ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਭੋਜਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਅੰਸ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਈ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸੂਗਰ ਰੋਗ, ਦਿਲ ਦੇ ਰੋਗ, ਪਾਚਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਵਿਗਾੜ, ਬੀ.ਐਮ.ਆਈ. ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ, ਗੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਗਾੜ, ਜੋੜਾਂ ਦੇ ਦਰਦ, ਇਮਯੂਨਿਟੀ ਵਿਗਾੜ ਆਦਿ।

ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਭੋਜਨ (ਸੰਤੁਲਤ) ਖਾਣ ਦੇ ਲਾਭ ਜਿਹੜੇ ਭੋਜਨ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਖਾਣ ਨਾਲ ਕਈ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਦਿਲ ਰੋਗ, ਸ਼ੱਕਰ ਰੋਗ, ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ, ਕੈਂਸਰ ਤੋਂ ਬਚਾਵ, ਪਾਚਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਜੋੜਾਂ ਦਾ ਦਰਦ, ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੱਡੀਆਂ, ਤਨਾਵ ਤੋਂ ਬਚਾਵ ਆਦਿ।

ਜੀਕ ਭੋਜਨ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਰੋਚਕ ਤੱਥ

1. ਇਕ ਸਰਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਘਟ ਆਮਦਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜੀਕ ਫੂਡ ਖਾਂਦੇ ਹਨ।

2. ਜੀਕ ਫੂਡ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਕੋਕੋਨ ਅਤੇ ਰੋਇਨ ਵਾਂਗ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

3. ਗੋਰਿਆਂ ਦੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ 3 ਸਾਲ ਦੇ 5 ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ 4 ਮੈਡਕੋਨਿਲ ਦੇ ਲੋਗੋ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰਦੇ ਹਨ।

4. ਜੀਕ ਭੋਜਨ ਖਾਣ ਸਮੇਂ ਦਿਮਾਗ ਹੋਰ ਜੀਕ ਭੋਜਨ ਖਾਣ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

5. ਜਿਹੜੀਆਂ ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜੀਕ ਫੂਡ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਵੱਡੇ ਹੋ ਕੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜੀਕ ਖਾਂਦੇ ਹਨ।

6. ਆਈਸਕ੍ਰੀਮ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਲਾਲ ਰੰਗ ਬਗੱਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

7. ਜੀਕ ਫੂਡ ਵਿੱਚ ਵਰਤਣ ਵਾਲਾ ਜੈਲੇਟਿਨ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਚਮੜੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

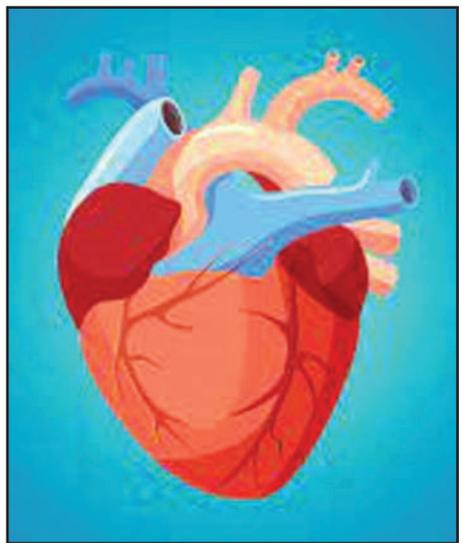
8. 10000 ਪੌਂਡ ਆਲੂਆਂ ਵਿੱਚ 500 ਪੌਂਡ ਚਿਪਸ ਬਣਦੇ ਹਨ।

9. ਇਕ ਕੋਕਾ ਕੋਲੇ ਦੇ ਇਕ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖੰਡ ਦੇ 10 ਟੀਸਪੂਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

10. ਕੋਕਾ ਕੋਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿਟਰਿਕ ਐਸਿਡ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਫਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਵੀ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਮੌਸਮ 'ਚ ਕਿਵੇਂ ਰੱਖੀਏ ਦਿਲ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ

ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਤਾਪਮਾਨ ਵਧਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਵੀ ਵਧਦਾ ਹੈ। ਦਿਲ ਨੂੰ ਵੀ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖੂਨ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪੰਪ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਰੀਰ ਆਪਣਾ ਤਾਪਮਾਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੇ। ਜੇਕਰ ਸਰੀਰ

ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਠੰਡਾ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹੀਟ ਸਟ੍ਰੋਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮੌਸਮ 'ਚ ਦਿਲ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿਲ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਲ ਦੇ ਦੌਰੇ ਅਤੇ ਸਟ੍ਰੋਕ ਦਾ ਖਤਰਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਦਿਲ ਦੇ ਰੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਗਰਮੀਆਂ 'ਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਪਾਣੀ ਪੀਓ

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦਿਲ ਦੇ ਰੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਘੱਟ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀਣਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੁੰਦਾ

ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਰੀਰ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੰਦਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭਰਪੂਰ ਪਾਣੀ ਪੀਣਾ ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਣ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦਾ ਹੈ। ਸੰਤੁਲਿਤ ਖੁਰਾਕ ਲਓ

ਆਪਣੀ ਖੁਰਾਕ ਵਿੱਚ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਤੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ। ਤਾਜ਼ੇ ਫਲ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਅਨਾਜ, ਦਾਲਾਂ ਅਤੇ ਫਲੀਦਾਰ ਖਾਓ। ਜੀਕ, ਤਲੇ, ਤੇਲਯੁਕਤ ਭੋਜਨ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹੋ। ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਸਰਤ ਨਾ ਕਰੋ

ਗਰਮੀ ਦੇ ਮੌਸਮ 'ਚ ਸਰੀਰ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਸਰਤ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਖੂਨ ਪੰਪ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਜਿਮ ਵਿੱਚ ਵਰਕਆਊਟ ਕਰਨਾ ਬਿਹਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 4 ਵਜੇ ਤੱਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਗਰਮ ਸਮਾਂ ਹੈ। ਕੈਫੀਨ ਅਤੇ ਅਲਕੋਹਲ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹੋ

ਕੈਫੀਨ ਅਤੇ ਅਲਕੋਹਲ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਡੀਹਾਈਡ੍ਰੇਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਦਿਲ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਮੀ ਖਤਰਨਾਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਗਰਮੀਆਂ 'ਚ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਪਾਣੀ ਪੀਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਠੀਕ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੌਫੀ, ਚਾਹ, ਸ਼ਰਾਬ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਮੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਤਾਜ਼ੇ ਜੂਸ, ਨਾਰੀਅਲ ਪਾਣੀ, ਮੱਖਣ ਵਰਗੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲਓ। ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਰਹੋ

ਹਾਲਾਂਕਿ ਦਿਲ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਚੈਕਅੱਪ ਕਰਵਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਮੌਸਮ 'ਚ ਕਿਉਂਕਿ ਦਿਲ 'ਤੇ ਵਾਧੂ ਦਬਾਅ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਚੈਕਅੱਪ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਵਾਦ ਦੇ ਚੱਕਰ 'ਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾ ਖਾ ਲਿਓ ਅੰਬ!

ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅੰਬ ਖਾਣ ਵਿੱਚ ਸੁਆਦੀ, ਮਿੱਠੇ ਅਤੇ ਰਸੀਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਹਾਡੀ ਰੂਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤੁਹਾਡੇ ਮਨਪਸੰਦ ਫਲ ਦੇ ਕੁਝ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੀ ਹਨ, ਜੋ ਤੁਹਾਡੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅੰਬਾਂ ਦੇ ਸ਼ੱਕੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਝੂਠੀ ਅਤੇ ਬੇਤੁਕੀ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਨਾ ਖਾਧਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਖੱਟੇ-ਮਿੱਠੇ, ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਅੰਬ ਤੁਹਾਡੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਤਾਂ ਆਓ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਅੰਬਾਂ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ! ਕੀ ਅੰਬ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੇ ਹਨ?

ਪੌਸ਼ਟ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਇਸ ਫਲ ਵਿੱਚ ਵਿਟਾਮਿਨ, ਖਣਿਜ ਅਤੇ ਐਂਟੀਆਕਸੀਡੈਂਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਫਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ, ਅੰਬ ਪੌਦਿਆਂ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਣ ਅਤੇ ਫਾਈਟੋਨਿਊਟ੍ਰੀਐਂਟਸ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਮੁੱਚੀ ਸਿਹਤ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਫਲ ਦੀ ਪੋਟਾਸ਼ੀਅਮ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਰਚਨਾ ਸੋਡੀਅਮ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸਟ੍ਰੋਕ ਦੇ ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੇਵਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਐਲਰਜੀ ਨੂੰ ਵਧਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅੰਬ ਐਲਰਜੀ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਬ ਲੈਟੇਕਸ ਐਲਰਜੀ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਸਿੰਥੈਟਿਕ ਸਮੱਗਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਬਾਂ

ਦੇ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਲੈਟੈਕਸ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅੰਡਰਲਾਈਗ ਐਲਰਜੀ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਬੇਅਰਾਮੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ।

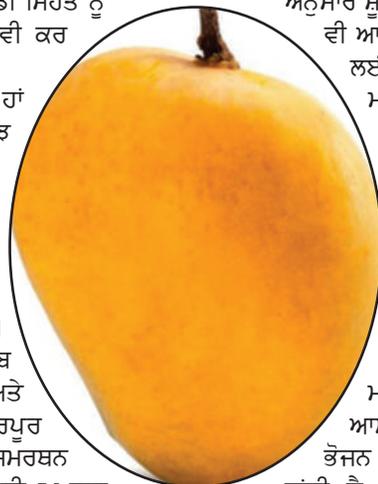
ਬਲੱਡ ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਵਧਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਅੰਬ ਮਿੱਠੇ ਅਤੇ ਸਵਾਦਿਸ਼ਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਸ਼ੂਗਰ ਲੈਵਲ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਕੁਦਰਤੀ ਸ਼ੂਗਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ੂਗਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਸ਼ੂਗਰ ਵੀ ਆਮ ਸ਼ੂਗਰ ਵਾਂਗ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅੰਬ ਜ਼ਰੂਰ ਖਾਓ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 'ਤੇ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦਿਓ।

ਫਾਈਬਰ ਦੀ ਘਾਟ ਅੰਬ ਦੀਆਂ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਫਾਈਬਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅੰਬ ਦੇ ਛਿਲਕਿਆਂ ਅਤੇ ਛਿਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫਾਈਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਖਾਧਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਕੱਲੇ ਅੰਬ ਖਾਣ ਨਾਲ ਪਾਚਨ 'ਚ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਾਈਬਰ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਭੋਜਨ ਦੇ ਨਾਲ ਅੰਬ ਖਾਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਾਚਨ ਕਿਰਿਆ ਠੀਕ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਭਾਰ ਵਧਣਾ- ਜੀ ਹਾਂ, ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅੰਬ ਖਾਣ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡਾ ਭਾਰ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਬ ਵਿੱਚ ਫਾਈਬਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕੁਦਰਤੀ ਸ਼ੂਗਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੈਲੋਰੀ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਭਾਰ ਵਧਦਾ ਹੈ।

ਪੇਟ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਲਈ- ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ ਅੰਬਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੇਵਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਗੈਸਟਰੋਇੰਟੇਸਟਾਈਨਲ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਫਰਮੈਂਟੇਬਲ ਕਾਰਬੋਹਾਈਡਰੇਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਆਈ ਬੀ ਐਸ ਨੂੰ ਟਰਿਗਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਾਚਨ ਤੰਤਰ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਅਸੈਂਬਲੀ ਬੰਬ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਦੂਰਰਸੀ ਪ੍ਰਭਾਵ

8 ਅਪਰੈਲ 1929 ਨੂੰ ਸੋਮਵਾਰ ਦੇ ਦਿਨ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਅਸੈਂਬਲੀ ਚੈਂਬਰ ਦੀਆਂ ਗੈਲਰੀਆਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨਾਲ ਖਚਾਖਚ ਭਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਸ੍ਰੀ ਵਿੰਨਲਭਾਈ ਜਵੇਰਭਾਈ ਪਟੇਲ ਦੀ ਪਬਲਿਕ ਸੇਫਟੀ ਬਿਲ 'ਤੇ ਰੁਲਿੰਗ ਆਉਣੀ ਸੀ ਜਿਸ ਬਿਲ ਬਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਿਆਪਕ ਰੋਸ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਇਸ ਬਾਰੇ 28 ਮਾਰਚ 1929 ਨੂੰ ਸਿਲੈਕਟ ਕਮੇਟੀ ਵਾਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਹਿਸ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਟਰੇਡ ਡਿਸਪਿਊਟਸ ਬਿਲ ਦੀ ਤੀਸਰੀ ਪੜ੍ਹਤ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲਿਸਟ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚ ਤਿੱਖੀ ਬਹਿਸ ਸੀ। ਮਸ਼ਹੂਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸੀਐਸ ਰੰਗਾ ਆਇਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਨਵ ਜਨਮੇ ਬਾਲ

ਹਰੀਸ਼ ਜੈਨ

ਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਦੇ ਤੁੱਲ ਦੱਸਿਆ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਬਾਉ ਨਾਲ ਬਿਲ ਪਾਸ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਸਦਨ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਮੁੜ ਰੋਂ ਵਿਚ ਆਉਣ ਲੱਗਾ। ਇੰਡੀਆ ਸਟੈਇਊਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਰ ਜਾਨ ਸਾਇਮਨ ਰੁਲਿੰਗ ਸੁਣਨ ਲਈ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਗੈਲਰੀ ਵਿਚ ਦਾਖਿਲ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਰੁਲਿੰਗ ਬਾਰੇ ਸਪੀਕਰ ਪਟੇਲ ਆਪਣਾ ਇਰਾਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤਕ ਮੇਰਠ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕੇਸ ਅਦਾਲਤ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਬਿਲ ਬਾਰੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਬਹਿਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ। ਗਾਉਨ ਅਤੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਵਿੰਗ ਪਹਿਨ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਪਟੇਲ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਂਤ ਚਿੱਤ ਸੁਭਾਅ ਨਾਲ ਕੁਰਸੀ ਤੋਂ ਉੱਠੇ। ਹਾਲ ਵਿਚ ਬਿਲਕੁਲ ਚੁੱਪ ਸੀ। ਸਮਾਂ 12:35 ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਪਟੇਲ ਨੇ ਬੋਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, “ਜਿਵੇਂ ਟ੍ਰੇਡ ਡਿਸਪਿਊਟਸ ਬਿਲ ਦਾ ਅੜਿੱਕਾ ਹੁਣ ਮੁੱਕ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਰੁਲਿੰਗ ਦੇਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।” ਉਹ ਸਿਰਫ ਇੰਨੇ ਸ਼ਬਦ ਹੀ ਬੋਲੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੰਮੀ ਤਕਰੀਰ ਬੰਬ ਦੇ ਧਮਾਕੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਦੇ ਮਗਰ ਦੂਸਰੇ ਬੰਬ ਦੇ ਧਮਾਕੇ ਦੀ ਗੂੰਜ ਵਿਚ ਦਬ ਗਈ।

ਕੁਝ ਗੋਲੀਆਂ ਚੱਲੀਆਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਪੈਂਫਲਟ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਚੈਂਬਰ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਹਵਾ ਵਿਚ ਲਹਿਰਾਉਣ ਲੱਗੇ। ਬੰਬ ਫਟਣ ਨਾਲ ਹਾਲ ਧੂੰਏਂ ਨਾਲ ਭਰ ਗਿਆ। ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਅਫਰਾ ਤਫਰੀ ਮਚ ਗਈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਿੱਧਰ ਜਗ੍ਹਾ ਮਿਲੀ, ਆਪਣੇ ਬਚਾਉ ਲਈ ਉੱਧਰ ਨੱਸ ਲਿਆ। ਇਸ ਭੱਜ-ਨੱਸ ਦੌਰਾਨ ਦਰਸ਼ਕ ਗੈਲਰੀ ਵਿਚ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨ ਅਡੋਲ ਖੜ੍ਹੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਡਰ ਭੈਅ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਉਬਲ-ਪੁਬਲ ਤੋਂ ਨਿਰਲੇਪ ਖੜ੍ਹੇ ਉਹ ਇਕ ਚਿੱਤ ਹਾਲ ਵੱਲ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਬੰਬ ਫਟਣ ਮਗਰੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੈਂਬਰ ਵਿਚ ਕੁਝ ਪਰਚੇ ਸੁੱਟੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ 'ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸੋਸ਼ਲਿਸਟ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਆਰਮੀ' ਦਾ ਨੋਟਿਸ

ਕਮੀਜ਼ ਨੂੰ ਕੱਟ ਕੇ ਬਾਂਹ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਖਮ ਬਹੁਤ ਡੂੰਘਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਰ ਬੋਮਨਜੀ ਜਿਹੜੇ ਸਦਨ ਵਿਚ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਨ, ਸਰ ਜਾਰਜ ਸੁਸਟਰ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਬੈਂਚ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਬੈਠੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੱਜਾ ਪੱਟ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਬੰਬ ਦਾ ਕੁਝ ਵੱਡਾ ਟੁਕੜਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਖਮ ਧਰ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀ ਤਕ ਅਪੜ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਖਮ ਗੰਭੀਰ ਸੀ ਅਤੇ 2.5 ਇੰਚ ਲੰਮਾ ਅਤੇ ਅੱਧਾ ਇੰਚ ਗਹਿਰਾ ਸੀ। ਤੇ ਇਕ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵੀ ਕੁਝ ਨਾਜ਼ੁਕ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਤੰਦਰੁਸਤ ਹੋ ਗਏ। ਐੱਸਐਨ ਰਾਇ ਦੀਆਂ ਸੱਜੇ

ਹੱਥ ਦੀਆਂ ਦੋ ਉਂਗਲਾਂ 'ਤੇ ਚੋਟ ਆਈ ਸੀ। ਰਾਘਵੇਂਦਰ ਰਾਓ ਅਤੇ ਸ਼ੰਕਰ ਰਾਓ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਮਾਮੂਲੀ ਸਨ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮੈਂਬਰ ਵਾਲ ਵਾਲ ਬਚ ਗਏ ਸਨ। ਐੱਸਐਸੀਏਟਡ ਪ੍ਰੈਸ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਮੁਖੀ ਕੇਸੀ ਰਾਇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਵਾਲ ਵਾਲ ਬਚੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਬੈਂਚ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਥੋਂ ਉਠੇ ਸਨ। ਦੂਜਾ ਬੰਬ ਉਥੇ ਹੀ ਡਿੱਗਿਆ ਸੀ। ਸਰ ਬੋਮਨਜੀ ਅਤੇ ਸਰ ਸੁਸਟਰ ਦੀ ਮੱਲੂਮ ਪੱਟੀ ਕਰਨਲ ਗਿਡਨੀ ਨੇ ਉਥੇ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਹ ਮਨੋਨੀਤ ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਬੋਮਨਜੀ ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬੰਬ ਭਾਵੇਂ ਦੇਸੀ ਹੀ ਸਨ ਪਰ ਤਾਕਤ ਵਿਚ ਇੰਨੇ ਮਾੜੇ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਪਹਿਲਾ ਬੰਬ ਫਰਸ਼ 'ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਡਿੱਗਿਆ, ਟੋਆ ਪੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਬੰਬ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ, ਪ੍ਰੈਸ ਸਮੇਤ, ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਮੰਨਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪਾਸੇ ਦੇ ਕੋਨੇ ਦੀ ਆਖਰੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਨਕਾਰਾ ਕਰਕੇ, ਉਸ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਵੀ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਰਕਾਰੀ ਗੈਲਰੀ ਦੇ ਸੰਗਮਰਮਰ ਦੇ ਖੰਡੇ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪੈ ਗਿਆ। ਬੰਬਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਚੈਂਬਰ ਅਤੇ ਗੈਲਰੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਥਾਂ ਪੁਰ ਥਾਂ ਖਿੰਡ ਗਏ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ, ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਸਵਰਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਰਹੇ। ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਪਟੇਲ ਨੇ ਸਦਨ ਨੂੰ ਆਰਡਰ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਘੜਮੱਸੇ ਦੇ ਇਸ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਚੈਂਬਰ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ। ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਏ।

ਸਦਨ 15 ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮੈਂਬਰ ਲਾਬੀ ਤਕ ਹੀ ਗਏ ਸਨ। ਚੈਂਬਰ ਅਜੇ ਵੀ ਧੂੰਏਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਸੀ। ਸਦਨ ਦੇ ਨੇੜਾ, ਜੇਮਸ ਕ੍ਰੀਅਰਰ ਨਾਲ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਨੇ ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀਰਵਾਰ, 11 ਅਪਰੈਲ 1929 'ਤੇ ਪਾ ਦਿੱਤੀ। ਸੀਨੀਅਰ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਤਕ ਦੋਵੇਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ

ਸਮਕਾਲੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਇਨਕਲਾਬ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ' ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾਏ ਸਨ। ਉਹ ਨੈਸ਼ਨਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਸਨਾਤਕ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਦਾਰ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੁੱਤਰ, ਸਰਦਾਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਭਤੀਜਾ।

ਦੂਸਰੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਕਾਲਜ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਰਗੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਬਟਕੇਸ਼ਵਰ ਦੱਤ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਨਪੁਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਬੰਗਾਲੀ ਸੀ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੋਟ ਪਹਿ-ਹਨਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੱਤ ਸਿਰ ਤੋਂ ਨੰਗਾ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪਾਸ ਤੋਂ ਸਵੇਰੇ ਸੁਵਖਤੋ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਦਾਖਿਲ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੇਡੀਜ਼ ਗੈਲਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪਬਲਿਕ ਗੈਲਰੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਦੀ ਚੇਅਰ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਲੈ ਲਈਆਂ ਸਨ। ਜਲਦੀ ਹੀ ਸਦਨ ਮੁਲਤਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ 70 ਪੁਲੀਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਚੈਂਬਰ ਦੀ ਦਿਨ ਰਾਤ ਰਾਖੀ ਲਈ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬਟਕੇਸ਼ਵਰ ਦੱਤ ਨੂੰ ਕਰਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਥਾਣੇ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੈਂਟਰਲ ਪੁਲੀਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਕ ਵਿਚ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਬਾਹਰ ਭੀੜ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

ਬਾਅਦ ਦੀ ਪੁਲੀਸ ਤਫਤੀਸ਼ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਬੈਲਜੀਅਨ ਬਰਾਉਨਿੰਗ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਪਿਸਟਲ ਸੀ। ਇਕ ਭਰੀ ਹੋਈ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਪਿਸਟਲ ਵਿਚ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਸਰੀ ਉਸ ਕੋਲ ਜੇਬ ਵਿਚ ਸੀ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਇਕ ਹੋਰ ਭਰੀ ਹੋਈ ਪਿਸਤਲ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਉਣ ਬਾਅਦ ਪਿਸਤਲ ਜਾਮ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਚੱਲਿਆ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਿਸਤਲ ਸੀਟ 'ਤੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਕੋਲੋਂ 14 ਕਾਰਤੂਸ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ ਸਨ (ਦੂਸਰੀ ਪਿਸਤਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੁਝ ਕੁ ਸਮਕਾਲੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਹੈ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ)। 8 ਅਪਰੈਲ 1929 ਨੂੰ ਲੈਜਿਸਲੇਟਿਵ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀ ਬਹਿਸ ਵਿਚ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਸਿਰਫ ਇੰਨਾ ਹੀ ਦਰਜ ਹੈ: ਦਰਸ਼ਕ ਗੈਲਰੀ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਬੰਬ ਸੁੱਟੇ ਗਏ ਜਿਹੜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਬੈਂਚਾਂ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਡਿੱਗੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਅਫਰਾ-ਤਫਰੀ ਜਿਹੀ ਮਚ ਗਈ। ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਆਪਣੇ ਨਿਜੀ ਚੈਂਬਰ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ। ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਆਪਣੀ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋ ਗਏ।” ਸਾਈਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਮੈਂਬਰ ਨਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਹੜਤਾਲਾਂ ਤੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਲਾਹੌਰ ਵਾਲੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਵਿਚ ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਸੀ। ਲਾਲਾ ਲਾਜਪਤ ਰਾਏ ਦੇ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਾਬ ਨਾ ਝੱਲਦੇ ਹੋਏ 17 ਨਵੰਬਰ 1928 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਿਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਮਤਾ 11 ਫਰਵਰੀ 1929 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਲਾਲਾ ਜੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਫਤੀਸ਼ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੱਪੜੇ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਕੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ 4 ਮਾਰਚ 1929 ਨੂੰ ਕਲਕੱਤਾ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਮੇਰਠ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕੇਸ

ਮੇਰਠ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਕਲਕੱਤਾ, ਬੰਬਈ, ਮਦਰਾਸ, ਲਖਨਊ, ਪੂਨਾ, ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਮਜ਼ਦੂਰ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਬਗ਼ਾਵਤ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਝਲਕਾਰਾ ਅਸੈਂਬਲੀ ਹਾਲ ਵਿਚ ਨਿੱਤ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਫਾਈਨਾਂਸ ਬਿਲ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕੋਈ ਦਸ ਵਾਰ ਵੋਟ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਹੋਈ ਸੀ। ਸਿਲੈਕਟ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਪਬਲਿਕ ਸੇਫਟੀ ਬਿਲ ਉੱਤੇ ਭਖਵੀਂ ਬਹਿਸ ਹੋਈ ਜਿਹੜੀ ਸਦਨ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਜਾਰੀ ਰਹੀ। ਬਿਲ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਨਤ ਮਕਸਦ ਭਾਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਮਿਊਨਿਜ਼ਮ ਦੇ ਫੈਲਾਉ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਉਣਾ ਸੀ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹਿੰਸਕ ਸਾਧਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਤਖਤਾ ਪਲਟਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਮਾਲਵੀਆ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਬਿਲ ਰਾਹੀਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਲੈ ਲਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਏ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਤੁੰਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਸ ਕੋਲ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗੀ। ਮੋਤੀ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ 'ਭਾਰਤੀ ਗੁਲਾਮੀ ਦਾ ਬਿਲ' ਕਹਿ ਕੇ ਨਿੰਦਿਆ।

ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਬਿਲ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਸੀ, 31 ਬੰਬੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦੋ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਨਾਗਰਿਕ ਫਿਲਿਪ ਸਪ੍ਰੈਟ ਅਤੇ ਬੈਂਜਾਮਿਨ ਫ੍ਰੈਂਕਿਸ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ, ਉਤੇ ਮੇਰਠ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ, ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਗ਼ਾਵਤ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਮਾਸਕੋ ਦਾ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ਧ੍ਰੋਹ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਮੇਰਠ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਇਆ। ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦਲਾਂ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਫੜੋ-ਫੜਾਈ ਪੂਰੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। 21 ਮਾਰਚ 1929 ਨੂੰ ਪੰਡਿਤ ਮੋਤੀ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਨੇ ਇਸ ਮਸਲੇ 'ਤੇ 'ਸੋਰਟ ਨੋਟਿਸ' ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਇਸ ਬਾਰੇ ਤੁਰੰਤ ਬਹਿਸ ਲਈ ਸਦਨ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨੋਟਿਸ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮ 4 ਵਜੇ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਈ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਇਸਰਾਏ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਵਰਤਦੇ ਹੋਏ 'ਪਬਲਿਕ ਹਿਤਾਂ' ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਇਸ ਨੋਟਿਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾ ਦਿੱਤੀ। 28 ਮਾਰਚ 1929 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਪਬਲਿਕ ਸੇਫਟੀ ਬਿਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਬਹਿਸ ਹੋਣ ਆਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਐੱਮਆਰ ਜੈਯਕਰ ਨੇ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਦਨ ਵਿਚ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਹਰ ਹੀਲੇ ਅਦਾਲਤ ਅਧੀਨ ਮਸਲੇ ਵਿਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨਗੇ। ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਜਾਂ ਨਾ ਚਾਹੁੰਦਿਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਮਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਾਂਗੇ ਜਿਹੜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਨਾ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਬਿਲ ਦੀਆਂ ਮਦਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ-ਜਵਾਬ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਵਾਂਗੇ ਜਿਹੜੇ ਅਦਾਲਤ ਅਧੀਨ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਲਹਿਰ ਦੇ ਫੈਲਾਉ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਹਰ ਤੋਂ ਆ ਰਹੇ ਪੈਸੇ ਤੇ ਇਸ ਬਿਲ ਦੀਆਂ ਮਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੈਂਕ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸੌਂਪਣੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿ ਮੈਂ ਨਿੰਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਖਤ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ। ਉਸ ਦਿਨ ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਾਂਹ ਨਾ ਤੁਰ ਸਕੀ।

ਜਦੋਂ 2 ਅਪਰੈਲ 1929 ਨੂੰ ਬਿਲ ਫਿਰ ਬਹਿਸ ਲਈ ਆਇਆ, ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਅਗਾਂਹ ਵਧਾਉਣ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਖਦਸ਼ਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੇਰਠ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਇਸ ਬਿਲ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣੀ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਬਿਲ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦੇ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਾਇ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਦਨ ਦੀ ਇਕ ਮਤ ਰਾਇ ਸੀ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਵੀ ਮੇਰਠ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਰੁਲਿੰਗ ਸੁਣਾਉਣ ਸਰਕਾਰ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੇਰਠ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਤਕ ਬਿਲ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਲਵੇ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਬਿਲ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤਕ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਵੇ ਅਤੇ ਬਿਲ ਪਾਸ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲਵੇ। ਜਿਵੇਂ ਆਸ ਸੀ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਸੰਜੀਦਾ ਰਾਇ ਉੱਕਾ ਹੀ ਪਸੰਦ ਨਾ ਆਈ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੈਂਬਰ ਨੇ 4 ਅਪਰੈਲ 1929 ਨੂੰ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਪੰਡਿਤ ਮੋਤੀ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਨੇ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਦਨ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ (ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਕਮਾਂਡਰ-ਇਨ-ਚੀਫ ਬਲਰਾਜ ਨੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬੰਬ ਸੁੱਟਣ ਮਗਰੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨੇ ਪਿਸਟਲ ਦੇ ਦੋ ਹਵਾਈ ਫਾਇਰ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪਿਸਟਲ ਨਾਲ ਪਈ ਖਾਲੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚੇ ਪੁਲੀਸ ਸਾਰਜੈਂਟ ਟੈਰੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, “ਮੈਂ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।” ਉਸ ਨੇ ਸਾਰਜੈਂਟ ਨੂੰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰ ਕੇ ਸੀਟ 'ਤੇ ਪਏ ਆਪਣੇ ਪਿਸਟਲ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਨੇ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਆਤਮ-ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤ ਮੈਂਬਰ ਸਰ ਜਾਰਜ ਸੁਸਟਰ ਅਤੇ ਸਦਨ ਦੇ ਹੋਰ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰ ਸਰ ਬੋਮਨ ਜੀ ਦਲਾਲ (ਮਨੋਨੀਤ-ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ) ਅਤੇ ਰਾਘਵੇਂਦਰ ਰਾਓ, ਸ਼ੰਕਰ ਰਾਓ (ਦੋਵੇਂ ਮਨੋਨੀਤ-ਸਰਕਾਰੀ) ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਆਫੀਸਰ ਗੈਲਰੀ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਸ੍ਰੀ ਐੱਸਐਨ ਰਾਇ ਜਿਹੜੇ ਇੰਡੀਅਨ ਸੈਂਟਰਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਉਪ ਸਕੱਤਰ ਸਨ, ਦੇ ਬੰਬ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਵੱਜਿਆ। ਸਰ ਜਾਰਜ ਸੁਸਟਰ ਦੀ ਸੱਜੀ ਬਾਂਹ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਈ। ਬੰਬ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਕੋਟ ਅਤੇ

ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਇਕ ਕਮਰਾ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਹਥਿਆਰ, ਹੋਰ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਆਦਿ ਲਈ ਜਾਮਾ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ। ਦੋਵੇਂ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਬਿਲਕੁਲ ਸ਼ਾਂਤ ਚਿਤ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਕਾਰਜ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਜਵਾਬ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਦੇਣਗੇ। ਸਦਨ ਦੇ ਉਠ ਜਾਣ 'ਤੇ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਕੌਂਸਲ ਹਾਊਸ (ਅੱਜ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ) ਦੇ ਸਾਰੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਭੀੜ ਨੂੰ ਦੋ ਘੰਟਿਆਂ ਲਈ ਰੋਕ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲੀਸ ਚੈਂਬਰ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਨੌਜਵਾਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ, ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨੇ ਖਾਕੀ ਨਿੱਕਰ ਪਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਸੀ। ਗੈਲਰੀ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ 'ਵੰਦੇ ਮਾਤਮ' ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਲਗਾਇਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਬੰਬ ਸੁੱਟਿਆ ਜਿਹੜਾ ਸਿੱਧਾ ਮੂਹਰਲੇ ਸਰਕਾਰੀ ਬੈਂਚਾਂ ਉੱਤੇ ਡਿੱਗਿਆ। ਕੁਝ

ਅਸੈਂਬਲੀ ਬੰਬ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਦੂਰਰਸੀ ਪ੍ਰਭਾਵ

(ਸਫ਼ਾ 18 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਦਨ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਸਕੇ। ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਦੇ ਹਾਂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਹ ਚਰਚਾ 5 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਹੋਈ ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਨੇ ਆਪਣਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਲਈ 8 ਅਪਰੈਲ 1929 ਦਾ ਦਿਨ ਮਿਥ ਲਿਆ।

ਉਹ ਦਿਨ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਐਕਸ਼ਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ 8 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ 12 ਵੱਜ ਕੇ 35 ਮਿੰਟ ਉਪਰੰਤ ਅੰਜਾਮ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਤਾਕਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਦਾ ਚੈਂਬਰ ਵਿਚ ਸੁੱਟਿਆ ਪੈਂਫਲਟ ਇਸ ਪੌਸ ਨੂੰ ਸਿੱਧੀ ਵੰਗਾਰ ਸੀ। 'ਰੈਡ ਪੈਂਫਲਟ' ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸੋਸ਼ਲਿਸਟ ਰਿਪਬਲੀਕਨ ਆਰਮੀ ਨੋਟਿਸ 'ਬੋਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਉਣ ਲਈ ਉਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ'। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਅਰਾਜਕਤਾਵਾਦੀ ਸ਼ਹੀਦ ਵੇਲਾਂ ਨੇ ਉਚਾਰੇ ਸਨ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜ ਦੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਦੋਹਰਾਏ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਖੌਤੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਫਿੱਟ ਲਾਹਣਤਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਬਗੈਰ ਅਸੀਂ ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ ਸਾਈਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਲਾਹਿਆਂ ਦੇ ਉਡੀਕਵਾਨ ਹਨ ਅਤੇ ਲੁੱਟ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਆਪਸੀ ਝਗੜਿਆਂ ਵਿਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰ ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ 'ਪਬਲਿਕ ਸੇਫਟੀ ਬਿਲ' ਅਤੇ 'ਟਰੇਡ ਡਿਸਪਿਊਟਸ ਬਿਲ' ਜਿਹੇ ਦਮਨਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇਮ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ 'ਪ੍ਰੈਸ ਸਿਡੀਸ਼ਨ ਬਿਲ' ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਇਜਲਾਸ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਜਨਤਾ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਆਗੂਆਂ ਦੀਆਂ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਹਵਾ ਦਾ ਰੁਖ਼ ਸਾਫ਼ ਦਿਸਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਬੇਹੱਦ ਭੜਕਾਊ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸੋਸ਼ਲਿਸਟ ਰਿਪਬਲੀਕਨ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੇ ਪੂਰੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਫ਼ੌਜ ਨੂੰ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਜਲਾਲਤ ਭਰੇ ਤਮਾਸ਼ੇ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕੇ।

ਪੈਂਫਲਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮਨ-ਆਈਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਕਰਨ ਪਰ ਸਾਡਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਲ ਰੁਪ ਜਨਤਾ ਸਾਹਮਣੇ ਨੰਗਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਆਪਣੇ ਹਲਕਿਆਂ ਨੂੰ ਪਰਤ ਜਾਣ ਅਤੇ ਜਾ ਕੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਭਾਵੀ ਇਨਕਲਾਬ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨ। ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਸਮਝ ਲਵੇ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਬੇਵੱਸ ਜਨਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪਬਲਿਕ ਸੇਫਟੀ ਬਿਲ, ਟ੍ਰੇਡ ਡਿਸਪਿਊਟ ਬਿਲ ਅਤੇ ਲਾਲਾ ਲਾਜਪਤ ਰਾਇ ਦੇ ਵਹਿਸ਼ੀਆਨਾ ਕਤਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਇਸ ਸਬਕ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਪਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ। ਮਹਾਨ ਸਾਮਰਾਜ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਹੋ ਗਏ ਪਰ ਵਿਚਾਰ ਅਮਰ ਰਹੇ। ਬਰਬਨ (ਭੁਰਬੋਨਸ) ਤੇ ਜ਼ਾਰ (ਛਫ਼ਾਰਸ) ਮੁੱਕ ਗਏ ਅਤੇ ਇਨਕਲਾਬ ਜਿੱਤ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦਾ ਅਗਾਂਹ ਵਧਦਾ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਸੁਨਹਿਰੀ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਪੂਰਨ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਾਣੇਗਾ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਦਿਆਂ ਦੁਖ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮਨੁੱਖੀ ਖੂਨ ਡੋਲ੍ਹਣ ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਾਂ ਪਰ ਸਭਨਾਂ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਿਆਉਣ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਹੱਥੋਂ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਲੁੱਟ ਅਸੰਭਵ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਹਾਨ ਇਨਕਲਾਬ ਦੀ ਵੇਦੀ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਬਲੀ ਅਟੱਲ ਹੈ। ਇਨਕਲਾਬ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ। ਬਲਰਾਜ ਕਮਾਂਡ-ਇਨ-ਚੀਫ਼।

9 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਵਾਇਸਰਾਏ ਨੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸੱਦੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਵਿੱਠਲਭਾਈ ਜਵੇਰਭਾਈ ਪਟੇਲ ਨਾਲ ਵੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਮੋਤੀ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਸਲੇ ਸਹੀ ਟ੍ਰਿਸਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਦੇਖਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਚੋਣ ਮਹਾਤਮਾ ਅਤੇ ਬਲਰਾਜ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ। ਬੰਬ ਦਾ ਧਮਾਕਾ ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਵੀ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤਾ। ਮਾਨਚੈਸਟਰ ਗਾਰਡੀਅਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਬਿਲ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਗ਼ੈਰ-ਦੋਸਤਾਨਾ ਮਾਹੌਲ ਵਾਲੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚੋਂ ਪਾਸ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਭਾਵੇਂ ਕਿਵੇਂ ਵੀ ਅਣਸੁਖਾਵੀਂ ਲੱਗੇ, ਬੰਬ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਦਲੀਲ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਹਾਂ, ਸਵਰਾਜ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਧੱਕਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ। ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਇਕ ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਸਕੋ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਲੰਡਨ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਸੇਵਾ ਦਲ ਨੂੰ ਐਂਚਐਸਆਰਏ ਨਾਲ ਸਮਕਾਲੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਯੂਰੋਪੀਅਨ ਮੈਂਬਰ ਬੰਬ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਨੈਸ਼ਲਿਸਟ ਤੇ ਸਵਰਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਕਿਸੇ ਭਵਿੱਖੀ ਅਸ਼ਕਾ ਤੋਂ ਡਰੇ ਹੋਏ ਸਨ

ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਯੂਰੋਪੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਮੱਤ ਦੇ ਸਕਦੇ ਸਨ।

ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਬਟਕੇਸ਼ਵਰ ਦੱਤ ਅਸੈਂਬਲੀ 'ਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਟਰੇਡ ਡਿਸਪਿਊਟਸ ਐਕਟ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੰਬ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੁੱਟਿਆ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਸ ਬਿਲ ਦਾ ਪਾਸ ਹੋਣਾ ਵੀ ਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਰੁਕ ਗਿਆ, ਤੇ ਇਸ ਵੱਲ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਪਬਲਿਕ ਸੇਫਟੀ ਬਿਲ ਨੇ ਤਾਂ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਚ ਵਿਘਨ ਉਪਰੰਤ ਆਪੇ ਰੁਕ ਗੀ ਜਾਣਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਬੰਬ ਸੁੱਟੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਇਆ। 11 ਅਪਰੈਲ 1929 ਨੂੰ ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮਿਥੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਵੇਰੇ 11 ਵਜੇ ਆਰੰਭ ਹੋ ਗਈ। ਸਦਨ ਨੇ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ 8 ਅਪਰੈਲ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦਾ, ਸਰ ਬੋਮਨਜੀ ਦਲਾਲ ਅਤੇ ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ 'ਤੇ ਦੁੱਖ ਜਤਾਉਂਦਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਲ ਵਾਲ ਜਾਨ ਬਚ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸ਼ੁਕਰ ਮਨਾਉਂਦਾ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਮਤਾ ਪਾਸ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਨੇ ਪਬਲਿਕ ਸੇਫਟੀ ਬਿਲ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਰੁਲਿੰਗ ਸੁਣਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਿਹੜੀ ਬੰਬ ਸੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਵਿਚਕਾਰ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ। ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਪਟੇਲ ਦੀ ਇਹ ਰੁਲਿੰਗ ਇਕ ਹੋਰ ਪੱਖ ਤੋਂ ਵੀ ਨੈਜਿਸਲੇਟਿਵ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਵਿਲੱਖਣ ਸੀ। ਪਬਲਿਕ ਸੇਫਟੀ ਬਿਲ ਸਦਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਸਦਨ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਸਦਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਸਿਲੈਕਟ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਸਿਲੈਕਟ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੇ ਬਿਲ ਸਦਨ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ। ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਸ਼ਵਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਨੇ ਬਹਿਸ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣਗੇ। ਇਹ ਆਪਣੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਅਖੀਰਲੀ ਰੁਲਿੰਗ ਸੀ।

ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਦੀ ਰੁਲਿੰਗ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਸੀ ਜੋ ਅੱਜ ਵੀ ਸੰਸਦਾਂ ਲਈ ਅਰਥ ਭਰਪੂਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਮਤ ਅਨੁਸਾਰ ਬਿਲ ਸਦਨ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਇਉਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਗੋਚਰੇ ਇਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਕਿ ਮਤਾ ਨੇਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਦਨ ਚਲਾਉਣ ਬਾਰੇ ਕਰਤਵਾਂ ਉੱਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨਸ਼ਾਸ਼ੀ ਦਾ ਕਾਰਜ ਨਿਰਵਿਘਨ ਚਲ ਸਕੇ। ਆਪਣੀ ਗੱਲ 'ਤੇ ਮੁੜ ਆਉਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਕ ਹੋਰ ਮਤ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰੂਲਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੋਸ਼ਨ ਨੂੰ 'ਆਰਡਰ ਵਿਹੀਨ' ਅਰਥਾਤ ਨੇਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਾਅ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਕਥਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਇਸ ਲਈ ਬਣਾਏ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਊਸ ਆਫ ਕਾਮਨਜ਼ ਦੀਆਂ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਇੱਥੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਮਤ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਜੱਗ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ, ਹਾਊਸ ਆਫ ਕਾਮਨਜ਼ ਦੀਆਂ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨਾਂ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨ ਘੜਨੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਚ ਆਮ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ; ਇਸ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਰੂਲਾਂ ਤੇ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰਾਂ 'ਚ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿੱਧੇ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਸਮਾਨਤਾ ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਪਜਦੇ ਹਨ, ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੋਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਰਡਰ ਵਿਹੀਨ (ਟੋਰੋਦਰ) ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜਾ ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ; ਤੇ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਮੰਨਦੇ ਸਨ, ਇਹ ਮੋਸ਼ਨ ਅਜਿਹਾ ਸੀ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਆਰਡਰ ਵਿਹੀਨ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਲਗਭਗ ਜਾਣੂ ਸਨ। ਦੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਫੈਸਲਾ ਕਿਵੇਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਕਲੋਨੀਅਲ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹੀ ਰੁਲਿੰਗ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ 8 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਬੰਬ ਸੁੱਟੇ ਜਾਣ ਬਾਅਦ। ਆਪਣੀ ਰੁਲਿੰਗ ਖਤਮ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਪਟੇਲ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਾਇਸਰਾਏ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ 12 ਅਪਰੈਲ 1929 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 11 ਵਜੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਸਦਨ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ, ਵਾਇਸਰਾਏ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹੋਣਗੇ। 12 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਵਾਇਸਰਾਏ ਲਾਰਡ ਇਰਵਿਨ ਨੇ ਦੋਹਾਂ ਸਦਨਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਬੈਠਕ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਜਿਹੜਾ 8 ਅਪਰੈਲ ਦੀ ਬੰਬ ਘਟਨਾ ਦੇ ਬਖਾਨ ਅਤੇ ਨਿੰਦਾ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਪਟੇਲ ਦੀ ਰੁਲਿੰਗ ਤੋਂ ਉਪਜੀ ਹਾਲਤ ਅਤੇ ਉਸ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਲਾਰਡ ਇਰਵਿਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਪਟੇਲ ਦੀ ਰੁਲਿੰਗ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਘਨਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਮਿਲਣ ਵਿਚ ਵਿਘਨ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਕਿਸੇ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਰਥ ਭਰਪੂਰ ਬਹਿਸ

ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਬਾਰੇ ਵੀ ਹੁਣ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਰੁਲਜ਼ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਮੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਦਨ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਰੂਲਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਦਨ ਦਾ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਹੀ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਦੇ ਰੂਲਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਹੁਣ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਗੁਆਏ ਰੂਲਾਂ ਵਿਚ ਤਰਮੀਮ ਕਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਭੁਲੇਖਾ ਨਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇ। ਤਰਮੀਮ ਦਾ ਮੋਟਾ ਅਰਥ ਸਿਰਫ਼ ਇੰਨਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਬਿਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਬਹਿਸ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਸਦਨ ਦਾ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਵਾਇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਦਰਜ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰੋਕ ਨਾ ਸਕੇ। ਆਪਣੀ ਸਪੀਚ ਨੂੰ ਸਮੇਟਦੇ ਹੋਏ ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ ਲਾਰਡ ਇਰਵਿਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਵਿਚ ਦਰਜ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਪਟੇਲ ਦੀ ਰੁਲਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਰੱਦ ਹੋਏ ਬਿਲ ਨੂੰ ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ ਨੇ 'ਪਬਲਿਕ ਸੇਫਟੀ ਆਰਡੀਨੈਂਸ 1929' ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ 13 ਅਪਰੈਲ 1929 ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਆਂਦਾ। ਸਪੀਕਰ ਪਟੇਲ ਨੇ 8 ਮਈ 1929 ਨੂੰ ਵਾਇਸਰਾਏ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੂਲਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਤੇ ਸਮਝਣ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਰਾਇ 'ਚ ਕੋਈ ਇਮਾਨਦਾਰਾਨਾ ਵਖੋਰਵਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅੰਦਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਹੀ ਰੂਲਾਂ ਦੀ ਬਣਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਦਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰੂਲਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਾਜਬ ਪਦਵੀ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਹੀ ਹੈ। ਪਟੇਲ ਨੇ ਇਰਵਿਨ ਨੂੰ ਯਾਦ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਰੂਲਾਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਜੋ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ। ਭਾਸ਼ਣ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਦੇ ਤੁੱਲ ਹੈ।

ਉਤਰ ਵਿਚ ਵਾਇਸਰਾਏ ਦੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੱਤਰ ਦਾ 15 ਮਈ 1929 ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਆਇਆ ਜਿਸ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਇਸਰਾਏ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਦਨ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਦੀ ਰੁਲਿੰਗ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਂਤ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਾਇਸਰਾਏ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ ਹੈ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਾਇਸਰਾਏ ਤੁਹਾਡੀ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਇਤਫਾਕ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਦਨ ਅੰਦਰ ਰੂਲ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੋ ਮੁੱਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਛੂਹੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਉਹ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਇਤਫਾਕ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਨਿੱਜੀ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਵਾਇਸਰਾਏ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਆਖੀ ਕਿ ਸਦਨ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸੂਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਸ ਜਤਾਈ ਕਿ ਸਮਾਂ ਬੀਤਣ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਹਾਊਸ ਆਫ ਕਾਮਨਜ਼ ਵਾਂਗ ਇਸ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਨਰੋਈਆਂ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

24 ਅਗਸਤ 1929 ਨੂੰ ਵਾਇਸਰਾਏ ਨੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਕੋਲ ਪੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਬਿਲ ਨੂੰ ਬਹਿਸ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਵਿਲੱਖਣ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਿਵਾਇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੋਣ। ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਪਟੇਲ ਸਦਨ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹਰ ਕਸ਼ਮਕਸ਼ ਬਾਰੇ ਪੂਰਾ ਜਾਣੂ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਪੱਤਰ ਵੀ 2 ਸਤੰਬਰ 1929 ਨੂੰ ਸਦਨ ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦਿਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਮਸਲਾ ਇੱਥੇ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸੁੱਟੇ ਬੰਬ ਦਾ ਅਸਰ ਅਜੇ ਨਹੀਂ ਮੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਬੰਬ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੌਂਸਲ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਦਾਖਲੇ 'ਤੇ ਪੁਲੀਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਰ ਗੇਟ 'ਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਸਨ; ਸਿਰਫ਼ ਦਰਸ਼ਕ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਪਾਸ ਨਾਲ ਹੀ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਗੈਲਰੀਆਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਫਿਰ ਪੁਲੀਸ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਜੋ ਪਾਸ ਚੈਕ ਕਰ ਕੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। 3 ਸਤੰਬਰ 1929 ਨੂੰ ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਸਦਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜਾ ਬੰਬ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ (8 ਅਪਰੈਲ) ਤੋਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਘੁੰਮ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਤਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਸਕਿਆ ਕਿ ਬੰਬ ਸੁੱਟਣ ਵਾਲੇ ਦੋਵੇਂ ਸੱਜਣ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀ ਦਰਸ਼ਕ ਗੈਲਰੀ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਦਾਖਲ ਹੋ ਸਕੇ; ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਨੇਮਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਦੁਬਾਰਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਾ ਰਹੇ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗ੍ਰਿਫ ਮੈਂਬਰ ਸਰ ਜੇਮਸ ਕ੍ਰੀਰਅਰ ਦੀ ਚੇਅਰਮੈਨੀ ਹੇਠ 9 ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਇਕ ਮਦ

ਦਿਹ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਸੈਂਬਲੀ ਕੋਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਆਪਣਾ ਸਟਾਫ ਹੋਵੇ। ਇੰਝ ਪਾਰ-ਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਵਾਚ ਐਂਡ ਵਾਰਡ ਸਟਾਫ ਲਈ ਮੁੱਢਲਾ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ।

ਉੱਝ, ਇਹ ਜਲਦੀ ਹੀ ਝਗੜੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਗਿਆ ਕਿ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਮਸਲਾ ਕਿਸ ਕੋਲ ਹੋਵੇ; ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ। 20 ਜਨਵਰੀ 1930 ਨੂੰ ਸਪੀਕਰ ਪਟੇਲ ਨੇ ਸਦਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਅਤੇ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਤੇ ਚੀਫ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚਕਾਰ ਬਹਿਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਅਤੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਅਹਾਤੇ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਤੇ ਕਿਸ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਹੋਵੇ। ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਚੀਫ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲੀਸ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੁਲੀਸ ਮਸਲਿਆਂ ਵਾਂਗ ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਉਹ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਦਾ ਹੀ ਕੰਟਰੋਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਪਟੇਲ ਨੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਵਾਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗ੍ਰਿਫ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ 9 ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹੁਣ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਝ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਚੀਫ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਣਾਈ ਵਾਚ ਐਂਡ ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮ ਅਦੂਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ 'ਚ ਪ੍ਰੈਸ ਗੈਲਰੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਰੀਆਂ ਗੈਲਰੀਆਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਸ ਜਾਰੀ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੌਰ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਮੈਂ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਮਰਯਾਦਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹੋਰ ਕੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗਾ।

ਇਹ ਟਕਰਾਉ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੰਮਾ ਨਾ ਚੱਲਿਆ। ਲਾਰਡ ਇਰਵਿਨ ਨੇ 19 ਫਰਵਰੀ 1930 ਨੂੰ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਪਟੇਲ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਟਾਫ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲੀਸ ਅਫਸਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਵਾਚ ਐਂਡ ਵਾਰਡ' ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਅਸੈਂਬਲੀ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਅਹਾਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। 24 ਫਰਵਰੀ 1930 ਤੋਂ ਦਰਸ਼ਕ ਗੈਲਰੀਆਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਫਿਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਈਆਂ।

ਇੰਝ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਟਕੇਸ਼ਵਰ ਦੱਤ ਦਾ 8 ਅਪਰੈਲ 1929 ਨੂੰ 12 ਵੱਜ ਕੇ 35 ਮਿੰਟ 'ਤੇ ਸੁੱਟਿਆ ਬੰਬ ਪਬਲਿਕ ਸੇਫਟੀ ਬਿਲ ਬਾਰੇ ਸਪੀਕਰ ਪਟੇਲ ਦੀ ਮੁਲਤਵੀ ਰੁਲਿੰਗ ਦਾ ਧਮਾਕੇਦਾਰ ਕਲਾਈਮੈਕਸ ਹੋ ਨਿੱਬੜਿਆ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਰਤੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟੀ ਇਤਿਹਾਸ 'ਚ ਵੱਡਾ ਰੋਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਨਤੀਜਾ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਅੰਦਰ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲਣਾ ਸੀ। ਅਸੈਂਬਲੀ ਅਹਾਤੇ ਦੀ ਸੰਭਾਲ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਦਾਖਲੇ ਉੱਤੇ ਸਪੀਕਰ ਦਾ ਪੂਰਾ ਕੰਟਰੋਲ ਹੋ ਗਿਆ, ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਬਣਾਏ ਵਾਚ ਐਂਡ ਵਾਰਡ ਸਟਾਫ ਦੀ ਕਮਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ। ਘਟਨਾ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਿੱਟਾ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਗੌਰਵ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਨਾ, ਇਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦ ਹਸਤੀ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਸੀ। ਸੈਂਟਰਲ ਲੈਜਿਸਲੇਟਿਵ ਅਸੈਂਬਲੀ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਰਾਹੀਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ; ਇਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੇ ਕਾਰਜਾਂ 'ਤੇ ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਤੇ ਦਖਲ ਸੀ। ਉਹ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਰੂਲ ਵੀ ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ 1919 ਅਧੀਨ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਆਪ ਹੀ ਬਣਾਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਸਪੀਕਰ ਪਟੇਲ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰਾਨਾ ਰੁਲਿੰਗ ਪਿੱਛੋਂ ਧਾਰਾ 171 ਲਿਆ ਕੇ 24 ਅਗਸਤ 1929 ਨੂੰ ਰੂਲਾਂ ਵਿਚ ਤਰਮੀਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਟਕੇਸ਼ਵਰ ਦੱਤ ਦਾ 'ਰੈਡ ਲੀਫਲੈਟ' ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਰਾਹੀਂ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਾਮਰਾਜ ਨੂੰ ਇਹੀ ਚਿਤਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਸੈਂਬਲੀ ਨੂੰ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਲਈ ਉਚੇਚਾ ਚੁਣਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਧਮਾਨ ਅਤੇ ਬੇਵਸੀ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਬਣ ਗਈ ਸੀ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੋਤਵਾਲੀ ਲਾਕਅਪ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨੇੜਲੇ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਅਦ 'ਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਲਾਈਨਜ਼ (ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਅੰਨ ਸੰਕਟ ਵੱਲ ਲਿਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਯੂਕਰੇਨ 'ਤੇ ਰੂਸ ਦੀ ਜੰਗ

ਯੂਕਰੇਨ 'ਤੇ ਰੂਸ ਦਾ ਹਮਲਾ, ਜੋ ਫਰਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਜੇ ਤਕ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਰੂਸੀ ਫੌਜ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਬੰਬਾਰੀ ਕਾਰਨ ਯੂਕਰੇਨ ਦੀਆਂ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਇਮਾਰਤਾਂ ਖੰਡਰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਜੰਗ ਗਲੋਬਲ ਫੂਡ ਸਪਲਾਈ ਚੇਨਾਂ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੰਭੀਰ ਮੁੱਦੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੁੱਦੇ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੌਰਾਨ ਦੁਨੀਆ ਦਰਪੇਸ਼ ਮਸਲਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਯੂਕਰੇਨ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਕਾਸ਼ਤਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਦਸਵਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਰਕਬਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਵਾਧੂ ਉਪਜਾਊ (ਕਾਲੀ ਮਿੱਟੀ) ਦਾ ਇਕ ਚੌਥਾਈ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹੁੰਮਸ, ਫਾਸਫੋਰਸ, ਅਮੋਨੀਆ ਆਦਿ ਦੀ ਔਸਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ। ਉਦਯੋਗਿਕ ਅਮੋਨੀਆ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੋਰ ਖਣਿਜ ਅਤੇ ਰਸਾਇਣ-ਆਧਾਰਤ ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਖਾਦ, ਮੁੱਖ ਯੂਕਰੇਨੀ ਨਿਰਯਾਤ ਵੀ ਹਨ।

ਯੂਕਰੇਨ ਕਣਕ, ਮੱਕੀ, ਜੌਂ, ਰਾਈ, ਆਲੂ ਅਤੇ ਬਕਵੀਟ, ਕਈ ਹੋਰ ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਫਲਾਂ, ਪੋਲਟਰੀ, ਆਂਡੇ ਤੇ ਸ਼ਹਿਦ ਦੇ ਰੋਟੀ ਦੇ 10 ਉਤਪਾਦਕਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਹੈ। ਯੂਕਰੇਨ ਸੂਰਜਮੁਖੀ ਦੇ ਤੇਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਤਪਾਦਕ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤਕ ਹੈ। ਰੂਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਹੈ ਜੋ ਯੂਕਰੇਨ ਦੀ ਉਤਮ ਖੇਤੀ ਭੋਜਨ ਉਤਪਾਦਨ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਰੂਸ ਦਾ ਹਮਲਾ ਵਿਸ਼ਵ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਯੂਕਰੇਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਮੁੜ ਗੂੰਜਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕਈ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਭੋਜਨ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਅਸਮਾਨ ਨੂੰ ਫੂਹ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵੀ ਮੰਨੀ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ੈਲਟਾਂ ਅਤੇ ਸਟੋਰਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਪ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਮਿਸਰ, ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ, ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼, ਤੁਰਕੀ ਅਤੇ ਯਮਨ ਨੇ 2021 ਵਿਚ ਯੂਕਰੇਨ ਤੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਣਕ ਦੀ ਦਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਵੀ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦੇਸ਼ ਯੂਕਰੇਨ ਦੀ ਕਣਕ ਦੀ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਤਰੀ ਅਫਰੀਕਾ (ਮਿਸਰ, ਲੀਬੀਆ) ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆਈ ਖੇਤਰ

(ਲੈਬਨਾਨ ਅਤੇ ਯਮਨ) ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹਨ। ਯੂਕਰੇਨ ਸੂਰਜਮੁਖੀ ਦੇ ਤੇਲ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਵਿਸ਼ਵ ਨਿਰਯਾਤਕ ਹੈ ਅਤੇ ਯੂਕਰੇਨ ਤੋਂ ਸੂਰਜਮੁਖੀ ਦੇ ਤੇਲ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਭਾਰਤ, ਸਪੇਨ, ਇਟਲੀ, ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਅਤੇ ਚੀਨ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੀ 75-80% ਸੂਰਜਮੁਖੀ ਦੇ ਤੇਲ ਦੀ ਲੋੜ 2021 ਵਿਚ ਯੂਕਰੇਨ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਰੂਸ ਦੇ ਹਮਲੇ ਨੇ ਯੂਕਰੇਨ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬੰਦਰਗਾਹਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੁਰਾਕ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਅਤੇ ਰਸੋਈ ਦੇ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ, ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਅਤੇ ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕਣਕ, ਮੱਕੀ ਦੇ ਬਨਸਪਤੀ ਤੇਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ।

ਜੇਕਰ ਰੂਸ ਦਾ ਹਮਲਾ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵ - ਵਿਆਪੀ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ-ਵਿਆਪੀ ਭੁੱਖਮਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਯੂਕਰੇਨ ਵਿਚ ਸੋਇਆਬੀਨ, ਸੂਰਜਮੁਖੀ, ਜੌਂ ਅਤੇ ਮੱਕੀ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸਾਨ ਜੰਗ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਣਗੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ 'ਤੇ ਵੀ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਯੂਕਰੇਨ ਦੁਆਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਰੂਸ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਭੋਜਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਲਈ ਸਥਿਤੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹੈ ਪਰ ਇਕ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਇਹ ਕੰਪਨੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਵਿਗੜਦੀ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਰੂਸ ਤੋਂ ਸਰੋਤ ਜਾਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਵਧ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਭੋਜਨ ਦੀ ਦਰਾਮਦ ਘਟੀ ਹੈ।

ਖੇਤੀ ਵਸਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਤਪਾਦਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਯੂਕਰੇਨ ਅਤੇ ਰੂਸ ਲੋਹੇ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਧਾਤੂ ਟਿਊਬਿੰਗ ਅਤੇ ਪਾਈਪਿੰਗ, ਇੰਸੂਲੇਟਿਡ ਤਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਪਟੀਕਲ ਫਾਈਬਰ ਕੇਬਲਾਂ ਦੇ ਅਰਧ ਤਿਆਰ ਸਟੀਲ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨਿਰਯਾਤਕ ਵੀ ਹਨ।

ਉਹ ਨਿਓਨ ਅਤੇ ਪੈਲੇਡੀਅਮ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਪਲਾਇਰ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸੈਮੀਕੰਡਕਟਰਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਹਿੱਸੇ ਹਨ। ਯੂਕਰੇਨ ਇਕ ਚੰਗੇ-ਸਿੱਖਿਅਤ, ਤਕਨੀਕੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਯੂਰਪ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲੇਬਰ ਲਾਗਤ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਆਪਣੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਨੂੰ ਯੂਕਰੇਨ ਵਿਚ ਆਉਟਸੋਰਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਯੂਕਰੇਨ 'ਤੇ

ਰੂਸ ਦਾ ਹਮਲਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਭੋਜਨ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਗੋਂ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਿਰਮਾਣ ਉਦਯੋਗਾਂ ਲਈ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ। ਯੂਕਰੇਨ ਤੋਂ ਦਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਭੋਜਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਗਲੋਬਲ ਫੂਡ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਭੁੱਖਮਰੀ ਵਧਣ, ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਕਾਰਬਨ ਫੁੱਡਣ ਦਾ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਰੂਸ ਅਤੇ ਯੂਕਰੇਨ ਯੂਰਪ ਦੀ ਰੋਟੀ ਦੀ ਟੋਕਰੀ ਹਨ; ਦੋਵੇਂ ਮਿਲ ਕੇ ਆਲਮੀ ਕਣਕ ਦੇ ਨਿਰਯਾਤ ਦਾ ਲਗਪਗ 30 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਮੱਕੀ ਦੇ ਨਿਰਯਾਤ ਦਾ ਲਗਪਗ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਸੂਰਜਮੁਖੀ ਤੇਲ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵ ਸਪਲਾਈ

ਦੇ ਲਗਪਗ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਯੂਕਰੇਨ ਵਿਚ ਰੂਸ ਦੇ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਰੂਸ ਵਿਚ ਗਲੋਬਲ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਾਰੇ ਨਿਰਯਾਤ ਰੁਕੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਯੂਕਰੇਨੀ ਕੈਬਨਿਟ ਨੇ ਓਟਸ, ਬਜਰੇ, ਬਕਵੀਟ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਕਣਕ ਦੇ ਨਿਰਯਾਤ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਯੂਕਰੇਨ ਵਿਚ ਫਸਲ ਸੰਕਟ ਦੇ ਕਈ ਹਿੱਸੇ ਹਨ। ਉਹ ਵਸਤਾਂ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਾਢੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਪਿਛਲੀ ਪਤਝੜ ਦੀ ਮੱਕੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਬੰਦਰਗਾਹਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਪਿੰਗ ਰੂਟ ਬੰਦ ਹਨ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਵਪਾਰਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੰਮ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਕੰਬਾਈਨਾਂ ਲਈ ਫਿਊਲ (ਡੀਜ਼ਲ) ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਸਾਲ ਦੀ ਕਣਕ ਜੋ ਜੁਲਾਈ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇਗੀ, ਵੀ ਵਾਢੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਕਿਸਾਨ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵੀ ਚਿੰਤਤ ਹਨ ਕਿ ਅਗਲੇ ਸੀਜ਼ਨ ਲਈ ਜੋ ਬੀਜਣਾ ਹੈ-ਉਹ ਬੀਜ ਅਤੇ ਖਾਦ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਣਗੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ ਲਈ ਸਪਲਾਈ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਰੂਸ ਖਾਦਾਂ ਦਾ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਨਿਰਯਾਤਕ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ਿਪਮੈਂਟ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਯੁੱਧ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕੱਚੇ ਅਤੇ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਉੱਪਰ ਵੀ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਉੱਪਰ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਵੈਸੇ ਭਾਰਤ ਕੋਲ ਅਨਾਜ ਦੀ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਲਈ ਫਾਇਦੇ ਵਾਲਾ ਸੋਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਲੋੜਵੰਦ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਮੰਗੇ ਭਾਅ 'ਤੇ ਅਨਾਜ ਬਰਾਮਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਠੰਮ੍ਹਾ ਮਿਲੇਗਾ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗੇ ਤੇਲ ਕਾਰਨ ਲੜਖੜਾਏ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਮੂੰਧੇ-ਮੂੰਹ ਡਿੱਗਣ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚ ਮਹਿੰਗੇ ਵੇਚੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਨਾਜ 'ਚੋਂ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵੀ ਸੁਧਾਰੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੋ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੌਕੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਲਾਹਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਡਾ ਨਰਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਜਕੜ ਰਿਹਾ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ!

(ਸਫਾ 11 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀ ਖੁਦ ਮੌਤ ਜਾਂ ਵੱਡੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਦੁੱਖ ਜਾਂ ਸਮੱਸਿਆ ਵੱਲ ਘੱਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਹਿਸੂਸ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾਂ ਪਛਤਾਵਾ ਤੇ ਤਣਾਅ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਭਾਵੇਂ ਅੱਜ ਪੂਰਾ ਵਿਸ਼ਵ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੀ ਮਾਰ ਝੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਲੱਕ ਤੋੜਨ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਜਦੋਂ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸੋਚਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ ਤੋਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਚ ਸਕਦੇ ਹਨ?

ਇਕ ਸਮਾਂ ਸੀ! ਜਦੋਂ ਲੋਕ ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਕੋਈ ਦੁੱਖ ਸੁੱਖ ਦੀ ਘੜੀ ਆਉਂਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਕੇ ਵੰਡ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੁੱਖ ਵੰਡਿਆਂ ਘੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਫਸੋਸ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਇਕੱਲੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ

ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਮਾੜਾ ਸਮਾਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਕੱਲਾਪਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਈਏ ਤਾਂ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਤਣਾਅ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ, ਖਾਣ ਪਾਣ ਤੇ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਦਾ ਸਲੀਕਾ ਸਿਖਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਬੱਚੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਫਿਰ ਔਲਾਦ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਾੜਾ ਪਿਤਾ ਤੇ ਬੱਚੇ ਤਣਾਅਗ੍ਰਸਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਤਣਾਅ ਕੋਈ ਸਾਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਗਲਤ ਜੀਵਨਸ਼ੈਲੀ, ਲੋੜ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਾਲਸਾਵਾਂ, ਨਸ਼ਾ, ਚੋਰੀ ਵਰਗੀਆਂ ਬੁਰੀਆਂ ਆਦਤਾਂ, ਉੱਚੇ ਪੱਧਰ ਦਾ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਕੁਦਰਤੀ ਕਰੋਧੀਆਂ, ਨਾਮੁਰਾਦ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਵੀ ਤਣਾਅ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ

ਹਨ। ਸੰਭਾਵੀ ਹੱਲ: ਜੇਕਰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨਸ਼ੈਲੀ ਬਦਲਣੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹੜੇ ਜਿਹਾ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਖਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਪੀਂਦੇ ਹਾਂ ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਿੱਧਾ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਚੰਗੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਵੀ ਸਾਡੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਈ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਸਾਕਾਰਤਾਮਿਕ, ਪ੍ਰੇਰਨਾਦਾਇਕ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਾਂਗੇ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਸਾਕਾਰਤਮਕ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੇ। ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਵੀ ਅਸੀਂ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜਿਹੜਾ ਵਿਹਲਾ ਸਮਾਂ ਅਸੀਂ ਸੋਸ਼ਲ ਸਾਈਟਾਂ ਤੇ ਬਤੀਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਸਮਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ, ਦੋਸਤ-ਮਿੱਤਰ, ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਬਤੀਤ ਕਰੀਏ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਧਾਰਮਿਕ ਆਸਥਾ ਵੀ ਸਾਡੇ ਨਾਕਾਰਤਮਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਈ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਤਕ ਸੀਮਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੀਏ ਨਾ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਸਹੂਲਤਾਂ (ਲਾਲਸਾਵਾਂ) ਤੱਕ। ਆਪਣੇ

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਵੀ ਗੁਰੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਔਲਾਦ ਕੋਈ ਬੁਰੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਨਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰੇ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਤਣਾਅ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਮਝਦਿਆਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵੱਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਯੋਗ ਵਿੱਦਿਆ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੁਭਾਵਿਕ ਮਾਨਸਿਕ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸੋ ਲੋੜ ਹੈ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ ਦੇ ਗਲਬੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸਰਬੋਤਮ ਬਾਣੀ "ਜਪੁਜੀ" ਸਾਹਿਬ ਦੀ 27ਵੀਂ ਪੌੜੀ ਦੀ ਇੱਕ ਤੁਕ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ:- "ਮਨਿ ਜੀਤੈ, ਜਗੁ ਜੀਤੁ" "ਭਾਵ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਉੱਤੇ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ"। ਜੇਕਰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੁਕ ਦੇ ਭਾਵ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰ ਲਈਏ ਤਾਂ ਦੁਨਿਆਵੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਤੋਂ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਅਸੈਂਬਲੀ ਬੰਬ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਦੂਰਰਸੀ ਪ੍ਰਭਾਵ

(ਸਫਾ 19 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਥਾਣੇ ਲੈ ਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਾਕਅਪ ਦੇ ਮਾੜੇ ਭੋਜਨ ਕਾਰਨ ਬਟੁਕੇਸ਼ਵਰ ਦੱਤ ਨੇ 21 ਅਪਰੈਲ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਯੂਰੋਪੀਅਨ ਲਾਕਅਪ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਸਾਧਾਰਨ ਲਾਕਅਪ ਵਿਚ ਹੀ ਬੰਦ ਸੀ। ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਮਤੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹਿਰੂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਬਗ਼ਾਵਤੀ ਸੁਰਾਂ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ 'ਅਮਨ ਅਮਾਨ ਦੀ ਬਹਾਲੀ' ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਕੁਝ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਅਗਾਂਹ ਕੀ ਕਰੇਗੀ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਟੁਕੇਸ਼ਵਰ ਦੱਤ ਦੀਆਂ ਸੈਂਕੜੇ ਫੋਟੋਆਂ ਕਾਂਸਟੇਬਲਾਂ ਦੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤੀਆਂ

ਗਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਕੋਈ ਟੈਕਸੀ ਡਰਾਈਵਰ, ਟਾਂਗੇ ਵਾਲਾ, ਧੋਬੀ, ਨਾਈ, ਚਾਹ ਵਾਲਾ, ਦੁੱਧ ਵਾਲਾ, ਹਲਵਾਈ, ਢਾਬੇ ਵਾਲਾ, ਨਾਨਬਾਈ, ਟਾਈਪਰਾਈਟਰ ਵਾਲਾ, ਹੋਟਲ, ਸਰਾਵਾਂ, ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਆਦਿ ਨਾ ਛੱਡਿਆ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਟੁਕੇਸ਼ਵਰ ਦੱਤ ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਠਾਹਰ ਦਾ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਕ ਹੀ ਗੱਲ ਫੜੀ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ ਸਿਰਫ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਦੇਣਗੇ। ਲੱਭਣ ਲੱਗੇ ਰਹੇ ਤਾਂ ਸੂਈ ਵੀ ਤੁੜੀ ਦੇ ਢੇਰ ਵਿਚੋਂ ਬਿਆ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਤਾਂ ਫਿਰ ਤੁਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਇਨਸਾਨ ਸਨ। ਸਮਾਂ ਲੱਗਿਆ ਪਰ ਕਲੋਨੀਅਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਠਾਹਰਾਂ ਲੱਭ ਲਈਆਂ, ਉਸ ਟਾਈਪਰਾਈਟਰ ਸਮੇਤ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਰੈਡ ਪੈਂਫਲਟ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿੱਕਰਾਂ, ਪਤਲੂਣਾਂ ਅਤੇ ਕਮੀਜ਼ਾਂ

'ਤੇ ਪਏ ਧੋਬੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖੁਰਾ ਲੱਭਣ ਦਾ ਰਾਹ ਮੋਕਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪਿਸਤੌਲ ਮਿਲਦੇ ਹੀ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਲਾਹੌਰ ਤਕ ਪੁਲੀਸ ਦੀਆਂ ਵਾਫ਼ਾਂ ਖਿੜ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਇਕ ਪੁਲੀਸ ਅਫਸਰ ਪਿਸਤੌਲ ਲੈਣ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਅੱਪੜ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਲਦ ਹੀ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਲੰਡਨ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਮਾਹਿਰ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਸਾਂਡਰਸ ਕਤਲ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਸਕੇ। ਇਸ ਪਿਸਤੌਲ ਲਈ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪੱਤਾ ਪੱਤਾ ਛਾਣ ਮਾਰਿਆ ਸੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਸ਼ਤਰੀ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਮਿਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਾਇਸਰਾਏ ਨੇ ਵੀ ਤੁਰੰਤ ਹੋਮ ਆਫਿਸ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਬੰਬ ਕਾਂਡ ਨਾਲ ਸਾਂਡਰਸ ਕਤਲ ਕਾਂਡ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਸੁਲਝਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ

ਦੌਰਾਨ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਕਸ਼ਮੀਰ ਬਿਲਡਿੰਗ ਵਿਚ ਸੁਖਦੇਵ 'ਤੇ ਮਾਰੀ ਰੇਡ ਅਤੇ ਬੰਬ ਫੈਕਟਰੀ ਫੜੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਐੱਚ ਐੱਸ ਆਰ ਏ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਦਮਨ ਦਾ ਆਰੰਭ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਲਦ ਹੀ ਸਾਂਡਰਸ ਕੇਸ ਦੀ ਤਫਤੀਸ਼ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਨਾਂ ਦਾ ਪੁਸ਼ਿੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ 10 ਜੁਲਾਈ 1929 ਤੋਂ ਸੈਂਟਰਲ ਜੇਲ੍ਹ ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਟੁਕੇਸ਼ਵਰ ਦੱਤ ਨੂੰ ਬੰਬ ਸੁੱਟਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ ਕਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਇਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਹ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਬਹੁਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸ਼ਲਾਘਾ ਹੋਈ। ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਕਾਂਗਰਸ ਸੰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਛਾਪੇ।

ਕੋਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਮੁੜ ਕਿਉਂ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ

ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੋਵਿਡ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਓਮੀਕਰੋਨ ਵੇਰੀਐਂਟ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਵੰਬਰ 2021 ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਕੋਵਿਡ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਿਉਂ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ?

ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਓਮੀਕਰੋਨ ਹੀ ਹੈ, ਇਹ ਪੁਰਾਣੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਇਸ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤੇ ਕਾਰਗਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਨੰਬਰਾਂ ਦੀ ਖੇਡ ਵੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਕੋਰੋਨਾ ਦੀ ਲਾਗ ਨਾਲ ਦੋ-ਚਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਹੁਣ ਨਵੀਆਂ ਲਾਗਾਂ ਦਾ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਅਨੁਪਾਤ ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ ਹੈ। ਪਰ ਓਮੀਕਰੋਨ ਦੇ ਨਵੇਂ ਵੇਰੀਐਂਟ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਾਰ ਕੋਵਿਡ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਅਜੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਦੂਜੀ ਲਾਗ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਬਿਮਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੀ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

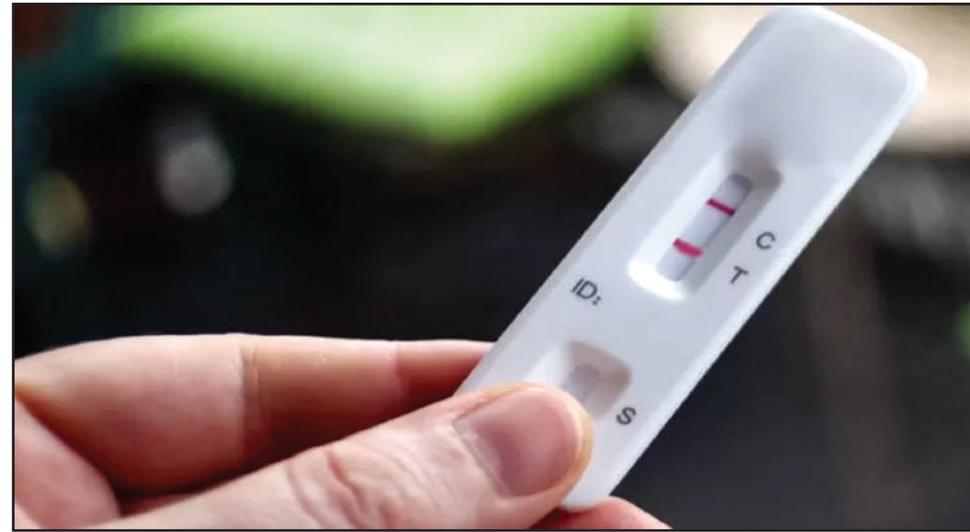
ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਵਿਡ ਦੇ ਦੋ ਵਾਰ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ?

ਇਹ ਬਹੁਤ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇਮਿਊਨਿਟੀ (ਰੋਗ ਰੋਧਕ ਸ਼ਕਤੀ) ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਇਰਸ ਵਿਕਸਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕੋਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਾਰ ਆਮ ਸਰਦੀ, ਜੁਕਾਮ ਦੇ ਲੱਛਣ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਕੋਵਿਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਸੀ।

ਨਵੰਬਰ 2021 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਯੂਕੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 1% ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਦੁਬਾਰਾ ਲਾਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸਨ।

ਪਰ ਓਮੀਕਰੋਨ ਦੀ ਅਲੱਗ ਬਣਤਰ ਇਸ ਨੂੰ

ਸਰੀਰ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਚਾਅ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਫੇਲ੍ਹ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਬਿਹਤਰ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਕੋਵਿਡ ਸਟ੍ਰੇਨ ਦੇ ਸੰਪਰਕ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਮਹਾਮਾਰੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵੇਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇਸ ਸਾਲ

ਮੁੜ ਲਾਗ ਦੀ ਦਰ ਲਗਭਗ 10 ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ।

ਓਮੀਕਰੋਨ ਦਾ ਨਵਾਂ ਵੇਰੀਐਂਟ ਕਿਵੇਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ?

ਨਵੇਂ "ਸਪਰਿੰਗ" ਓਮੀਕਰੋਨ ਨੂੰ ਭਈ2 ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਯੂਕੇ ਦੀਆਂ ਲਾਗਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਵਾਪਸ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਕੌਮੀ ਅੰਕੜਾ ਮਹਿਕਮੇ ਮੁਤਾਬਕ ਯੂਕੇ ਵਿੱਚ 2 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਏ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ 13 ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਵਿਡ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ 9 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਏ ਹਫ਼ਤੇ ਤੱਕ ਘੱਟ ਕੇ 15 ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ 16 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਏ ਹਫ਼ਤੇ ਤੱਕ 17 ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟ ਕੇ ਇੱਕ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

"ਸਪਰਿੰਗ" ਓਮੀਕਰੋਨ "ਕ੍ਰਿਸਮਸ" ਓਮੀਕਰੋਨ (BA.1) ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਲਾਗ ਫੈਲਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ

ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਡੋਜ਼ ਲਈ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਲਾਗ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪਹਿਲੀ ਓਮੀਕਰੋਨ ਲਹਿਰ ਦੌਰਾਨ ਕੋਵਿਡ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਲੈਬ ਦੇ ਅਧਿਐਨਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਓਮੀਕਰੋਨ ਹੋਣ ਅਤੇ ਟੀਕਾਕਰਨ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਤੁਹਾਡੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਇੱਕ ਲਾਗ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਲਾਗ ਨਾਲ ਲੜਨ ਲਈ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਕਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਕੋਵਿਡ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ/ਸਕਦੀ ਹਾਂ?

ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਪੇਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਔਰਤ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਵਕਫ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਾਰ ਕੋਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਦੀ ਲਾਗ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਈ ਸੀ। 31 ਸਾਲਾ ਹੈਲਥ ਕੇਅਰ ਵਰਕਰ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਲੱਛਣ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ। ਉਸ ਦੇ ਪੌਜ਼ੀਟਿਵ ਟੈਸਟਾਂ ਦੇ ਜੈਨੇਟਿਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਡੈਲਟਾ ਅਤੇ ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਓਮੀਕਰੋਨ ਦੇ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਾਇਰਸਾਂ ਦੀ ਚਪੇਟ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਚੰਗਾ ਡਾਟਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਛੇਤੀ ਮੁੜ ਕੋਵਿਡ ਦੀ ਲਾਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਉਸ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੂਜੇ ਪੌਜ਼ੀਟਿਵ ਟੈਸਟਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੂਜੀ ਲਾਗ ਦੀ ਬਜਾਏ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲਾਗਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਗਿਆਨੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੈਨੇਟਿਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਕਿ ਜਲਦੀ ਮੁੜ ਲਾਗ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗਾ ਕਾਰਜ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ "ਇਹ ਦੁਬਾਰਾ ਹੋਇਆ ਸੀ" ਦੀ ਬਜਾਏ "ਇਹ ਹੁਣ ਵੀ ਹੈ" ਦਰਸਾਏਗਾ। ਅਧਿਐਨਾਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਬਲ-ਓਮੀਕਰੋਨ ਲਾਗ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੜੀ ਦੀ ਟਿਕ ਟਿਕ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਪੰਜ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਮੱਧ ਯੁੱਗ 'ਚ ਲੋਕ ਦੇ ਵਾਰੀਆਂ 'ਚ ਕਿਉਂ ਸੌਂਦੇ ਸਨ

ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਉਤਰੀ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਕਸਬੇ ਵਿੱਚ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ 1699 ਦੀ ਰਾਤ, ਗਿਆਰਾਂ ਕੁ ਵਜੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ। ਨੌਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਜੇਨ ਰੋਬ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਮਲਦੀ ਹੋਈ ਉਠੀ। ਜੇਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਨੀਂਦ ਤੋਂ ਜਾਗੇ ਸਨ। ਜੇਨ ਦੀ ਮਾਂ ਉਠੀ, ਆਪਣੇ ਨਿੱਕੇ ਜਿਹੇ ਘਰ ਦੇ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਕੋਲ ਗਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਈਪ ਸਿਗਰਟ ਪੀਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

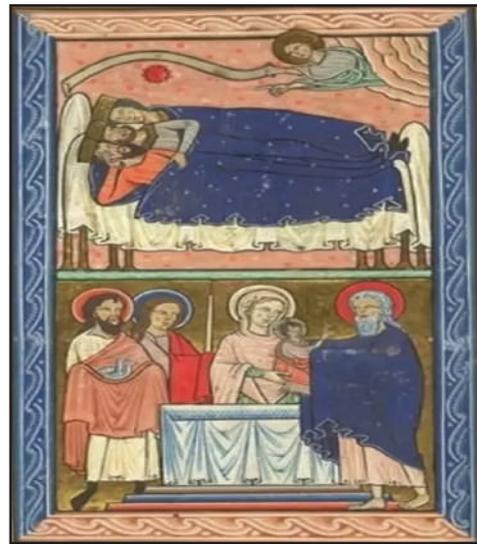
ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਦੋ ਆਦਮੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖਿੜਕੀ 'ਤੇ ਆਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੇਨ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜੇਨ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਚਲੀ ਗਈ ਪਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਚੁੱਪ ਰਹੇ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸਵੇਰੇ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸ਼ਾਇਦ ਰੋਬ ਨੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੁਸੀਬਤ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਣਦੀ ਸੀ ਕਿ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ 'ਚ ਜੋਖਮ ਸੀ। ਖੈਰ, ਜੇਨ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਵਾਅਦਾ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਫਿਰ ਕਦੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਉਸ ਰਾਤ ਉਸ ਦਾ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਵੀ ਲੱਭ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਜੁਰਮ ਦੀ ਪਹੇਲੀ ਕਦੇ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ।

ਲਗਭਗ 300 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ, 1990 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਰੋਜ਼ਰ ਏਕਿਰਚ ਲੰਡਨ ਦੇ ਪਬਲਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਦਫ਼ਤਰ ਪਹੁੰਚੇ, ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਗੋਥਿਕ ਇਮਾਰਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 1838 ਤੋਂ 2003 ਤੱਕ ਯੂਕੇ ਦੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਆਰਕਾਈਵਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਥੇ, ਪੁਰਾਣੇ ਵੇਲਮ (ਕਾਗਜ਼ਾਂ) ਅਤੇ ਹੱਥ-ਲਿਖਤਾਂ ਦੀਆਂ ਬੇਅੰਤ ਕਤਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇਨ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਮਿਲੀ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨੀ 'ਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਏਕਿਰਚ, ਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਾਰੇ ਇਤਿਹਾਸ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਮੱਧ ਯੁੱਗ ਤੋਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਤੱਕ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਨੀਂਦ 'ਤੇ ਅਧਿਆਇ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਡਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਕਿ ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਵ-ਵਿਆਪੀ ਲੋੜ ਹੈ ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਜੀਵ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਥਿਰਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਦਸ਼ਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਲੱਭੇਗਾ। ਹੁਣ ਤੱਕ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤੀ ਬਿਆਨ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਜ਼ਰ ਪਾਉਂਦੇ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਵਰਜੀਨੀਆ ਟੈਕ, ਯੂਐਸ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਏਕਿਰਚ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, "ਉਹ ਸਮਾਜਿਕ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਰੋਤ ਹਨ। ਉਹ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਚ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।"

ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੇਨ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ, ਤਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ 'ਚ 17ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਆਏ, ਉਸ ਸਨ "ਫਰਸਟ ਸਲੀਪ" (ਪਹਿਲੀ ਨੀਂਦ)। ਏਕਿਰਚ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਮੈਂ ਅਸਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਲਗਭਗ ਜ਼ਬਾਨੀ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦਾ

ਹਾਂ।" ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਜੇਨ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਰਾਤ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਨੀਂਦ ਤੋਂ ਜਾਗੇ ਸਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਨੀਂਦ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਉੱਥੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਖਾਸ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਏਕਿਰਚ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ "ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇੰਝ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਮ ਸੀ।" ਪਹਿਲੀ ਨੀਂਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਦੂਜਾ ਸੁਪਨਾ, ਮਤਲਬ ਇੱਕ ਰਾਤ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਕੀ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਗੱਲ ਜਾਂ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵੀ ਸੀ? ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਏਕਿਰਚ ਨੇ ਡਬਲ ਸਲੀਪ ਜਾਂ ਦੂਹਰੀ ਨੀਂਦ ਦੇ ਇਸ ਰਹੱਸਮਈ ਢੰਗ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹਵਾਲੇ ਲੱਭੇ। ਬਾਅਦ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਡਬਲ ਸਲੀਪ ਨੂੰ "ਬਾਇਫਾਸਿਕ ਨੀਂਦ" ਵੀ ਕਿਹਾ। ਕੁਝ ਸਾਧਾਰਨ ਸਨ, ਪਰ ਕੁਝ ਹਵਾਲੇ ਭੈੜੇ ਵੀ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੂਕ ਐਟਕਿੰਸਨ ਦਾ। ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ

ਨੀਂਦ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੋ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਏਕਿਰਚ ਨੇ ਹੋਰ ਲਿਖਤੀ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਔਨਲਾਈਨ ਡੇਟਾਬੇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਖੋਜ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਛੇਤੀ ਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਸਾਧਾਰਨ ਸੀ ਜਿੰਨਾ ਉਸ ਨੇ ਕਦੇ ਸੋਚਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਜਿਓਫਰੀ ਚੌਸਰ ਦੁਆਰਾ ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰਚਨਾ "ਦਿ ਕੈਂਟਰਬਰੀ ਟੇਲਜ਼" (1387 ਅਤੇ

1400 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਲਿਖਿਆ) ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਵੀ ਵਿਲੀਅਮ ਬਾਲਡਵਿਨ ਦੀ 'ਬਿਏਅਰ ਦਿ ਕੈਂਟ' (1561) ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਇੱਕ ਵਿਅੰਗਮਈ ਕਿਤਾਬ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਨਾਵਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਆਦਮੀ ਬਾਰੇ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਭਿਆਨਕ ਅਲੌਕਿਕ ਬਿਲੀਆਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਸਿੱਖਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸੀ। ਏਕਿਰਚ ਨੂੰ ਡਾਇਰੀਆਂ, ਮੈਡੀਕਲ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਲਿਖਤਾਂ, ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਅਤੇ ਨਾਟਕਾਂ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਵਾਰ ਸੌਣ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸੈਂਕੜੇ ਵਾਰ ਮਿਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ "ਬਾਇਫਾਸਿਕ ਸਲੀਪ" ਸਿਰਫ਼ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬਲਕਿ ਪੂਰਵ-ਉਦਯੋਗਿਕ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਆਮ ਸੀ। ਏਕਿਰਚ ਨੇ ਯੂਰਪ, ਅਫਰੀਕਾ, ਦੱਖਣੀ ਅਤੇ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ, ਦੱਖਣੀ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਵਿੱਚ ਇਸ ਆਦਤ ਦੇ ਸਬੂਤ ਲੱਭੇ।

1555 ਵਿੱਚ ਰੀਓ ਡੀ ਜਨੇਰੀਓ, ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਦੇ ਇੱਕ ਕੋਲੋਨੀਅਲ ਅਕਾਊਂਟ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਟੂਪਿਨੋਬਾ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਨੀਂਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭੋਜਨ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਜਦਕਿ 19ਵੀਂ ਸਦੀ 'ਚ ਓਮਾਨ 'ਚ ਲੋਕ ਰਾਤ 10:00 ਵਜੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਨੀਂਦ ਲਈ ਵਿਹਲੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਏਕਿਰਚ ਨੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੱਧ

ਯੁੱਗ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਤਰੀਕਾ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸੌਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤਰੀਕਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਪੂਰਵ-ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੂਰਵਜਾਂ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲਿਆ। ਏਕਿਰਚ ਨੂੰ ਜੋ ਪਹਿਲਾ ਰਿਕਾਰਡ ਮਿਲਿਆ ਉਹ 8ਵੀਂ ਸਦੀ ਈਸਾ ਪੂਰਵ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਯੂਨਾਨੀ ਮਹਾਂਕਾਵਿ "ਦਿ ਓਡੀਸੀ" ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਇਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਆਖਰੀ ਸੰਕੇਤ 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਤਰੀਕਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਰ ਇਹ ਤਰੀਕਾ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ? ਲੋਕ ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਕਰਦੇ ਸਨ? ਅਤੇ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਕਦੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਮ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਲੋਕ ਕਿਵੇਂ ਭੁੱਲ ਗਏ?

ਫਰਸਟ ਦੇ ਪਲ

17ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ, ਰਾਤ ਦੀ ਨੀਂਦ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ- ਰਾਤ 9:00 ਵਜੇ ਤੋਂ ਰਾਤ 11:00 ਵਜੇ ਤੱਕ ਲੋਕ ਕੁਝ ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਸੌਣ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਤੁੜੀ ਜਾਂ ਲੀਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਗੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸੌਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਬਹੁਤ ਅਮੀਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਉਹ ਖੰਭਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਨਰਮ ਗੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸੌਂਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ, ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਸੌਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਅਕਸਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖਟਮਲ, ਪਿੱਸੂ, ਜੂਆਂ, ਪਰਿਵਾਰ, ਦੋਸਤਾਂ, ਨੌਕਰਾਂ, ਅਤੇ ਜੋ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਅਜਨਬੀਆਂ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਪਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਅਰਾਮੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਇਸ ਲਈ, ਸੌਣ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਸਮਾਜਿਕ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਰੀਰਕ ਸੰਪਰਕ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾ ਹਿੱਲਣਾ। ਸੌਣ ਲਈ ਥਾਵਾਂ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ, ਛੋਟੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਸਤਰ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਕੰਧ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜੇ-ਨੇੜੇ ਸੌਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਂ, ਫਿਰ ਪਿਤਾ, ਫਿਰ ਮੁੰਡੇ, ਉਮਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਅਤੇ ਫਿਰ ਗ਼ੈਰ-ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਬਾਅਦ, ਲੋਕ ਇਸ ਪਹਿਲੀ ਨੀਂਦ ਤੋਂ ਜਾਗਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਸੌਣ ਲਈ ਰਾਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪਹਿਰ ਲਗਭਗ 23:00 ਤੋਂ 01:00 ਤੱਕ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸ ਸਮੇਂ ਸੌਣ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਪਹਿਲਾ ਪਹਿਰ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜਾਗਣਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਵਾਜ਼ ਜਾਂ ਅਲਾਰਮ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅਲਾਰਮ ਦੀ ਖੋਜ ਤਾਂ 1787 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੋ, ਪਹਿਲੀ ਨੀਂਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਗਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਵੇਰ ਵੇਲੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਾਗਣ ਦੀ ਇਸ ਮਿਆਦ ਨੂੰ "ਦਿ ਵੌਚ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਏਕਿਰਚ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "(ਦਿ ਰਿਕਾਰਡਜ਼) ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਸੁਪਨੇ ਤੋਂ ਜਾਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਵੀ ਕੀਤਾ।"

ਪਰਮਾਣੂ ਬੰਬਾਂ ਸਬੰਧੀ ਗਲਤਫਹਿਮੀਆਂ ਕਾਰਨ ਕਈ ਵਾਰ ਤਬਾਹ ਹੋਣ ਕਿਨਾਰੇ ਪਹੁੰਚੀ ਦੁਨੀਆਂ

ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੱਡੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਕੀਮਤ ਵਾਲੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਚਿੱਪ ਦੇ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਵਰਗੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ, ਉਸ ਲੰਮੀ ਸੂਚੀ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਪਰਮਾਣੂ ਯੁੱਧ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ ਯਕੀਨ ਕਰਨਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਛੋਟੀਆਂ-ਮੋਟੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪਰਮਾਣੂ ਯੁੱਧ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉਹ ਅਕਤੂਬਰ, 1962 ਦੀ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ 'ਚ ਇੱਕ ਟਰੱਕ ਰਨਵੇ 'ਤੇ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਦੌੜ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਉਡਾਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਹੀ ਪਲ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਮਿੰਟ ਪਹਿਲਾਂ, ਡੁਲਬ ਸੈਕਟਰ ਡਾਇਰੈਕਸ਼ਨ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਇੱਕ ਗਾਰਡ ਨੇ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਵਾਤ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਪਰਛਾਵੇਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਲਰਟ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਡਰ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸੋਵੀਅਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਕਿਊਬਾ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਮਿਜ਼ਾਇਲ ਹਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਲੱਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਹਮਲਾ ਹੀ ਸੀ। ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ 'ਤੇ ਅਲਾਰਮ ਵੱਜ ਰਹੇ ਸਨ। ਲੋਕ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਚੌਕਸ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਵੋਲਕ ਫੀਲਡ ਏਅਰਬੇਸ ਦੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਗਲਤ ਬਟਨ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪਾਇਲਟਾਂ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਸਾਇਰਨ ਸੁਣਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਫਿਰ ਮਿੰਟਾਂ-ਸਕਿੰਟਾਂ 'ਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਜਹਾਜ਼ਾਂ 'ਚ ਸਨ ਅਤੇ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾ 'ਚ ਉਡਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਉਹ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਹਰ ਕੋਈ ਚੌਕਸ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਠੀਕ 11 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਖੁਫੀਆ ਜਹਾਜ਼ ਨੇ ਕਿਊਬਾ 'ਚ ਗੁਪਤ ਰੂਪ 'ਚ ਰੱਖੇ ਲਾਂਚਰ, ਮਿਜ਼ਾਇਲ ਅਤੇ ਟਰੱਕ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਲਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਅਤੇ ਡਰ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੋਵੀਅਤ ਸੰਘ, ਅਮਰੀਕਾ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਇੱਕ ਗੋਲੀ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਗਾਰਡ ਨੂੰ ਜਿਸ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ਵਿਖਾਈ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਰਿੱਛ ਸੀ ਅਤੇ ਗਾਰਡ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ 'ਚ ਗਲਤੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਵੋਲਕ ਫੀਲਡ 'ਚ ਸਕੂਲ ਡਾਇਰੈਕਸ਼ਨ ਅਜੇ ਵੀ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਅਭਿਆਸ ਡਰਿੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਜਹਾਜ਼ਾਂ 'ਚ ਚੜ੍ਹ ਰਹੇ ਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਯਕੀਨ ਸੀ ਕਿ ਤੀਜਾ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਫਿਲਹਾਲ, ਬੇਸ ਕਮਾਂਡਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਰੌਬ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਪਾਇਲਟਾਂ ਨੂੰ ਉਡਾਣ ਭਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ। ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇੰਜਣ ਚਾਲੂ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਰਨਵੇਅ 'ਤੇ ਟਰੱਕ ਦੌੜਾਇਆ। ਹੁਣ ਲੋਕ 1960 ਦੇ ਦੌਰ ਦੇ ਪਰਮਾਣੂ ਯੁੱਧ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਭੁੱਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪਰ ਹੁਣ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਪਰਮਾਣੂ ਯੁੱਧ ਦਾ ਖਤਰਾ ਮੰਡਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਕੁਝ ਕੁ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਹੀ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਅੱਡੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਵਰਗੀਆਂ ਹੋਰ ਆਲਮੀ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਰੂਸ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਲਾਦੀਮੀਰ ਪੁਤਿਨ ਦੇ ਰਣਨੀਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਹਿਮ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਤੈਨਾਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਮਾਣੂ ਯੁੱਧ ਸਬੰਧੀ ਚਿੰਤਾ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ।

ਕਰੀਬੀ ਮਾਮਲਾ

ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਭਰ 'ਚ ਲਗਭਗ 14 ਹਜ਼ਾਰ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਹਨ, ਜਿੰਨਾਂ ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਤਾਕਤ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਵਸੇ ਤਕਰੀਬਨ 3 ਅਰਬ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ ਜੇਕਰ ਇਹ ਜੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਮੁੱਚੀ ਮਾਨਵ ਜਾਤੀ ਵੀ ਤਬਾਹ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਗੂ ਵੱਲੋਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਪਰਮਾਣੂ ਧਮਾਕੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਰਮਾਣੂ ਯੁੱਧ ਕਿਸੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ 'ਚ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ 22 ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਆਏ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੇ-ਹੁੰਦੇ ਬਚੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਦੋਂ

ਸਾਨੂੰ ਉਡਣ ਵਾਲੇ ਹੰਸਾਂ, ਚੰਦਰਮਾ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀਆਂ ਮਾਮੂਲੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਪੁਲਾੜ ਦੇ ਅਸਧਾਰਨ ਮੌਸਮ ਵਰਗੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪਰਮਾਣੂ ਯੁੱਧ ਦੀ ਕਗਾਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ। 1958 'ਚ ਇੱਕ ਜਹਾਜ਼ ਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ

ਇੱਕ ਘਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਬਗੀਚੇ 'ਚ ਇੱਕ ਪਰਮਾਣੂ ਬੰਬ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਹਾਦਸੇ 'ਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੌਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ ਪਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਮੁਰਗੀਆਂ ਮਰ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਹਾਦਸਾ ਸਾਲ 2010 'ਚ ਵੀ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਦਾ ਲਗਭਗ 50 ਪਰਮਾਣੂ ਮਿਜ਼ਾਇਲਾਂ ਨਾਲ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਮਿਜ਼ਾਇਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਾਂਚ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਨਾ ਤਾਂ ਮਿਜ਼ਾਇਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਕ ਪਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਆਧੁਨਿਕ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਮਰੀਕਾ 201 ਤੋਂ 2028 ਦੇ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀਆਂ ਪਰਮਾਣੂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਕਰਨ ਲਈ 497 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਖਰਚ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਖਰਚੇ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਗਲਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਾਰਨ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਵੀ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਬੋਰਿਸ ਯੇਲਤਸਿਨ ਦੀ ਗਲਤੀ

25 ਜਨਵਰੀ, 1995 ਨੂੰ ਤਤਕਾਲੀ ਰੂਸੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬੋਰਿਸ ਯੇਲਤਸਿਨ "ਪਰਮਾਣੂ ਬ੍ਰੀਫਕੇਸ" ਨੂੰ ਸਰਗਰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਆਗੂ ਬਣੇ ਸਨ। ਪਰਮਾਣੂ ਬ੍ਰੀਫਕੇਸ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਬ੍ਰੀਫਕੇਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਪਰਮਾਣੂ ਬੰਬ ਨੂੰ ਵਿਸਫੋਟ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਹਿਦਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਯੇਲਤਸਿਨ ਦੇ ਰਡਾਰ ਅਪਰੇਟਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਾਰਵੇ ਦੇ ਤੱਟ ਤੋਂ ਇੱਕ ਰਾਕੇਟ ਲਾਂਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਰਾਕੇਟ ਨੂੰ ਅਸਮਾਨ ਵੱਲ ਵੱਧਦਾ ਹੋਇਆ ਵੇਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਰਾਕੇਟ ਕਿਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਕੌਣ ਸੀ।

ਯੇਲਤਸਿਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਿ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਪਰਮਾਣੂ ਬ੍ਰੀਫਕੇਸ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਕੁਝ ਹੀ ਮਿੰਟਾਂ 'ਚ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਰਾਕੇਟ ਸਮੁੰਦਰ ਵੱਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਬਾਅਦ 'ਚ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਪਰਮਾਣੂ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਵਿਗਿਆਨਕ ਜਾਂਚ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿ ਉਤਰੀ ਲਾਈਟਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਾਰਵੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਹੈਰਾਨ ਸਨ ਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੰਗਾਮਾ ਕਿਉਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਮਹੀਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਰਾਕੇਟ ਨੂੰ ਲਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਜਨਤਕ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਪਰਮਾਣੂ ਹਮਲਾ ਕਿਸੇ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਅਸਲ

ਖਤਰੇ ਦੇ ਕਾਰਨ- ਕਿਉਂਕਿ ਹਮਲੇ ਰਾਕੇਟ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਕੋਈ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਿਲ ਕਲਿੰਟਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕਾਲ 'ਚ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਜਿਮੀ ਕਾਰਟਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ 'ਚ ਬਤੌਰ ਉਪ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾ ਚੁੱਕੇ ਵਿਲੀਅਮ ਪੇਰੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, "ਜੇਕਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਜਾਂ ਝੂਠੇ ਅਲਾਰਮ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਮਾਣੂ ਯੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮਿਜ਼ਾਇਲ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।" ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ ਕਿ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਦੁਨੀਆ ਪਰਮਾਣੂ ਯੁੱਧ ਦੇ ਕੰਢੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਫਿਰ ਨਾ ਆਵੇ ਇਸ ਲਈ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਰਮਾਣੂ ਹਮਲੇ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?

ਹਥਿਆਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਗਲਤੀਆਂ ਦੇ ਮੂਲ 'ਚ ਉਹ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਦੌਰਾਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਅਸਲ 'ਚ ਪਰਮਾਣੂ ਮਿਜ਼ਾਇਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਟੀਚੇ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਯੁੱਧ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਅਜਿਹੀ ਤਕਨੀਕ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਹਮਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਿਜ਼ਾਇਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਵਾਬੀ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬੀ ਹਮਲਾ ਜਲਦੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਹੀ ਗਲਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਡੇਟਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕੋਲ ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਈ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਹਰ ਸਮੇਂ ਚੁੱਪਚਾਪ ਦੁਨੀਆ ਭਰ 'ਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇੰਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਚਾਰ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਧਰਤੀ ਤੋਂ 35,400 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਉਚਾਈ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ 'ਜਿਓਸਿੰਕ੍ਰੋਨਸ ਓਰਬਿਟ' 'ਚ ਹਨ, ਭਾਵ ਕਿ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹਨ, ਜਿੱਥੋਂ ਉਹ ਧਰਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਹੀ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ, ਭਾਵ ਇਹ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਸੱਤੇ ਦਿਨ, ਦਿਨ ਦੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ 'ਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਭਾਵੀ ਪਰਮਾਣੂ ਖਤਰੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਲਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਸੈਂਟੇ ਲਾਈਟ

ਮਿਜ਼ਾਇਲ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਪਾਉਣਗੇ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਕੋਲ ਕਈ ਰਡਾਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਇਹ ਰਡਾਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਮਿਜ਼ਾਇਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਉਸ ਦੀ ਗਤੀ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿੰਨੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਡਿੱਗੇਗੀ, ਇਸ ਸਭ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇੱਕ ਵਾਰ ਹਮਲੇ ਦੇ ਪੁਖਤਾ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਲੀਅਮ ਪੇਰੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, "ਮਿਜ਼ਾਇਲ ਦਾਗੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪੰਜ ਤੋਂ 10 ਮਿੰਟ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।"

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਵਾਬੀ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਨਹੀਂ? ਪੇਰੀ ਅੱਗੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ "ਇਹ ਇੱਕ

ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹਰ ਸਮੇਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸਦੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਗੰਭੀਰ ਹੋਵੇਗਾ।" ਅਤੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹੋਣਾ ਹੀ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਅਜਿਹੀ ਝੂਠੀ ਚੇਤਾਵਨੀ, ਦੋ ਗਲਤੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ- ਇੱਕ ਤਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਗਲਤੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਮਨੁੱਖੀ ਗਲਤੀ। ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕਿਸਮਤ ਖਰਾਬ ਹੋਈ ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਗਲਤੀਆਂ ਇੱਕਠੀਆਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਮਿਸਾਲ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1980 'ਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਵਿਲੀਅਮ ਪੇਰੀ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਿਮੀ ਕਾਰਟਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ 'ਚ ਉਪ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਸਨ। ਉਹ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਇਹ ਕਿਸੇ ਸਦਮੇ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ।" ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਰਾਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਇੱਕ ਫੋਨ ਕਾਲ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸੀ।

ਅਮਰੀਕੀ ਹਵਾਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਮਾਂਡ ਦੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦਫ਼ਤਰ ਨੇ ਪੇਰੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਵੀਅਤ ਸੰਘ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 200 ਮਿਜ਼ਾਇਲਾਂ ਸਿੱਧੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਤਾ ਲਗਾ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਸਲ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਲਕਿ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨੇ ਕਿਸੇ ਤਕਨੀਕੀ ਗੜਬੜੀ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਪੇਰੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ, "ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਫੋਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਜ਼ਰੀਏ ਫੋਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।"

ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰਟਰ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣ 'ਚ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਗਲਤ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨੇ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਲਈ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਜਗਾ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਦਿਨ ਦੁਨੀਆ ਹੀ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀ।

ਪੇਰੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, "ਜੇਕਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਫੋਨ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਮਿੰਟ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕੀ ਹੁੰਦਾ? ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਉਹ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਦੇ।" ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੇਰੀ ਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਪਰਮਾਣੂ ਯੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਹ ਇੱਕ ਅਸਲ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣ ਗਈ ਜੋ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਸੱਚ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਪੇਰੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਹਿ

ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਦਿਨ ਦੁਨੀਆ ਪਰਮਾਣੂ ਯੁੱਧ ਦੀ ਕਗਾਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਸੀ।" ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਾਲੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਖਰਾਬ ਚਿੱਪ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਖਰਾਬ ਚਿੱਪ ਇੱਕ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਕੀਮਤ 'ਚ ਬਦਲੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ, ਪੇਰੀ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨ ਨੇ ਅਣਜਾਣੇ 'ਚ ਇੱਕ ਕੰਪਿਊਟਰ 'ਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਟੇਪ ਲੱਭ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮਿਜ਼ਾਇਲ ਲਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਚੇਤਾਵਨੀ ਕੇਂਦਰਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਉਭਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਕੰਮ 'ਚ ਨਿਪੁੰਨ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਡੀ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ ਉਹ ਆਲਮੀ ਆਗੂ ਵੀ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਪੇਰੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕੋਲ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕਲੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।" ਇਹ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹੈਰੀ ਟਰੂਮੈਨ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਸੱਚ ਹੈ। ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਫੌਜੀ ਕਮਾਂਡਰਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਟਰੂਮੈਨ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਹਥਿਆਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਹੇਠ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਵਾਰ ਵਾਰ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਨਾਮ, ਟੋਭਾ ਟੇਕ ਸਿੰਘ

ਚੜ੍ਹਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਰੁੱਚੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲਾਹੌਰ ਅਤੇ ਕਸੂਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਇਦ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੁਣਿਆ ਜਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਹ ਹੈ ਟੋਭਾ ਟੇਕ ਸਿੰਘ। ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਵਾਇਆ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ - ਜੜ੍ਹਾਂਵਾਲਾ 219 ਕਿ.ਮੀ.

ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਕਮਾਂਡੈਂਟ, ਪੰਡੋਰੀ ਸਿੱਧਵਾਂ

ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸਥਿੱਤ ਹੈ। ਸੁਆਦਤ ਹਸਨ ਮੰਟੋ ਦੀ ਭਾਰਤ ਪਾਕਿ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਲਿਖੀ ਵਿਅੰਗਾਤਮਿਕ ਕਹਾਣੀ ਟੋਭਾ ਟੇਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਅਮਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਨਾਮ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਕਹਾਣੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਸਮੇਂ ਇਥੇ ਟੇਕ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਤ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਡੇਰਾ ਇੱਕ ਟੋਭੇ ਦੇ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਸਥਿੱਤ ਸੀ। ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਭੇਦ ਭਾਵ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨ ਵਾਲੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰੇਮ ਭਾਵ ਨਾਲ ਕਰਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਥੇ ਸਥਿੱਤ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਮ ਟੋਭਾ ਟੇਕ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋ ਗਿਆ।

ਟੋਭਾ ਟੇਕ ਸਿੰਘ ਦਾ ਅਸਲ ਵਿਕਾਸ 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਨਹਿਰਾਂ ਕੱਢੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤੇ ਟੋਭਾ ਟੇਕ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜ਼ਰਖੇਜ਼ ਜ਼ਮੀਨ

ਸੋਨਾ ਉਗਲਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਲਾਹੌਰ, ਜਲੰਧਰ, ਗੁਜ਼ਿਆਰਪੁਰ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਆਦਿ ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਟੋਭਾ ਟੇਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਵਸਾਏ ਗਏ ਜਿਲ੍ਹੇ ਲਾਇਲਪੁਰ (ਹੁਣ ਫੈਸਲਾਬਾਦ) ਦੀ ਤਹਿਸੀਲ ਦਾ ਦਰਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ 342 ਪਿੰਡ ਇਸ

ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ। 1906 ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਸਬੇ ਦੀ ਅਬਾਦੀ 1874 ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਤਹਿਸੀਲ ਤੋਂ ਕਰੀਬ ਪੌਣੇ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸਲਾਨਾ ਲਗਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਝਨਾਬ ਨਹਿਰ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਵਧ ਕੇ 95000 ਦੇ ਕਰੀਬ ਪਹੁੰਚ

ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

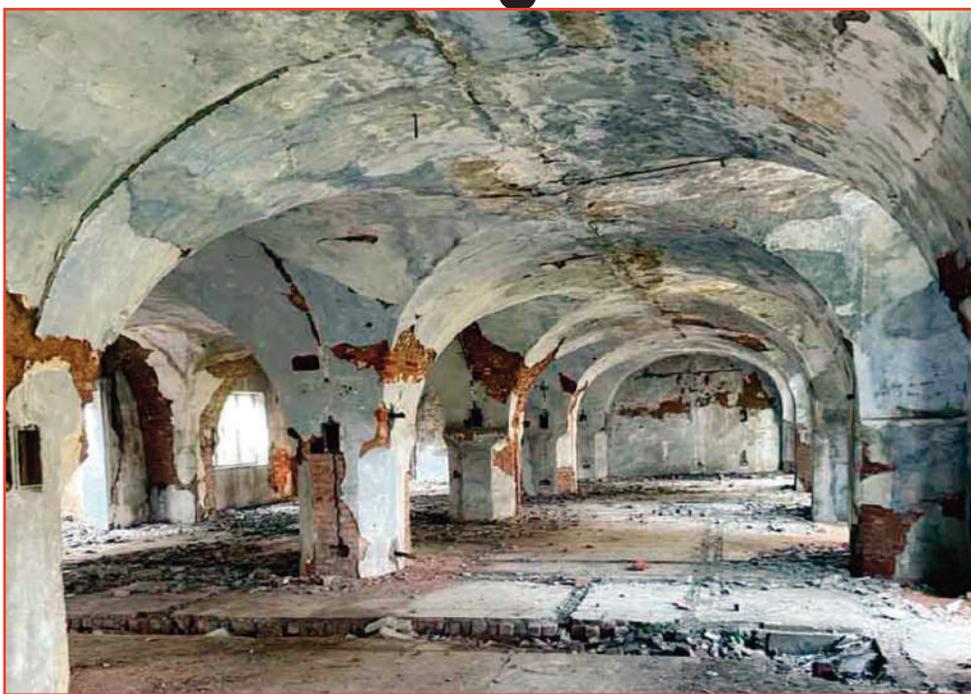
1947 ਤੱਕ ਇਥੇ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸਨ ਪਰ ਵੰਡ ਵੇਲੇ ਸਾਰੀ ਹਿੰਦੂ ਸਿੱਖ ਅਬਾਦੀ ਭਾਰਤ ਆ ਗਈ। 1970 ਵੇਲੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਾਂਗ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੇ ਨਾਮ ਬਦਲ ਕੇ ਪੁਰਾਣੇ ਜਾਂ ਇਸਲਾਮੀ ਨਾਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲਹਿਰ ਚੱਲੀ ਸੀ। ਲਾਇਲਪੁਰ ਫੈਸਲਾਬਾਦ ਬਣ ਗਿਆ ਤੇ ਮਿੰਟਗੁਮਰੀ ਸਾਹੀਵਾਲ। ਪਰ ਸੰਤ ਟੇਕ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਵੀ ਐਨੀ ਇੱਜ਼ਤ ਹੈ ਕਿ ਕੱਟੜਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਭਾਰੀ ਦਬਾਅ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਇਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਨਾਮ ਵਾਲਾ ਜਿਲ੍ਹਾ ਹੈ। 1982 ਵਿੱਚ ਟੋਭਾ ਟੇਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾਬਾਦ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਕਰ ਕੇ ਵੱਖਰਾ ਜਿਲ੍ਹਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮੱਧ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਥਿੱਤ ਟੋਭਾ ਟੇਕ ਸਿੰਘ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਕੁੱਲ ਰਕਬਾ 3252 ਸੁਕੇਅਰ ਕਿ.ਮੀ. ਹੈ। ਅੱਤ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਮਿੱਟੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਥੇ ਕਪਾਹ, ਮੱਕੀ, ਦਾਲਾਂ, ਆਲੂ ਬੁਖਾਰਾ, ਅਮਰੂਦ, ਟਮਾਟਰ, ਖਰਬੂਜ਼, ਤਰਬੂਜ਼, ਅੰਬ, ਤੰਬਾਕੂ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਬੇਹੱਦ ਲਜ਼ੀਜ਼ ਸੰਤਰੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਮੰਟੋ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਟੋਭਾ ਟੇਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਹਾਣੀ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਅਨੇਕਾਂ ਲਘੂ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਡਰਾਮੇ ਖੇਡੇ ਗਏ ਹਨ।

ਖੰਡਰ ਬਣਿਆ ਲੋਧੀ ਕਿਲ੍ਹਾ (ਲੁਧਿਆਣਾ)

ਸੁਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਅਲਕੜਾ, ਪੈਰਿਸ

ਸਾਲ 2011 ਦੀ ਮਰਦਮ ਸ਼ੁਮਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਸ਼ਹਿਰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਸੱਤ ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੀ। 3800 ਸੁਕੇਅਰ ਕਿ.ਮੀ. ਵਿੱਚ ਫੈਲੇ ਹੋਏ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਵੱਖੀ ਨਾਲ ਤੇਰਾਂ ਕਿ.ਮੀ. ਲੰਬਾ ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆ ਵਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਕਤ ਇਥੇ ਮੀਰਹੱਤਾ ਨਾਂ ਦਾ ਪਿੰਡ ਸੀ। ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਨੀਂਹ 1480 ਵਿੱਚ ਲੋਧੀ ਵੰਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਕੰਦਰ ਲੋਧੀ ਨੇ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਤੇ ਛਾਉਣੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਸਨ। ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਲੁਧਿਆਣਾ ਛਾਉਣੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਸਿਕੰਦਰ ਲੋਧੀ ਦੇ ਨਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਨਾਂਮ ਲੁਧਿਆਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਲੋਧੀ ਦਾ ਕਿਲ੍ਹਾ ਅੱਜ ਵਹਿੰਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਭਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਇਸ ਕਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਮਨ ਕਾਫੀ ਉਦਾਸ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਉਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਬੋਰਡ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸੰਘਣੀ ਵਸੋਂ ਵਾਲੀ ਅਬਾਦੀ ਵਿੱਚ ਖੰਡਰ ਬਣਿਆ ਕਿਲ੍ਹਾ ਜੰਗਲ, ਕੰਡਿਆਲੀ ਝਾੜੀਆਂ, ਸਪੋਲੀਏ, ਮੱਕੜੇ, ਅਪਰਾਧੀ, ਨਸ਼ੇੜੀਏ ਅਤੇ ਅਵਾਰਾ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦਾ ਰੈਣ ਵਸੋਰਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਘੱਟ ਤੇ ਡਰ ਜਿਆਦਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਮੇਨ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਕਿਸੇ ਭੂਤ ਬੰਗਲੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਪਾਈ ਹੋਈ ਅਸਮਾਨੀ ਸ਼ਰਟ, ਨੀਲੀ ਪੈਂਟ ਤੇ ਚੋਪੜੇ ਹੋਏ ਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ

ਬੰਦਾ ਸਮਝ ਕੇ ਗੰਦੇ ਜਿਹੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰ ਜੋੜੀ ਬੈਠੇ ਨਸ਼ੇੜੀਆਂ ਦੀ ਢਾਈ ਇਧਰ ਉਧਰ ਹੋ ਗਈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਖਸਤੇ ਜਿਹੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਮੁੰਡਾ ਸਾਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਆਇਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦਮੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ। ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਝਾੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਸਨ। ਦੋ ਤਿੰਨ ਬੱਕਰੀਆਂ ਦੇ ਚਰਵਾਹੇ ਵੀ ਮਿਲੇ। ਉਥੇ ਇੱਕ ਸਰ੍ਹੰਗ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੰਦ ਕਥਾ ਮੁਤਾਬਕ ਕਿਸੇ ਵਕਤ ਇਹ ਫਿਲੌਰ ਕੋਲ ਜਾ ਨਿਕਲਦੀ ਸੀ। ਯੌਰਧ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਦਹਾਕੇ ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਮਨ ਸੋਚੀ ਪੈ ਗਿਆ ਕਿ ਅਗਰ ਇਹ ਹੀ ਕਿਲ੍ਹਾ ਕਿਤੇ ਯੌਰਧ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਮੌਕੇ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸੰਭਾਲ ਸੁਆਰ ਕੇ ਟੂਰਿਸਟ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਖੋਲ ਦੇਣਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਲਈ ਟਿਕਟ ਲੱਗੀ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਇੰਝ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਭੁੱਲੀ ਬਿਸਰੀ ਯਾਦ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਉਹ ਕਿਥੋਂ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿਥੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੁਰਾਤਨ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਚਾਣ ਗਵਾ ਰਿਹਾ ਇਹ ਇਤਿਹਾਸਕ ਚਿੰਨ੍ਹ ਕਿਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਸਫੇ ਬਣ ਕੇ ਨਾ ਰਹਿ ਜਾਵੇ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਚੰਗੇ ਕੀਤੇ ਕੰਮ ਹੀ ਪਛਾਣ ਬਣਦੇ ਨੇ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਲਈ ਅਮਾਨਤ ਹੁੰਦੇ ਨੇ!

ਸ਼੍ਰੀ ਲੰਕਾ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਿਜਰਤ ਕਿਉਂ ਆਰੰਭ ਹੋਈ

ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਹੁਣ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਲੰਕਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਦੇਸ਼ ਛੱਡਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਤਟਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਕਦਮ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਸ਼੍ਰੀ ਲੰਕਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਭਾਰੀ ਕਿੱਲਤ ਅਤੇ ਵਧ ਰਹੀ ਮਹਿੰਗਾਈ। ਮੰਗਲਵਾਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤਕ ਤਕਰੀਬਨ 16 ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾਈ ਨਾਗਰਿਕ ਕਿਸਤੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਸ਼੍ਰੀ ਲੰਕਾ ਇਸ ਵੇਲੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਉਥੇ ਜਿਹੇ ਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ।

ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਨ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼
ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਮੂਹ ਮੰਗਲਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਧਨੁਸ਼ਕੋਟੀ ਪੁੱਜਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਫਨਾ ਅਤੇ ਮਨਾਤਰੀ ਦੇ ਦੋ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਲੋਕ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਬੱਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਤਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ 27 ਸਾਲਾ ਗਜੇਂਦਰ ਜੋ ਜਾਫਨਾ ਵਿੱਚ ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਗ੍ਰਹਿਯੁੱਧ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਉਹ ਭਾਰਤ ਆਏ ਸੀ ਅਤੇ ਤਾਮਿਲ-ਨਾਡੂ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾਈ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਸ਼ਿਵਰ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਮੂਹ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਸ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਉਹ ਵੀ ਭਾਰਤ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਬੱਚੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਹ ਸਮੂਹ ਸ਼੍ਰੀ ਲੰਕਾ ਦੇ ਵਾਟੂ-ਨੀਆਂ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ।

'ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ 37 ਘੰਟੇ ਫਸੇ ਰਹੇ'
35 ਸਾਲਾ ਸ਼ਿਵਰ ਰਾਬਿਨ ਪੇਸੇ ਤੋਂ ਮਛੇਰਾ ਹੈ।

ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ 10 ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਵਾਟੂਨੀਆਂ ਤੋਂ ਧਨੁਸ਼ਕੋਟੀ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਆਪਣੇ ਸਫਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਭੈਣ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕੁਝ ਬੱਚੇ ਵੀ ਕਿਸਤੀ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਭਾਰਤ ਪਹੁੰਚੇ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, "ਸਾਡਾ ਸਫਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਦੋ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਸਾਡੀ ਕਿਸਤੀ ਦੇ ਇੰਜਣ ਵਿੱਚ ਖਰਾਬੀ ਆ ਗਈ। ਅਸੀਂ 37 ਘੰਟੇ ਬਿਨਾਂ ਖਾਣੇ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਫਸੇ ਰਹੇ।" ਕਾਫ਼ੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੰਜਣ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਤੇ ਮੰਗਲਵਾਰ

ਦੇਰ ਰਾਤ ਉਹ ਭਾਰਤ ਪਹੁੰਚੇ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਭਾਰਤ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਮਰੀਨ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਅਤੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਆਉਣ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਫਿਲਹਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਰੀਨ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੋਸਟ

ਗਾਰਡ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਮਦ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹੋਰ ਸਖਤ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਲੰਕਾ ਦੀ ਨੇਵੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਤੌਰ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ

ਭਾਰਤ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੇ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਨੇਵੀ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਕੈਪਟਨ ਇੰਡੀਕਾ ਡਿਸਿਲਵਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਸਿਸਟਮ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸੌ ਫੀਸਦ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਉਹ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਹ ਆਖਦੇ ਹਨ, "ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਸ਼੍ਰੀ ਲੰਕਾ ਛੱਡ ਕੇ ਭਾਰਤ ਕਿਵੇਂ ਪਹੁੰਚੇ।"

ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਭਿਆਨਕ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ
ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਇਸ ਵੇਲੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਉਥੇ ਜਿਹੇ ਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ। ਮਾਰਚ 2020 ਦੌਰਾਨ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਸਮੇਂ ਸ਼੍ਰੀ ਲੰਕਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਵਪਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਚਾਹ, ਕੱਪੜਾ ਅਤੇ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਹੈ, ਉਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਟਾਪੂ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਕੋਲ ਆਮਦਨ ਦੇ ਪੱਕੇ ਸਰੋਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫਾਰੈਕਸ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ ਉਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਡਿੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਾਤ ਖਰਾਬ ਹੁੰਦੇ ਗਏ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਧਦੀ ਗਈ। ਰਸੋਈ ਗੈਸ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਹੋਟਲ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗੈਸ ਸਮੂਹਾਂ ਕੋਲ ਗੈਸ ਖਰੀਦਣ ਵਾਸਤੇ ਪੈਸੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਚੇ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਰੀਦਣ ਵਾਸਤੇ ਲੋਕ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੱਡੀਆਂ ਕਤਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਲੱਗੇ। ਕਈ ਵਾਰ ਹਾਲਾਤ ਅਜਿਹੇ ਬਣੇ ਕਿ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਾਸਤੇ ਹਿੰਸਕ ਝੜਪਾਂ ਵੀ ਹੋਈਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮਿਲ ਨਹੀਂ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 70 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਭੰਡਾਰਨਾਇਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਨ ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਲੰਕਾ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਕਟ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਰਾਬ ਹੈ।

MISSION PEAK BROCKERS, INC

CALL A PROFESSIONAL AND GET THE BEST POSSIBLE PRICES AND HIGHEST PROFITS

I am a top rated Business and Commercial Real Estate broker with vast experience in Sales.

For the best possible price and highest profit, call a Business Professional.

As the **President of Mission Peak Brokers, Inc.** and also a **Commercial Real Estate Broker**, I offer you guidance that is based on extensive experience in Sales. Acquisition and Financing of Commercial Real Estate and the purchase of businesses.

Mission Peak Brokers, Inc. is a leading **Business Brokerage** firm based in the San Francisco Bay Area providing the services required for the sale and acquisition of main street retail business opportunities and commercial real estate as well as an all-inclusive assistance with the business and commercial loan process.

We are here to secure your objectives through a standard of aggressive diligence, measurable integrity and the highest standard of excellence **knowing our client's satisfactions is our ultimate goal.**

Acquisition and Financing of Commercial Real Estate.

GET TOP DOLLAR\$

FOR YOUR COMMERCIAL PROPERTY

CALL TODAY

(510) 490-9705

hssidhu@gmail.com
www.missionpeakbrokers.com

**Harpreet "Harry" Sidhu, CBB
Broker/president**

**BRE Lic #1433114
Broker Lic # 01792260**

